

Skagen Fuglestation

Årsskrift 2024

Skagen Fuglestation - Årsskrift 2024

ISSN 2794-7327 Online udgave

©2025 Dansk Ornitologisk Forening

Denne publikation er beskyttet ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Udgivet af:	Skagen Fuglestation Fyrvej 36 9990 Skagen
Redaktør:	Peter Kristensen
Korrektur:	Hans Christophersen
Forsidefoto:	Mosehornugle. 22. marts 2024. Foto: Knud Pedersen
Bagsidefoto:	Buskrørsanger, Guldmejssøen. 12. juni 2024. Foto: Knud Pedersen

Indholdsfortegnelse

Forord	5
<i>Af Niels Eriksen og Simon S. Christiansen</i>	
Årets gang set fra bestyrelsen	6
<i>Af Niels Eriksen</i>	
Observationer ved Skagen Fuglestation	8
<i>Af Anders Østerby, Hans Christophersen, Simon S. Christiansen og Knud Pedersen</i>	
Ringmærkning under Skagen Fuglestation	24
<i>Af Henning Ettrup, Mara Glane og Simon S. Christiansen</i>	
Farvemærkede måger	38
<i>Af Egon Østergaard, Knud Pedersen og Ole Olesen</i>	
Faglige Projekter	48
<i>Af Simon S. Christiansen</i>	
Formidlingsaktiviteter	52
<i>Af Simon S. Christiansen</i>	
Hvaler og sæler omkring Skagen Odde	56
<i>Af Anders Østerby</i>	
Svalehale	59
<i>Af Jørgen Kabel</i>	
The Year at The Bird Observatory	62
<i>Af assistenterne på Skagen Fuglestation</i>	
Fuglefestival i Skagen	72
<i>Af Stine Duelund Kaas Christensen</i>	
Gyvelmarkerne	74
<i>Af Lars H. Mortensen</i>	
Bølleblåfugl	76
<i>Af Magnus Houen Lauritsen og Anders Østerby</i>	
Brun Sule	79
<i>Af Ragnar Smith</i>	
Steppeørn	81
<i>Af Hans Christophersen</i>	

*Pælebakke Klit.
En yndet træklokalitet.
Foto: Skagen Fuglestation.*

Forord

Af Niels Eriksen, formand for Skagen Fuglestations bestyrelse

De fleste ornitologer husker første gang, de var i Skagen. Rovfugletrækket har formentlig været målet og mange har været heldige at få et par nye krydser på artslisten. Med over 30 forskellige registrerede rovfugle er Grenen det sted med størst chance for at udvide listen over sete rovfugle. Skagen er også et af de bedste steder at få en ny art blandt småfuglene eller opleve havfugletrækket rundt om Grenen. Skagen er dermed for fuglefolket lig med store oplevelser og en oplevelse er det også for de mange turister, der dagligt går inde fra Skagen ud til Grenens spids. Men de færreste af turisterne ser Sulen, der i kikkertafstand banker ned i havet i søgen efter fisk. Den oplevelse har turisten til gode, men når de deltager i en af fuglestationens guide ture, får også de en ekstra oplevelse med i bagagen.

Oplevelser får også de unge, der opholder sig på Skagen Fuglestation og bidrager til den dataindsamling, der over tid har gjort Skagen kendt som et af Europas bedste træksteder om foråret. Assistenternes daglige arbejde giver ny viden og formidles bredt. Fra dag til dag kan alle læse deres dagbøger på fuglestationens hjemmeside. Registreringerne indgår i DOFbasen og bliver brugt i artikler, i forskningen og i formidlingen fra fuglestationen. Dette årsskrift ser tilbage på de højdepunkter, der gjorde 2024 til noget særligt. Mange har bidraget til årsskriftet og de skal alle have en stor tak. I år skal der også lyde en tak til Melsen Fonden, der har ydet støtte til cykler, teleskop og til trykning af årsskriftet For de unge, der har haft ophold på fuglestationen, er det fysiske årsskrift et godt minde. Friluftsrådet takkes for støtte til udstyr, som bruges til de natlige aktiviteter.

Også en tak til Naturstyrelsens medarbejdere på Det Grå Fyr for et fint samarbejde samt en tak til Dansk Ornitologisk Forening og lokalafdelingen i Nordjylland for støtte og opbakning. Samme gælder DOFs lokalafdelinger på Fyn og i København, som har støttet unge DOF-medlemmer med finansiering af deres praktikophold på Fuglestationen. En særlig stor tak til de mange lokale ornitologer, der har bidraget med fotos ved optællinger, ringmærkningen, praktisk hjælp og i skoling af de unge assistenter på fuglestationen. Samme tak rettes til de DOFere, der på ugebasis har boet i lejligheden. Vores samarbejdspartnere på universiteterne i Aalborg, Aarhus og København samt Statens Serum Institut vil vi også gerne takke.

De mange assistenter, der i årets løb har boet og arbejdet for fuglestationen skal modtage en meget stor anerkendelse for deres bidrag. Det gælder følgende 23 unge:

Ragnar Smith, Thomas Weston, Emma Fabré, Mara Glane, Rosa Hicks, Augustin Sticksel, Frederik Johansen, Ezra Sherwell, Andrew Commins, Asia Kane, Lucas Corneliussen, Joe Zeno, Myrthe Van Brempt, Benjamin Bech, Simon Kiesé, Seán Walsh, Isis Khalil, Magnus Houen Lauritsen, Hayley Land, Hanelie Sidhu, Mira Kiechbush, Johanna Ventjeer, James Wareing.

Årsskriften vil fortsat være at finde på Skagen Fuglestations hjemmeside og må meget gerne deles med interesserede.

God læselyst.

Simon S. Christiansen
Naturvejleder og forstander

Niels Eriksen
Formand for bestyrelsen for Skagen Fuglestation

Årets gang - set fra Skagen

Fuglestations bestyrelse

Af Niels Eriksen, formand for Skagen Fuglestations bestyrelse

For Skagen Fuglestation var 2024 et rigtigt fint år. Fuglefestivalen blev en stor succes og vel den bedste siden åbningen af fuglestationen tilbage i 2017. De unge på stationen, som vi kalder assistenter, har arbejdet hårdt i felten og blev dygtige på ”School of Birds”. Det takket være en stor indsats fra naturvejleder og forstander Simon S. Christiansen, frivillige fra lokalområdet, bestyrelsen med flere. Der blev ringmærket et rekordantal dage og talt trækfugle forår og efterår. Dertil indsamlede data til videnskabelige projekter i samarbejder med universiteterne. Det hele er flot formidlet gennem fine dagbogsbeskrivelser på fuglestationens hjemmeside, artikler i DOF medier, indslag i radio og TV, så endnu flere naturinteresserede nu kender til fuglestationens liv på toppen af Grenen.

24 unge fra ind- og udland har i korte eller længere tid boet og arbejdet på fuglestationen. Med fire og det meste af tiden fem assistenter ad gangen har stationen været fuldbogket. De fleste har været dygtige fra starten og er kun blevet meget skarpere undervejs, fagligt og i felten. Tidligt oppe og ude i felten, selvstudier, præsentationer for hinanden og gennem faglige gennemgange ved Simon S. Christiansen, Knud Pedersen m.fl. har de unge udvidet deres viden. School of Birds kalder vi det forløb, de unge kommer igennem under et ophold. Flere vender tilbage og udtrykker, at de har fået en oplevelse for livet på fuglestationen.

Ringmærkning har været muligt i 255 dage, heraf 186 dage i standardperioderne ”forår” og ”efterår”. Der ringmærkes ikke i stærk blæst eller ved kraftig regn for at undgå, at fuglene kommer til skade. Samlet er der 7588 fangster af fugle i 2024. Efteråret havde færre småfugle end normalt, og det er ikke kun et Skagen fænomen. Sammen med de andre danske fuglestationer kortlægges nedgangen og om der kan gives en forklaring. Den hyppigst ringmærkede art er Gråsirken, der var talrig i det tidlige forår, dernæst følger Fuglekonge og Gransanger. Af sjældne arter kan

nævnes Høgesanger, Buskrørsanger og Lundsanger.

Det er et meget omfattende og tidskrævende arbejde at bearbejde forårstrækket af rovfugle og havfugletrækket. Det samlede tal findes i en særskilt artikel og her skal derfor kun nævnes nogle highlights. I dagene 1.-3. maj trak samlet 302 Lærkefalk, det største antal nogensinde. Steppenhøg slog forårsrekord med 140 fugle, heraf 17 fugle alene den 3. maj. Blandt sjældenhederne fra første halvår kan nævnes Blå Glente, Steppeørn, Lille Tårnfalk, Prærietran, Hvidøjet And, Alpesejler, Gråsejler og Alpejernspurv. I andet halvår blev Brun Sule og Terekklire nye arter for Skagen, og der blev observeret en rekordforekomst af Kaspisk Måge med 383. Endelig skal det nævnes, at der er aflæst imponerende 578 farveringmærkede måger og ternere i andet halvår.

Forstander Simon S. Christiansen har stået for årets projekter og af flere kan nævnes: Mærkning af tilskadekomne fugle på Vildtplejecentralen i Jerup i samarbejde med Dyrenes beskyttelse og Ringmærkningsadministrationen. Smitteopsporing af ornitose (papegøjesyge) sammen med Statens Serum Institut og Ringmærkningsadministrationen. Bidrag til radarovervågning af rovfugletrækket i forårsperioden sammen med Aarhus Universitet samt montering af radiosendere på ti solsorte i det sene efterår for Max Planck Institute of Animal Behavior og Ringmærkningsadministrationen. Sidstnævnte er en del af et større europæisk projekt.

Som tidligere nævnt blev Fuglefestivalen en stor succes. Der var godt vejr over alle dagene og mange fuglefolk på pladsen ved Det Grå Fyr. Det gav en stor tilslutning til foredragene og turene på Grenen og heldigvis var der også mange fugle i luften. Kr. Himmelfartsdagene er dermed den periode, der samler flest ornitologer i Skagen og fuglefestivalen er også fuglestationens største enkeltarrangement. Gennem hele året er der fin tilslutning til fuglestationens ture og

arrangementer. I alt 54 ture er det blevet til heraf 13 arrangeret af stationens frivillige guidekorps. Det samlede deltagertal er opgjort til ca. et tusinde.

For bestyrelsen og forstander Simon S. Christiansen startede året med en godkendelse af fuglestationens monitoringsplan. Planen omfatter mål for årets faglige aktiviteter indenfor træktællinger (rovfugle, havfugle og indslandsstræk), ringmærkning, projekter og publiceringer. Det er et vigtigt dokument og for de fleste af emnerne er der udarbejdet detaljerede guidelines for gennemførelsen. Bestyrelsen arbejder tæt sammen med forstanderen gennem året på mange andre områder. Det gælder fx udarbejdelsen af årsskriftet, der normalt udkommer i maj, og som er en vigtigt dokumentation af årets aktiviteter. I 2024 har vi desuden fastlagt en strategiplan for årene 2025-29 med mål og handleplaner. Bestyrelsen arbejder desuden en del med fuglestationens økonomi. Selv om fuglestationen primært finansieres med et stort tilskud fra DOF centralt søger bestyrelsen hvert år fonde til diverse indkøb af udstyr. I 2024 har Melsen Fonden således tildelt stationen 94.000 kr til et nyt teleskop, cykler til assistenterne og til dækning af trykomkostnigner for årsskriftet.

*Krumnæbbet Ryle 1K, Grenen. 12. august 2024.
Foto: Knud Pedersen.*

I fuglestationens daglige arbejde har forstander og assistenterne stor glæde af de DOF-medlemmer, der opholder sig på ugebasis i lejligheden. De hjælper ofte med praktiske opgaver, bidrager i felten og betyder meget for det sociale sammenhold. Tilsvarende har fuglestationen et meget fint samarbejde med medarbejderne i Naturstyrelsen, der bemander og driver Det Grå Fyr samt med Blinks personale. Samarbejdet har stor betydning for Det Grå Fyrs fortsatte udvikling og det var også baggrunden for, at DOF indgik i en 20 års uopsigelig aftale med Naturstyrelsen. Trods aktuelle udfordringer på økonomien er det bestyrelsens og DOFs hensigt at fastholde visionerne for Skagen Fuglestation i Det Grå Fyr.

Bestyrelsen har ved udgangen af 2024 bestået af Niels Eriksen (formand, valgt af DOF-HB), Hans Christophersen (næstformand, valgt af DOF-REP), Knud Pedersen (valgt af DOF Nord), Anders Østerby (valgt af DOF-HB), Peter Lund Kristensen (valgt af DOF Nord), Oluf Lou (valgt af DOF Nord), Dan Bruhn (valgt af DOF REP), Lisa Vergin (valgt af DOF REP) og Henning Ettrup (valgt af Danmarks Ringmærkerforening). Simon S. Christiansen er bestyrelsens sekretær og Jacob Jensen, chef for DOFs naturfaglige afdeling, deltager uden stemmeret.

Observationer ved Skagen Fuglestation

Af Knud Pedersen, Hans Christophersen, Anders Østerby og Simon S. Christiansen, bestyrelsesmedlemmer for Skagen Fuglestation

Blå Kærhøg adult hun, Batterivej. 26. april 2024.
Foto: Knud Pedersen.

Aktiviteter og materiale

Den første dag i februar ankom den første assistent på fuglestationen, mens sæsonen for alvor startede den 1. marts. Herefter var der fyldt op på stationen indtil den første uge i december. Den sidste observatør drog dog først hjem til jul. 23 assistenter fra Danmark og resten af verden overnattede og arbejdede gennem året på fuglestationen, hvor fire-seks personer dagligt kunne gennemføre feltarbejdet sammen med lokale og gæstende ressourcpersoner.

Fuglestationens observatører har indtastet i alt 29.884 fugleobservationer i DOFbasen i løbet af 2024. Hertil kommer de mange lokale og gæstende observatører, der gennem deres indtastninger i DOFbasen har bidraget til dækningen af fugletrækket gennem sæsonen. Fuglestationens træktællere har indtastet morgenobservationer, startende fra solopgang, for i alt 267 dage i DOFbasen, hvoraf 235 er morgenobservationer gennemført indenfor standardperioderne forår og efterår (1. marts – 15. juni og 15. juli – 30. november).

De titusindvis af bidrag i DOFbasen har muliggjort, at vi har kunnet sammenstille årets observationer og publicere resultaterne heraf i denne artikel. Der skal lyde en stor og meget stor tak til alle observatører, der har bidraget med nøgternt at indtaste deres observationer i DOFbasen eller har hjulpet fuglestationens frivillige i felten. Vi vil i denne henseende også henlede opmærksomheden på fuglestationens vedledninger i ”Retningslinjer for træktælling af rovfugle” og ”Retningslinjer for træktællinger af havfugle” som fuglestationen har udarbejdet sammen med lokale observatører.

Vejledningerne ligger offentligt tilgængelige i monitoringsplanen på fuglestationens hjemmeside. De giver rigtigt gode tips til tællinger af forskellige artsgrupper og anden information om notering af adfærd, tidspunkter, trækretning m.m. Informationer der er vigtige for sammenstillingerne af de mange observationer.

I gennemgangen af observationerne fra Skagen er data i 2024 kun hentet fra DOFbasen. Skæringsdatoen for indtastninger har været 31/12 2024. Observationer, som ikke er indtastet i DOFbasen, indgår ikke i materialet, da det er en uoverkommelig opgave at indhente observationer, der ligger sporadisk på andre medier, og hvor der ikke nødvendigvis findes standardinformationer bag observationerne. Det er derfor vigtigt, at observationerne indtastes i DOFbasen, hvis man vil sikre sig, at de indgår i materialet.

Dags-, måneds- og årstotaler er udarbejdet efter samme princip som tidligere år. På den måde kan summeringerne mellem årene bedst sammenlignes. For dage med store forekomster er der for nogle arter også nævnt observationer som har fulgt andre optællingsmetoder end der bruges af fuglestationen, som f.eks. intervaltællinger. Dagstotaler estimeret på intervaltællinger indgår dog ikke i tabellerne for at bevare sammenligningen mellem år. For observationer af sjældne arter (SU-arter) gælder, at godkendte fund er markeret med (G). Endnu ikke afgjorte fund er markeret med (U) og ikke indsendte fund er angivet med (E). Betegnelserne gælder for fundenes status ved redaktionens afslutning i marts.

Observationer første halvår

Rovfugle og falke

Månedsoversigt over de bearbejdede og sammenstillede rovfugle- og falketal fra perioden marts-juni 2024 fremgår af tabel 1. Periodens største dag(e) samt mediandato for trækket er også angivet.

Tallene er som i tidligere år beregnet ud fra summen af antal fugle pr. dag renset for gengangere. Der er derimod ikke taget højde for eventuelle gengangere fra dag til dag. Undtaget er dog de meget fåtallige eller sjældne arter som f.eks. Kongeørn, Lille Skrigeørn og Steppeørn, hvor der er tale om specifikke individer, som godt kan være observeret på flere datoer.

Tabel 2 viser summen af rovfugle og falke i marts-juni i årene 2014-2024 med gennemsnit for tiåret 2014-2023 for de observerede arter. En totalsum på 15.803 rovfugle og falke i marts-juni 2024 placerer foråret klart over gennemsnittet (+30%) set i forhold til

Tabel 1. Summen af de enkelte rovfuglearter og falke i Skagen marts-juni 2024 samt største dage og mediandato.

	Marts	April	Maj	Juni	Total	Største dag	Mediandato
Fiskeørn	5	179	413	14	611	7/5, 14/5 (30)	9/5
Blå Glente	0	1	0	0	1	20+22/4 (1)	-
Hvæpsevåge	0	0	2577	296	2873	23/5 (487)	22/5
Slangeørn	0	0	1	1	2	27/5 og 26/6 (1)	-
Lille Skrigeørn	0	0	4	1	5	12/5-27/6 (5)	-
Steppeørn	0	1	1	1	1	17/4 - 10/6 (1)	-
Kongeørn	1	2	2	0	4	13/4+15/4+21/4 (2)	-
Rørhøg	18	122	352	34	526	13/5, 14/5 (27)	12/5
Blå Kærhøg	12	340	385	4	741	28/4 (54)	1/5
Steppehøg	0	31	109	0	140	3/5 (17)	5/5
Hedehøg	0	1	28	3	32	3/5, 4/5, 17/5 (3)	15/5
Spurvehøg	129	1093	1163	135	2520	14/5 (108)	4/5
Duehøg	10	13	7	1	31	23/3, 7/4	15/4
Havørn	22	48	163	46	279	20/5 (15)	18/5
Rød Glente	73	123	309	129	634	4/5 (38)	13/5
Sort Glente	1	37	72	38	148	4/5, 29/5 (6)	13/5
Fjeldvåge	3	57	101	1	162	5/5 (12)	5/5
Musvåge	1483	1267	1305	366	4421	29/3 (204)	13/4
Lille Tårnfalk	0	0	1	0	1	22+23/5 (1)	-
Tårnfalk	30	152	1026	67	1275	3/5 (242)	7/5
Aftenfalk	0	0	120	0	120	14/5 (22)	17/5
Dvärgfalk	11	101	354	5	471	2/5 (46)	4/5
Lærkefalk	0	27	602	33	662	2/5 (128)	4/5
Vandrefalk	15	54	73	1	143	28/4 (9)	1/5
Sum	1813	3649	9168	1176	15803		

gennemsnittet for tiårsperioden 2014-2023 (12.120). Dette forårs totalsum af rovfugle og falke er kun overgået af foråret 2008 (17.864) og 2018 (16.855). Tabel 3 viser afvigelsen i procent for de enkelte arter i 2024 set i forhold til tiårgennemsnittet for 2014-2023.

For hele 15 af arterne blev det et forår med mere end 10% over gennemsnittet.

Særligt for Hvæpsevåge, Blå Kærhøg, Steppehøg, Havørn, Aftenfalk og Lærkefalk blev det et usædvanligt forår med forekomster på mere end 100% over gennemsnittet.

For andet år i træk blev der sat ny forårsrekord for Blå Kærhøg. Rekorden fra 2023 med 579 fugle blev overgået markant og nåede hele 741 fugle i 2024. Mon ikke der er tale om en reel verdensrekord for arten fra en træklokalitet? Til sammenligning er største efterårsforekomst af Blå Kærhøg ved Falsterbo fra efteråret 2022 med 626 fugle.

Steppehøg (140) overgik også alle forventninger og slog med bred margin rekorden fra 2016 (95). Desuden blev de 17 noterede fugle fra 3/5 også ny dagsrekord for arten i Skagen. For både Blå Kærhøg og Steppenhøg var der mange 2K fugle i maj og det indikerer et godt yngleår for begge arter i 2023.

Forekomsten af Havørn (279), Rød Glente (634) og Sort Glente (148) var også hidtil største for Skagen. For alle tre arter var der dog helt sikkert mange gengangere fra dag til dag, da arterne typisk optræder som trækforsøgende på de enkelte dage og med meget få fugle på direkte udtræk.

Det blev også et forrygende godt falketræk i foråret 2024. Gunstige vejrforhold med østlige vinde i begyndelsen af maj resulterede i store forekomster af Tårnfalk, Lærkefalk, Dvärgfalk og Aftenfalk. Især for Lærkefalk var træktallene helt uden sidestykke. Alene i dagene 1-3/5 taltes 304 Lærkefalke med ny dagsrekord 2/5 (128) - en fordobling af den tidligere dagsrekord. Flere gode trækdage i midten af maj betød en månedssum på hele 602 fugle. Forårstotalen nåede imponerende 662 fugle og blev næsten 300 fugle større end den tidligere rekord fra 2016 (378). Tårnfalk satte

også ny dagsrekord 3/5 med 242 fugle. Et markant influks af Aftenfalk i midten af maj gav i alt 120 fugle med største dag 14/5 (22) og 17/5 (20). Vi skal helt tilbage til 1992 med 460 forårsfugle i Skagen for at finde en større forekomst.

Kun tre arter af rovfugle og falke havde en forekomst som var mere end 10% under gennemsnittet for tiårsperioden 2014-2023. Der var tale om Spurvehøg (-19%), Fjeldvåge (-41%) og Vandrefalk (-12%). For Vandrefalk (143) var det tredje forår i træk med færre fugle end gennemsnittet for tiårsperioden 2014-2023 (162), men dog en stigning i forhold til både 2022 (90) og 2023 (126). Den skandinaviske bestand blev hårdt ramt af fugleinfluenza i 2022, men ser ud til at øges langsomt igen.

Forekomsten af Fjeldvåge fluktuerer en del fra år til år, men på et lavt niveau mellem 135 (2013) og 426 (2016) i perioden 2014-2023. Foråret 2024 (162) var i den lave ende af skalaen og største dag var beskedne 12 fugle 5/5.

Tabel 4 viser dagsrekorderne gennem alle år for de regelmæssigt forekommende arter af rovfugle og falke.

Lærkefalk, Skagen. 1. maj 2024.
Overraskende stort rekordår for Lærkefalk med forårstotal på 662 fugle.
Foto: Knud Pedersen

Tabel 2. Sum af rovfugle og falke ved Skagen i marts-juni i årene 2014-2024 med gennemsnit (gns.) for tiåret 2014-2023.

Art/år	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Gns 2014-2023	Afvigelse i % 2024
Fiskeørn	393	150	384	285	499	687	455	389	484	459	611	419	+46%
Blå Glente	0	0	1	0	0	2	0	0	1	0	1	-	
Hvepsevåge	1049	134	1518	419	3635	845	1400	1079	717	999	2873	1180	+143%
Lammegrib	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	-	-
Gåsegrib	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	-	-
Slangeørn	0	0	0	0	1	1	2	0	1	2	2	-	-
Lille Skrigeørn	1	0	1	1	1	0	4	3	3	6	5	2	-
Stor Skrigeørn	0	0	0	2	0	1	0	0	0	2	0	-	-
Kejserørn	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	-	-
Steppeørn	1	0	0	0	0	0	3	0	1	1	1	-	-
Kongeørn	5	1	4	2	0	3	5	3	4	3	4	3	-
Høgeørn	0	0	0	0	0	0	1	2	1	2	0	-	-
Dvärgørn	2	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	-	-
Rørhøg	280	195	619	456	416	468	364	515	550	512	526	438	+20%
Blå Kærhøg	187	152	480	304	222	430	387	428	374	579	741	354	+109%
Steppehøg	22	5	95	56	38	45	39	37	50	56	140	44	+218%
Hedehøg	17	11	30	14	19	11	14	22	17	36	32	19	+68%
Spurvehøg	1957	2563	2749	2905	3134	4676	2533	3138	3184	4378	2520	3122	-19%
Duehøg	39	30	17	14	23	30	36	19	31	23	31	26	+19%
Havørn	44	28	67	76	135	81	149	194	152	154	279	108	+158%
Rød Glente	171	157	294	304	385	333	452	402	492	434	634	342	+85%
Sort Glente	40	34	64	64	107	79	99	80	118	126	148	81	+83%
Gulnæbbet Glente	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	-	-
Fjeldvåge	414	161	378	135	334	426	275	157	200	250	162	273	-41%
Musvåge	2599	2213	3880	4350	5682	2884	2542	6154	4470	3729	4421	3850	+15%
Ørnevåge	0	0	1	0	0	0	2	0	0	0	0	-	-
Lille Tårnfalk	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	-	-
Tårnfalk	911	495	1687	1175	1348	1481	917	1038	1210	964	1275	1123	+14%
Aftenfalk	14	3	37	4	72	40	17	20	20	47	120	27	+344%
Dvärgfalk	281	187	414	317	262	427	258	351	291	322	471	311	+51%
Lærkefalk	253	81	378	348	341	348	261	271	199	328	662	281	+136%
Slagfalk	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	-	-
Jagtfalk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-
Vandrefalk	150	129	201	193	201	216	167	149	90	126	143	162	-12%
Alle arter	8830	6234	13299	11424	16855	13515	10383	14454	12664	13539	15803	12120	+30%

Tabel 3. Rovfugle og falke, afvigelse i procent i 2024 i forhold til tiårs-gennemsnittet for 2014-2023.

2024 - over gennemsnit (> 10 % afvigelse)	
Fiskeørn	+46%
Hvøpsevåge	+143%
Rørhøg	+20%
Blå Kærhøg	+109%
Steppehøg	+218%
Hede­høg	+68%
Duehøg	+19%
Havørn	+158%
Rød Glente	+85%
Sort Glente	+83%
Musvåge	+15%
Tårnfalk	+14%
Aftenfalk	+344%
Dværgfalk	+51%
Lærkefalk	+136%
2024 - gennemsnitlig (<10% afvigelse)	
Ingen	-
2024- under gennemsnit (>10% afvigelse)	
Spurvehøg	-19%
Fjeldvåge	-41%
Vandrefalk	-12%
2024 - sum af alle arter	+30%

Sjældne rovfugle og falke

I perioden 5/6 til 28/6 2023 sås en 2K Steppeørn regelmæssigt på trækforsøg over Skagen. Fuglen tilbragte vinteren 2023-2024 i området sydvest for Frederikshavn og 17/4 2024 var den atter på vingerne over Skagen. Denne gang blev det til et næsten to måneders ophold med sidste observationsdag 10/6 (G). Fuglen var nu i sin 2. dragt (3K). Fældning og dragtskiftet blev i løbet af foråret dokumenteret via de utallige fotos, som blev taget gennem hele dens lange ophold på Skagen Odde. Den er set igen sydvest for Frederikshavn i vinteren 2024-25.

En Blå Glente 2K+ (G) blev observeret på trækforsøg om eftermiddagen 20/4. To dage senere (22/4) dukkede den igen op og denne gang trak den efter et par forsøg og rast målrettet i nordlig retning ud over Skagerrak kl. 12.06. Samme fugl (kendetegnet ved smudsig bug)

Tabel 4. Dagsrekorder gennem alle år for regelmæssige rovfugle og falke ved Skagen.

Art	Antal	Dato(er)
Fiskeørn	71	25.4. 2014
Hvøpsevåge	1206	25.5. 1978
Lille Skrigeørn	3	25.5 1989 og 5.6 2021
Kongeørn	5	28/4 1979 og 5.5. 1980
Rørhøg	75	16.5. 1982
Blå Kærhøg	138	29.4. 1975
Steppehøg	17	3.5 2024
Hede­høg	11	10.5 2023
Spurvehøg	860	3.5 1978
Duehøg	15	20.3 1976
Havørn	20	21.4 2020
Rød Glente	38	4.5 2024
Sort Glente	11	16.5 1981
Fjeldvåge	527	29.4 1975
Musvåge	700	1.5. 2000
Tårnfalk	242	3.5. 2024
Aftenfalk	81	4.6. 1992
Dværgfalk	81	22.4. 1973
Lærkefalk	128	2.5. 2024
Vandrefalk	37	25.4. 2019

blev 23/4 set i Norge ved Fredrikstad, Østfold ca. 170 km nord for Skagen. Det var første fund af Blå Glente fra Norge, mens fuglen var det 10. fund fra Skagen og fund nr. 34 fra Danmark siden det første fund fra Skagen i marts 1998.

Det blev til to fund af Slangeørn. Den første var en ældre fugl (4K+) på trækforsøg 27/5 (G) og 26/6 iagttoges en 2-3K på trækforsøg (G). Fundene var tidsmæssige typiske og udgjorde nr. 21 og 22 fra Skagen.

Fire forskellige Lille Skrigeørn sås i perioden 12/5 til 20/5. De to af fuglene (12/5 og 19-20/5) blev bestemt til 3K, mens fuglen fra 15-16/5 ikke kunne bestemmes nærmere til alder end 3K+. Det samme var tilfældet med en vingeskaded fugl 18/5. 27/6 blev en Lille Skrigeørn iagttaget over den sydlige del af Hulsig Hede. Det drejede sig utvivlsomt om samme fugl (2K) som blev set og fotograferet ved Lodskovvad 26/6. De gode fotos fra Lodskovvad viste, at den bar en farvering om højre tarse. Farveringens kode

dokumenterede, at den var ringmærket som redeunge 13/7 2023 nær Rostock, Vorpommeren i Tyskland. En 2K han Lille Tårnfalk blev fundet ved Storsig om aftenen 22/5 (G). Fuglen rastede sammen med Aftenfalke og Tårnfalke og blev et stort tilløbsstykke. Næste dag blev den set igen om morgenen i Reservatet og på trækforsøg ved Grenen. Fundet var det tredje for Skagen. Første fund var 6/5 2006 (3K+ han) og andet fund 20/5 2022 (3K han).

Lille Tårnfalk, Storsig, Skagen. 23. maj 2024.
Foto: Jens Kirkeby.

Rovfugleobservatører, Batterivej. 11. maj 2024.
Foto: Knud Pedersen.

Som et kuriosum skal også nævnes observationen af en undsluppen Storfalk sp 29/5. Fuglen sås først i Nedermoste, hvorefter den gjorde trækforsøg ved Grenen før den vendte tilbage til Nedermoste. Den var let genkendelig, da den manglede halen. Fuglens størrelse, proportioner og mørke dragt passede på den type falkonérfalke, som opdrætterne betegner ”Black Gyr” (Sort Jagtfalk).

Havfugle

Månedsfordeling, største dag og mediandato for udvalgte havfugle i første halvår fremgår af tabel 5.

Med lidt over 21.000 fugle i første halvår blev det for Rødstrubet Lom en forekomst over normalen. Tallet dækker dels over bevægelser af overvintrende fugle i januar, februar og første del af marts og dels over regulært forårstræk fra slutningen af marts til midten af juni. Trækket kulminerede i april og største trækdag blev 29/4 (1345).

Efter den rekordstore forekomst af Sortstrubet Lom (400) i første halvår af 2023 blev det til mere moderate antal i 2024 (249), men det var stadig noget over normalt antal. Halvdelen af periodens fugle blev observeret i maj og største dag var 24/5 (11).

For Islom (45) var antallet noget under de seneste års forekomster på op til 64 fugle. Der var en tidsmæssig normal fordeling af fuglene med kulmination i midten af maj. Største dag 17/5 (6) var også typisk. Antallet af Hvidnæbbet Lom (9) var en mere normal forekomst i forhold til rekordåret 2023 med hele 16 fugle. De to fund fra januar kunne godt gælde samme overvintrende fugl. De øvrige var fordelt på syv datoer i perioden 13/4-21/5.

Mallemuk (2466) havde et godt første halvår. Langt de fleste fugle noteredes i juni (2285) og største dag var 21/6 (617). En Sodfarvet Skråpe passerede Grenen 31/1 og blev det eneste fund af arten fra første halvår. Der var to observationer af Almindelig Skråpe fordelt med to fugle 5/6 og en 10/6.

Det blev tredje år i træk at antallet af Sule (11.942) lå markant under niveau i forhold til årene før arten blev hårdt ramt af fugleinfluenza. Sammenlignet med summen i første halvår af 2021 (35.102) inden fugleinfluenzaen ramte den nordatlantiske bestand er

der tale en tilbagegang på ca. 34%. Største dag var 19/4 med beskedne 645 fugle.

Med 86 fugle i første halvår havde Topskarv et godt år. Dog klart overgået af rekordåret 2019 (166) og 2021 (116). Trækket kulminerede i marts-april med 79 fugle. Største dag blev 1/4 (10).

Levende Lunde sås på træk ved Grenen 14/1 og 10/6. Desuden blev der fundet to døde fugle henholdsvis 22/3 Fyrvej og 15/4 Højen. Alk (3.135) taltes i et moderat antal i foråret. Hovedparten passerede i marts (2.080) og største dag blev 4/3 (995). Fra vinterperioden foreligger en observation fra 9/2 på 7124 Alke talt med intervaltællinger. Forekomsten af Lomvie (34.425) var usædvanligt stor dette halvår og afspejler nok bevægelser af mange rastende fugle i Skagerrak i perioden januar-april. I alt 10.499 Lomvie i april er usædvanligt. Bedste dag denne måned var 16/4 (2718). Uden for totalsummen foreligger en dagstotal baseret på intervaltællinger fra 9/2 på 7.112 Lomvier.

Søkonge er sjælden i første halvår og de to fund udgøres af en rastende fugl i Skagen Havn 1/2 og 4/2. Hertil en observation af en trækkende fugl ved Det Grå Fyr 10/2.

Forekomsten af Almindelig Kjove (279) var på et normalt niveau. Det samme gjaldt den tidsmæssige fordeling med flest fugle i slutningen af april. Største dag var 26/4 (32). Mellemkjove noteredes kun 7/5, hvor en adult lys form trak mod nord ved Nordstrand. Som i 2023 blev summen af Storkjove i første halvår på blot syv fugle. Bestanden er stadig i knæ efter at være hårdt ramt af fugleinfluenza i ynglesæsonerne 2021 og 2022.

Den samlede sum for Ride i første halvår blev på 3.549 fugle. Februar blev største måned med 2.311 fugle. Største dag var 9/2 (530).

Art / måned	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Sum	Største dag	Mediandato
Rødstrubet Lom	753	2285	3327	9918	3968	770	21021	29/4 (1345)	15/4
Sortstrubet Lom	1	14	31	40	125	38	249	24/5 (11)	10/5
Islom	1	0	1	5	36	2	45	17/5 (6)	15/5
Hvidnæbbet Lom	2	0	0	4	3	0	9	-	28/4
Mallemuk	3	4	9	19	146	2285	2466	21/6 (617)	11/6
Sodfarvet Skråpe	1	0	0	0	0	0	1	31/1	-
Almindelig Skråpe	0	0	0	0	0	3	3	5/6 (2)	-
Sule	107	561	4277	6077	849	71	11942	19/4 (625)	7/4
Topskarv	0	2	40	39	2	3	86	1/4 (10)	
Lunde	1	0	1	1	0	0	3	-	-
Alk	316	577	2080	38	47	77	3135	4/3 (995)	3/3
Søkonge	0	2	0	0	0	0	2	-	-
Lomvie	1589	17749	4449	10499	112	27	34425	7/2 (4237)	28/2
Almindelig Kjove	0	0	8	137	87	47	279	26/4 (32)	29/4
Mellemkjove	0	0	0	0	1	0	1	7/5 (1)	-
Storkjove	0	0	0	3	1	3	7	-	10/5
Ride	449	2311	105	169	228	287	3549	9/2 (530)	9/2

Tabel 5. Havfugle 1. halvår 2024.

Øvrige mere bemærkelsesværdige observationer

Fra andefuglene skal nævnes Hvidøjjet And - her opholdt et par sig i området Grenen/Reservatet i perioden 15-27/5. Det er blot det andet fund i området, siden en han blev set ved Bunken 27/4-1/5 helt tilbage

Hvidøjjet And, Nordstrandsøen. 15. maj 2024.
Foto: Karsten Klausen.

i 1997! Amerikansk Sortand blev set på fire datoer i perioden 31/3 til 6/6. Det drejer sig givet om samme fugl i alle tilfælde. Brilleand blev iagttaget ved tre tilfælde, 26/4 1 han Ø ved Nordstrand, 30/4 1 han Ø-SV Grenen og 6/6 1 han R Grenen.

Otte Vagtel blev hørt i perioden 4/5 til 26/6. Årets første Natravn blev set ved Grenen 14/5. Hele tre arter af sejlere blev iagttaget i foråret. 8/4 fløj en Alpesejler i en periode rundt over Buttervej (G), hvilket er det 9. fund fra Skagen og 13/5 blev en Gråsejler set ved Grenen (G). Det er andet fund fra foråret nogensinde. Det første var fra 11/6 2016. I 2023 blev Turteldue slet ikke iagttaget - i år blev det til tre fugle, en ved Grenen 24/5 og to ved Nordstrand 1/6 - alle på trækforsøg.

Det oversvømmede område ved Gyvelmarkerne kastede flere interessante iagttagelser af sig. Blandet andet op til to Plettet Rørvagtel blev hørt i perioden 20/5 til 27/6 foruden fugle ved Storsig 25/4, Reservatet 12/5 og Grenen 19/5.

Prærietrane blev set første gang i 2021 og i 2024 blev det atter til et besøg af denne art, endda af to forskellige fugle. 4-5/5 rastede en fugl ved Jerup sammen med en flok almindelige Traner. Om formiddagen 5/5 lettede den sammen med traneflokken, og de fløj samlet mod Skagen. Her blev de set af mange, inden de forsvandt udover havet nordpå. Prærietrane blev både set i Norge i april og juni, og det kan dreje sig om samme fugl (G). Overraskende nok dukkede en ny Prærietrane op over Nederose 7/6 (G). Denne slog sig efterfølgende ned i området omkring Troldkær/Sørig, hvor den blev i de følgende dage frem til 18/6. Tre uger senere dukkede sandsynligvis samme fugl op i Vejlerne, hvor den blev frem til 4/10. Største træktal for Trane i foråret blev 21/3 med 83 fugle.

To Nordisk Lappedykker blev set i foråret, 9/4 1 R Nordstrand og 25/4 1 SØ Grenen.

Tre iagttagelser blev det til af Pomeransfugl, 28/4 1 Ø-R Grenen, 3/5 2 N Hulsig Hede og 9/5 1 T/TF Grenen. 15/4 rastede en hun Hvidbrystet Præstekrave på Grenen, hvilket blot er det femte fund inden for de sidste ti år. De oversvømmede Gyvelmarker forårsagede nogle (for Skagen) usædvanligt store ansamlinger af Tinksmed med op til 250 rastende 28/6

- her er der reelt tale om efterårstræk. Krumnæbbet Ryle er fåtallig om foråret, så 2/5 1 T Højen og 25/5 1 T Grenen skal nævnes. Det samme gælder Dværgryle, der blev set med 6 ex. i perioden 11/5 til 10/6. Rastende Sortgrå Ryle blev optalt flere gange, flest 13/1 9 Sønderstrand. Fraregnet gengangere blev der observeret minimum 1608 Småspover på forårstræk mellem 10/4 – 28/5. Hovedparten blev talt på en og samme dag hvor der 3/5 trak 1269 ved Nordstrand, hvilket også er ny dagsrekord. De første Småspover på efterårstræk blev set 18/6 15 ex. Grenen.

Rovterne bliver stadig mere almindeligt forekommende, og i perioden 3/5 til 18/6 blev hele ni fugle noteret, flest 16/5 med 3 ex. Sortterne blev set i perioden 30/4 til 16/6 med samlet set cirka 20 fugle. Omkring månedsskiftet april/maj blev et ret massivt træk af Fjordterne noteret med dagligt 1.000-3.000 fugle trækkende i dagene 28/4 til 6/5. Hvidvinget Måge optrådte med i alt fem fugle: 4K 31/1 – 3/2, ad. 28/2, 2K 4/3, ad. 26/3 og 2K 15/5. Mindst fem Gråmåger blev observeret i første halvår. 24/3 ses to 2K samtidigt på Grenen og 29/4-1/5 ses en adult fugl. 8/4 ses en adult Sorthovedet Måge trækkende ved Grenen. Kaspisk Måge bliver stadigt mere almindelig - også om foråret, hvor arten er noteret på 12 datoer. Endelig skal fra denne gruppe nævnes 21 trækkende Dværgmåger 28/4 ved Højen Fyr.

Sort Stork blev slet ikke iagttaget i 2023, men i år blev det til tre fugle, 11-12/5 2 TF og 20/5 1 TF. I perioden 25/4 til 18/5 ses ca. 15 Hvid Stork, heraf hele 10 8/5. 14/5 blev en østtrækkende Silkehejre set ved Nordstrand. Sølvhejre blev set næsten dagligt i perioden 15/3 til 25/5 med max. 9 ex. i Nederose 28/4. Endelig skal en trækkende Skestork nævnes fra 29/4.

Mosehornugle blev set på de fleste dage i april og maj, dog ingen dage med mere end tre ex. Den første Biæder dukkede op 5/5 og frem til 23/6 blev cirka 25 fugle set, hvilket er væsentligt færre end året før. Den største dag blev 28/5 5 ex. En Hærfugl blev set på flere datoer i perioden 21/3 til 7/4 primært i området omkring Det Grå Fyr og Fyrvej. Isfugl blev iagttaget i området på fire datoer i perioden januar til marts. Der er foråret igennem flere iagttagelser end normalt af Grønspætte, primært fra Flagbakken og Gyvelmarkerne, men også trækforsøgende fugle ved

Grenen i maj. Vende-hals blev set i perioden 28/4 til 22/5 - i alt nok 12 forskellige fugle, hvor af en blev ringmærket 12/5.

I alt cirka 28 Piroler blev set i perioden 8/5 til 12/6. De største dage var 8/5 3-4 og 24/5 5 fugle. En Rødrygget Tornskade han ved Buttervej 30/4 er hidtil tidligste fund i Skagen. Forekomsten af Stor Tornskade var fåtallig og sidste fugl blev set allerede 17/4. Vinterens invasion af Silke-hale klingede gradvist af med største observation 14/2 85 R Skagen by, men med mange iagttagelser langt hen på foråret. Således usædvanligt mange i maj med blandt andet 11/5 21 R og 18/5 17 R Skagen by. Sidste blev set trækkende ved Saffevandsbakken 23/5. Største trækdage for Hedelærke var 28/3 med blot 14 fugle. Toplærke blev iagttaget 15/4 på Grenen og spredte iagttagelser af Bjerglærker perioden igennem kulminerer med den sidste og klart største 12/5 20 R Grenen.

Rødrygget Svale blev set 28/4 1 T Grenen og 8-9/5 1 fou. Ellekrattet. En rekordtidlig Skovsanger blev ringmærket 9/4 og der gik 16 dage, inden den næste dukkede op. Sibirisk Gransanger blev set ved Grenen 20/5 og en fugl blev ringmærket 6/6. Tre Lundsangere blev noteret, 22/5 1 R Grenen, 24/5 1 R Skagen by og 1/6 1 ringmærket Grenen. Mens Drosselrørsanger kun blev hørt syngende en enkelt dag, Nordstrand 15/5, var der anderledes gang i forekomsten af Buskrørsanger med seks individer. Første fugl blev ringmærket ved Skarvsøen 27/5. 6/6 findes hele fire individer, hvilket er dagsrekord: 2 ex. Grenen (1 ringmærket og 1 syngende), 1 ex. Butterstien og 1 ex. Guldmajsøen. Sidstnævnte gav koncert indtil 14/6, inden årets sidste dukkede op 15/6 i Fyrhaverne ved Det Grå Fyr. Græshoppesanger blev hørt syngende på blot tre dage i perioden 13-19/5. Rødtoppet Fuglekonge blev set med tre fugle i marts og ca. otte i april.

En Rosenstær blev set rastende ved Gyvelmarkerne 28/6 og 30/6. Første Ringdrossel blev set 5/4. Største observationer blev 25/4 140 R Engklit og 28/4 185 Ø Nordstrand. Samlet set blev der set ca. 620 Ringdrosler, heraf 545 i april. En usædvanlig forekomst for Solsort blev set 15/3, hvor 1800 trækkende blev talt på en time omkring solopgang. Misteldrossel satte dagsrekord 27/3, hvor 3013 sås trækkende ved Nordstrand. Sydlig Nattergal blev hørt med to individer (Grenen og Skarvsøen) og endda på

samme dato - 30/5. 2024 blev året, hvor antallet af Sydlig Blåhals overgik antallet af Nordlig for første gang. En han Nordlig Blåhals blev set på havnen 10/5, mens en Sydlig blev set og hørt syngende på Grenen/Sandormssporet i perioden 17/4 til 4/5, en anden (eller samme?) blev ringmærket 25/5 og arten blev igen hørt syngende 2/6.

I alt syv Lille Fluesnapper blev set i perioden 17/5 til 5/6 - to af disse blev ringmærket. Forekomsten af Broget Fluesnapper kulminerede i de første maj-dage og 5/5 blev otte ringmærket ud af en samlet forekomst på cirka 24 fugle denne dag. Efterfølgende blev yderligere syv fugle ringmærket 24/5. Alpejernspurv fik i år prædikatet som den sjældneste fugl på årets fuglefestival, i det en fugl holdt til i flere timer i klitterne for enden af Kanalvej 11/5 (G). Der er tale om det 6. fund for Skagen.

To Citronvipstjerter blev iagttaget, 23-24/4 1 2K han R Gyvelmarkerne og 10/5 1 hun R Reservatet og Grenen. Sorttrygget Vipstjert blev iagttaget på 11 datoer i perioden 7/4 til 12/6, men måske er der blot tale om to forskellige fugle. Rødstrubet Piber blev set med 2 ex. – 13/5 1 R Grenen og 21/5 1 T Nordstrand. Bjergpiber 17/2 1 R Grenen er eneste observation i perioden.

Den første Karmindompap blev set 13/5, hvorefter arten blev set næsten dagligt i resten af perioden. Største dage faldt i perioden 27/5 til 1/6 med blandt andet 27/5 8, 30/5 6 og 1/6 6 ex. på Grenen. I det tidlige forår var der mange iagttagelser af Stor Korsnæb, måske op til 100 fugle. De største dage var 16/2 11 og 17/3 14 Skagen Klitplantage og 9/3 13 Grenen. Til gengæld blev Hvidvinget Korsnæb slet ikke iagttaget. Gulirisk blev set på en lang række datoer i perioden 1/4 til 31/5 – men aldrig mere end et ex. Bemærkes skal det også, at Lapværling overhovedet ikke blev iagttaget i perioden! Til gengæld to iagttagelser af Hortulan (arten blev slet ikke iagttaget af 2023) – 11/5 1 han R Det Grå Fyr og 13/5 1 R Grenen. En trækforsøgende Dværgværling blev set 5/5 og endelig skal nævnes et fund af en Indigofinke fra Grenen 9/5 (E). Arten er ikke tidligere truffet spontant i Danmark, men der var senere i maj også et fund af arten i Storbritannien.

Ederfugle, Nordstrand.
Arkivfoto: Knud Pedersen

Havfugle andet halvår

Tabel 6 viser forekomsten måned for måned samt største dag og mediandato for udvalgte havfugle i andet halvår af 2024. Tabel 7 viser en oversigt over summen af havfugle år for år i perioden 2014-2024 samt gennemsnit for tiåret 2014-2023.

Forekomsten af Rødstrubet Lom (4.517) i andet halvår af 2024 var tæt på gennemsnittet for tiårsperioden 2014-2023 (4.229). November (2.041) blev største måned og største dag noteredes 4/11 (267). Hele periodens største dag blev 30/12 (272). Sortstrubet Lom (174) optrådte for tredje år i træk over gennemsnittet (94). De fleste fugle sås i juli (59) og var rastende oversomrende 2K-fugle. Summen af Islom (31) var noget lavere end i 2022 og 2023 med en sum på 49 hvert af årene. Godt halvdelen af fuglene i 2024 sås i oktober (16) og største dag var 29/10 med tre fugle.

Hvidnæbbet Lom (22) havde igen et stort efterår. November var klart bedste måned med 18 fugle heraf hele ni fugle 4/11, og det er dagsrekord for Skagen. Den tidsmæssige fordeling af de ni fugle 4/11 var: 09.04 (1K V); 09.50 (ad. sdr SØ); 13.26 (vdr SØ); 13.42(2 ad. odr SØ); 14.45 (vdr SØ); 15.22 (2 ad. odr SØ); 15.31 (vdr SØ), dvs. syv af fuglene blev set om eftermiddagen uden for normal standard observationstid.

Natfangst flere nætter med lokkekald og spejlnet efter Lille Stormsvaler ved Det Grå Fyr i juli-august gav en enkelt fugl 6/8. Stor Stormsvaler blev set fra Grenen 4/11 og 7/11, hvilket helt usædvanligt er de eneste observationer af arten i hele landet dette år. Fra den svenske vestkyst blev der rapporteret fire Stor Stormsvaler i november 2024.

Mallemuk (7.824) havde et godt andet halvår. Antallet tangerede forekomsten i 2015 (7.828) som er den største i tiårsperioden 2014-2023. Hovedparten af fuglene noteredes i juli og august. Største dag blev 12/8 (2.539), men 1/11 med 837 fugle var usædvanlig så sent på sæsonen.

Forekomsten af Sodfarvet Skråpe (83) var langt over gennemsnittet for tiårsperioden 2014-2023 (18). Faktisk skal man tilbage til 1997 (61) for at finde en efterårssum i næsten samme størrelse. Rekorden er stadig fra efteråret 1978 med 119 fugle. Største dag i 2024 blev 12/10 (45), som kun overgås af dagsrekorden fra 19/9 1978 med 59 fugle og 51 fugle 5/10 1997.

Almindelig Skråpe (6) havde et dårligt efterår - især set i forhold til sidste års rekord på 40 fugle.

Til gengæld blev det endelig til et gensyn med Balearskråpe 28/8 (G). Seneste fund af arten er tilbage fra 27/8 og 29/8 2017, hvor en fugl rastede ved Grenen (G). Atlantisk Skråpe/Scopolis Skråpe blev rapporteret fra 12/10 1 ex. NV Grenen (U).

Antallet af Sule (45.349) tog et markant hop opad efter sidste års lave efterårssum på 21.985. Derved nåede antallet endda lidt over gennemsnittet for tiårsperioden 2014-2023 (39.704). Den positive udvikling er værd at bemærke efter den dramatiske nedgang i artens forekomst i årene 2022-23, hvor bestanden var ramt af fugleinfluenza. Hovedparten af efterårets sum blev noteret i oktober (22.324) og største dag blev 11/10 (4.654) og denne dagstotal er i top fem for Skagen.

Brun Sule blev iagttaget for første gang i Skagen og for tredje gang i Danmark. En yngre 2-3K fugl trak forbi Grenen og ind i Kattegat 26/8. Til glæde for mange dukkede den atter op 29-30/8, hvor den rastede ved Grenen og Nordstrand (G).

Tabel 6. Havfugle, månedsfordeling Skagen juli-december 2024

Art / måned	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec	Sum	Største dag	Mediandato
Rødstrubet Lom	245	232	445	917	2041	637	4517	30/12 (272)	4/11
Sortstrubet Lom	59	32	41	27	13	2	174	5 på 9 datoer	29/8
Islom	0	0	3	16	9	2	30	29/10 (3)	28/10
Hvidnæbbet Lom	0	0	0	4	18	0	22	4/11 (9)	4/11
Lille Stormsvaler	0	1	0	0	0	0	1	-	-
Stor Stormsvaler	0	0	0	0	2	0	2	-	-
Mallemuk	1265	5099	339	46	1065	10	7824	12/8 (2539)	12/8
Sodfarvet Skråpe	1	6	11	49	16	0	83	12/10 (45)	12/10
Atlantisk/Scopolis Skråpe	0	0	0	1	0	0	1	-	
Balearskråpe	0	1	0	0	0	0	1	-	-
Almindelig Skråpe	2	2	1	1	0	0	6	-	10/8
Brun Sule	0	1	0	0	0	0	1	-	-
Sule	815	7052	10450	22324	4373	335	45349	11/10 (4654)	9/10
Topskarv	0	2	1	6	4	0	13	28/10 (3)	28/10
Lunde	0	0	1	4	3	0	8	-	17/10
Alk	56	31	29	10775	18843	98	29832	14/11 (4758)	2/11
Søkonger	0	0	0	1	16	2	19	22/11 (6)	22/11
Lomvie	160	13	91	1398	2094	529	4285	30/11 (513)	8/11
Lille Kjove	1	2	3	0	0	0	6	-	-
Almindelig Kjove	61	81	44	4	2	0	192	25/9 (16)	25/8
Mellemkjove	0	0	0	2	0	0	2	-	-
Storkjove	10	44	10	4	16	0	84	12/8 (11)	13/8
Ride	260	877	343	1770	5953	732	9935	27/11 (1987)	13/11
Sabinemåge	0	0	1	1	0	0	2	-	-

Samme fugl blev i øvrigt observeret ved Faxe Ladeplads og Roneklint på Sjælland 1-2/10. Desuden blev den set ved både Falsterbo og Ottenby i Sverige i slutningen af september. Fundet fra Grenen er nærmere omtalt i særskilt artikel i dette årsskrift.

Der var 13 observationer af Topskarv fra august til november. Største dag 28/10 (3). Der kan være enkelte gengangere i materialet, men minimum 10 fugle i alt.

Både for Alk (29.832) og Lomvie (4.285) var det en efterårssæson betydeligt under gennemsnittet for tiårsperioden 2014-2023. Som det fremgår af tabel 7, varierer begge arter betydeligt i antal år for år. For Alk var det også usædvanligt at største dag blev så sen som 14/11 (4.758) og for andet år i træk lå mediandatoen i begyndelsen af november (2/11). Tidligere år kulminerede trækket i midten og slutningen af oktober. 30/10 blev der talt 5911 med intervaltællinger. Største dag for Lomvie var 30/11 (513), mediandatoen var 8/11 og det var et normalt tidspunkt for arten. Søkonger (19) optrådte i et beskedent antal og under normalen. De fleste (16) blev set i november og største dag var

22/11 (6). Efter et stort efterår for Lunde i 2023 (25) faldt antallet til mere normal forekomst med otte fugle i 2024. Oktober blev største måned med fire fugle.

For Almindelig Kjove (192) var andet halvår lidt over gennemsnittet i forhold til tiårsperioden 2014-2023 (149). Månedsfordelingen af fugle var normal med top i august. Største dage 30/8 (min. 15) og 25/9 (16). Mediandatoen lå en måned tidligere 25/8. Første 1K dukkede op 9/8 og ungfugleprocenten var på 21% i august og 41% i september. Seneste fugl blev set 7/11 og var en 1K.

Det var et dårligt år for Mellemkjove med blot to fugle - henholdsvis 12/10 3K+ mørk form og 17/10 1K.

Tabel 7. Havfugle, årssum andet halvår Skagen 2014-2024 med gennemsnit 2014-2023.

Art / år	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Gns. 2014- 2023
Rødstrubet Lom	4382	9859	6603	4334	3453	3287	5359	3101	2466	6378	4517	4922
Sortstrubet Lom	84	54	54	66	106	58	78	86	129	220	174	94
Stillehavslom	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	-
Islom	14	13	10	19	19	19	34	29	49	49	30	26
Hvidnæbbet Lom	6	8	2	7	9	6	23	4	24	30	22	12
Sortbrynet Albatros	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	-
Lille Stormsvale	1	0	0	1	0	1	0	4	3	4	1	1
Stor Stormsvale	0	2	0	1	3	1	5	1	2	2	2	2
Mallemuk	7299	7828	4312	4470	3384	3113	1634	610	2564	3727	7824	3894
Sodfarvet Skråpe	33	32	23	8	8	4	6	16	28	20	83	18
Atlantisk/Scopolis Skråpe	0	0	0	1	0	0	0	2	1	0	1	-
Scopolis Skråpe	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	-
Almindelig Skråpe	4	16	3	7	7	21	11	15	21	40	6	15
Balearskråpe	0	3	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1
Brun Sule	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	-
Sule	30670	50679	55743	51012	53835	37929	26148	40341	28701	21985	45349	39704
Topskarv	0	1	0	5	8	17	6	12	12	9	13	7
Thorshane	8	1	3	4	2	0	2	1	2	0	0	2
Lunde	2	1	7	4	4	0	2	4	6	25	8	6
Alk	25086	36070	77505	27310	91938	71457	47867	23935	39396	65631	29832	50620
Søkonge	64	72	19	15	64	123	52	45	57	178	19	69
Polarlomvie	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	-
Lomvie	14608	11705	9871	4403	6779	8027	11897	4814	2379	9124	4285	8361
Lille Kjove	5	1	46	0	1	7	10	4	5	10	6	9
Almindelig Kjove	388	165	102	89	155	94	67	46	128	251	192	149
Mellemkjove	175	12	4	3	3	22	7	2	9	8	2	25
Storkjove	540	300	390	1841	1889	1659	708	1223	159	108	84	882
Ride	17616	26147	35121	19663	21443	16096	14188	6980	4357	23040	9935	18465
Sabinemåge	0	0	1	2	0	1	1	3	0	0	2	1

En 4K+ Lille Kjove med indslag af vinterdragtskarakterer rastede ved Grenen 2-3/7. I august sås en 2K 25/8 og efterårets første 1K 31/8. I september tre fund: 4/9 1K eller 2K; 18/9 1K og 29/9 1K.

Storkjove var påfaldende fåtallig i efteråret og i alt blev der kun set 84 fugle. Det var det laveste antal for Skagen i mere end 10 år. Største dag blev 12/8 (11).

Forekomsten af Ride (9.935) var skuffende set i forhold til sidste års total på 23.040 fugle. Største dag faldt typisk sent i november med 27/11 (1987). Sabinemåge blev efter to år i træk uden fund endelig set igen. En 1K rastede i Skagen Havn 28/9 og 13/10 trak endnu en 1K mod øst ved Grenen.

Øvrige observationer i andet halvår

I alt 1217 Sangsvaner blev set indtrækkende i perioden 12/10 til 30/12, her var de største dage 4/11 369 ex, 29/10 254 ex. og 2/11 206. En indtrækkende Pibesvane 20/11 var den første efterårsfugl i tre år!

Atlingand er fåtallig - ikke mindst om efteråret, så en fugl ved Grenen 14/8 og en sen ved Skarvsøen 18/9 skal nævnes. Det samme gælder Taffeland med blot 12/7 1 Skarvsøen og 7/10 1 Grenen. I perioden 15/10 til 21/11 blev der noteret 30 Bjergænder. Amerikansk Sortand han blev observeret blandt rastende Sortænder ved Grenen på 5 datoer i perioden 9/8-6/9. Der var formodentlig tale om to forskellige fugle. Brilleand adult han rastede i en time ved Grenen 5/11, hvorefter den trak ind i Kattegat. En 1K han Kongeederfugl rastede ved Grenen 10-11/12. Herefter var den stationær i Skagen Havn fra 16/12 og året ud.

En Vagtel blev hørt på Hulsig Hede 8/7. En Rørvagtel ’flushed’ 18/8 på Gyvelmarkerne var sandsynligvis en Plettet. Sidste Natravn blev set ved Hulsig 13/9.

Klyde er overraskende fåtallig ved Skagen, og en rastende fugl 17/7 er blot tredje fund i andet halvår. I perioden 3/10 til 15/11 blev der set 31 Enkeltbekkasiner – heraf blev seks ringmærket. En Odinsbane ved Grenen 31/8 var første iagttagelse siden 2017. Inden da var arten næsten årligt forekommende. 14/7 rastede en Terekklire (G) på Grenen, inden den

trak videre. Det er det første fund for Skagen. Den første Sortgrå Ryle var en tidlig fugl, der blev ringmærket 6/8. Største flok var 22 fugle 8/11 ved Damsted høfderne. Hos Krumnæbbet Ryle ses de adulte fugle i juli, hvor der blev set en flok på op til 11 fugle rastende samtidigt 14 + 22/7 på Grenen. Første 1K blev set 12/8 og den sidste 9/9 (ca. 9 1K fugle blev set i alt fraregnet gengangere).

Dværgterne blev set med ti fugle i juli og august, mens det blev til tre Rovterner i perioden 7-20/7. Andet halvår gav 152 Dværgmåger med den største dag med blot 11 ex. 11/10. Kun tre Gråmåger blev det til – en fugl 19-21/11 og nok to andre 27-28/11 - alle 1K fugle. Til gengæld fire Hvidvinget Måge – 1/10 1 3K er hidtil tidligste efterårsfund i Skagen, fulgt af 10/11 1 3-4K, 2/12 + 10/12 1 ad. - alle set ved Grenen, foruden nok samme 1K-fugl set ved både Grenen og Det Grå Fyr 6+12+28/12. Middelhavsmåge blev noteret med 1K-fugle 12/9, 21/9 og 10/10 - tre forskellige. Endelig ’Viking Måge’ (Grå x Sølvmåge hybrid). Her blev samme fugl set på tre datoer: 1+4/11 på Grenen og 25/11 på Havnen. For Sorthovedet Måge blev 2024 et klart rekordår. De største dage var 1/9 12 1K R og 13-14/9 6 1K R. Summen af fugle pr. dag uden hensyn til gengangere fra dag til dag blev på 108 i perioden 2/7 til 8/10. I andet halvår af 2024 optrådte Kaspisk Måge i et hidtil uset antal ved Skagen. Opregnet som fugle pr. dag uden hensyn til eventuelle gengangere fra dag til dag var der i perioden fra juli til december 383

*Dværgmåge 1K, Grenen 11. august 2024.
Foto: Knud Pedersen*

observationer fra Grenen og Skagen Havn. Hidtil største år var 2023 med 72 observationer. Største dage i 2024 var 2/12 (13) og 21/10 (12). Mediandato var 5/11. Forekomsten er nærmere beskrevet i artikel om farvemærkede måger og terner i dette årsskrift. En farvemærket 2K Sildemåge blev aflæst på Grenen 9/7. Det viste sig, at fuglen var mærket som redeunge i Finland - ved Hamina øst for Helsinki 9/7 2023. Der var altså tale om en Baltisk Sildemåge og fundet er det første dokumenterede fund af denne underart i Skagen. Fuglen blev også aflæst på Gotland 19/8 2024.

Rørdrum ses ikke ofte fra august og frem. Der blev observeret op til to fugle i perioden 2-19/8. Herudover var der et oktoberfund fra Hulsig Hede 24/10. Månedsfordelingen for alle fund af arten fra september og frem ser nu således ud - september (2), oktober (6), november (0), december (1).

Sølvhejre optræder stadig hyppigere. Efteråret er rekord, idet der blev noteret 38 fugle. De største observationer var 3/9 7 NØ Højen Fyr og 18/10 6 TF Grenen. Sidste fugl blev set 21/11. Nævnes skal også efterårets første Nordisk Lappedykker (1K) ved Skarvsøen 8/8-13/8 Desuden enkeltfugle set rastende ved Grenen på ni datoer i perioden 15/9-28/10 - dog to fugle 20/10.

Efteråret bød på to Hedehøge - en 2K han ved Flagbakken 30/7 og en rekordsen 2K+ hun 15/10 på Grenen. En Natugle blev 16/10 hørt kaldende ved Pælebakke Klit. Isfugl blev set med ca. seks forskellige fugle, hvilket er mange, heraf blev fire ringmærket. Arten kan måske have ynglet i nærheden? Vende-hals ses ikke ofte om efteråret, dog en fugl 29/8. Nævnes skal det også, at Grønspætte blev set på fire dage i juli.

En Korttået Lærke blev 7/9 set på trækforsøg på Grenen (G). To stationære Toplærker blev set mellem Nordstrand og Grenen i en lang periode fra 20/7 til 24/10. Fra 8/10 dog kun én. 26 Bjerglærker 7/11 var tangering af dagsrekorden. Usædvanligt mange Landsvaler blev set i november med den sidste fugl 13/11. Seneste Bysvale sås lidt tidligere - 22/10.

Hele to Cistussangere blev set på Grenen, den første 19/7 (G) og en anden fugl i en længere periode fra 14/8 til 2/9 (G). Sidstnævnte havde muligvis gang i noget, der kunne ligne redebygning, idet den blev set med noget, der lignede redemateriale flere gange.

Hvidbrynet Løvsanger havde med ti ex. en forekomst over det normale. Fuglene blev set i perioden 21/9 til 22/10 og to blev ringmærket. Sibirisk Gransanger blev ikke med sikkerhed registreret, hvilket er usædvanligt. Hele tre Lundsangere blev set i august, 7/8 1 Bågevej, 24-25/8 1 Grenen og 25/8 1 Batterivej. Skovsangere registreres fåtalligt om efteråret, så 27/8 3 Ellekrattet/ Grenen og 31/8 1 Batterivej skal nævnes. 18/8 ringmærkedes en 1K Høgesanger. En Gærdesanger ved Brovandeskolen 7-9/11 kunne dreje sig om underarten blythi. Endelig hele otte Rødtoppet Fuglekonge i perioden 2/10 til 21/11.

Rosenstær blev set på Grenen både 16/9 og 14-15/10 – begge 1K-fugle. Ringdrossel blev set med 14 ex. i perioden 11/10 til 4/11. Blåhals blev set med 3-4 ex. 16/7 blev en 2K hun ringmærket og måske samme fugl rastende 19/7. Desuden både 3/8 og 24/8 1 1K han ringmærket. En meget sen Bynkefugl var 14-26/10 1 Grenen.

Storpiber var fåtallig dette efterår og en sydvesttrækkende fugl 26/9 var eneste nordjyske. Rødstrubet Piber blev noteret både 19/9 og 2/10 – begge på Grenen. Første Bjergpiber blev set 10/10 og de største dage blev 15/10 og 2/11 9 Grenen. 15/10 desuden en fugl på havnen. Største trækdag for Engpiber var 26/9 med 1504 SV. To Sorttrygget Vipstjert blev set – 11/7 Grenen og 7/10 Grenen.

Der var grundet større forekomster af Krognæb i det sydlige Sverige håb om et lidt større rykind af denne art end de trods alt fem fugle, det blev til – 11/11 1 (U), 12/11 3 (U) og 10/12 1 (G). Observationen 12/11 drejede sig om en trækkende og to rastende fugle. Karmindompap blev set med seks fugle i juli og to i august. En ringmærket Hvidsiken 8/11 ved Kabeltromlen var eneste observation af underarten i landet dette efterår. Gulirisk blev noteret to gange i juli. Første Snespurv blev set allerede 13/9 og Lapværling blev set på 11 dage i perioden 8/10 til 28/11 – måske op til seks forskellige fugle.

Samlet set for småfuglene skal det dog siges, at forekomsten af mange arter var meget fåtallig. Silkehale viste med blot fire fugle den mest fåtallige forekomst måske ’nogensinde’. Meget få Sjaggere med største dag 321 (største dag 2000 i 2023), meget få mejser, finker, korsnæb med flere.

Ynglefugle Skagens Odde 2024

Gråstrubet Lappedykker blev fundet med ynglesucces på to lokaliteter: Skarvsøen med to par, hvor et par blev set med tre unger. På det oversvømmede areal ved Pælebakke Klit sås et par med en unge. Desuden er der set fugle i yngletiden på Hulsig Hede, ved Milesøerne, i Hulsig og i Råbjerg Sø. Lille lappedykker har også føjet oversvømmelsen ved Pælebakke Klit til som ny ynglelokalitet, ligesom en sø ved Hvims og søen ved feriecenteret i Hulsig har rummet par med ynglesucces. Arten kræver ikke meget vand, før den giver sig i kast med yngel. Rørdrum er hørt paukende i området Grenen - Nedermoste – observationerne i DOFbasen angiver 6-7 paukende. Endelig blev bestanden af Skarv ved Nordstrand optalt til 60 par.

Landets nordlige ynglepar af Havørn ved Råbjerg var ellers etableret i den gamle rede, men opgav desværre ynglen på grund af langvarig forstyrrelse ved en militærøvelse alt for tæt på reden.

Tranerne er ikke blevet optalt systematisk i 2024. Udover de sædvanlige ynglelokaliteter er der set et par med unge i Simons Skrivers Klit ved Skiveren. Nord for Skagen by var der tre par territoriehævdende Traner i 2024.

Foråret startede vådt og der blev basis for ynglemuligheder for vadefugle på oversvømmede områder som Gyvelmarkerne og Pælebakke Klit. Storspove er observeret spillende på Hulsig Hede og i Nedre Mose samt ved Pælebakke Klit, men der er ikke oplysninger om ynglesucces i. Lille Præstekrave har fire lokaliteter med ynglesucces: Pælebakke Klit (tre unger), Råbjerg Hede (en unge), Hulsig (to unger) og Hvims (tre unger). Arten har udvidet sit yngleområde i Jylland i løbet af de tre Atlas-undersøgelsesperioder og er ikke kræsen og yngler gerne i industrikvarterer. Stor Præstekrave er set med yngleaktivitet på strandene med mindst fem par. Til gengæld slår områder ved Pælebakke Klit og Hvims til med par med henholdsvis fire unger og tre unger. Gyvelmarkernes nye vådområde havde Rødben, hvor fire fugle viste yngleaktivitet, blandt andet det ene par i parring, men der er ikke registreret yngleaktivitet efter maj måned.

Skovhornugle er fundet med kaldende i plantagerne og moserne, men nævnes skal også et fund så nordligt som Skagen by, hvor tre unger kunne høres i byparken.

Der er ikke registreret fund af Stor Hornugle på Skagens Odde i 2024. En kaldende Natugle hun ved Højen Gran 16/10 kunne indikere, at der fremover skal lyttes efter arten i området.

Fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (tidligere Miljøstyrelsen) har vi fået opgørelse fra tællinger af Natravn, Hedelærke og Rødrygget Tornskade. Natravnen viser ligesom i 2022 med systematiske optællinger særdeles flotte tal. I området nord for Hirtshalsvej er der i Skagen Klitplantage 54 par, Sydlige Hulsig Hede seks par, Bunken Klitplantage 39 par og Råbjerg 15 par, mens der syd for Hirtshalsvej er Ålbæk Klitplantage 18 par, Råbjerg Mose 10 par, Napstjært Mose 18 par og Tolshave Mose fem par.

Hedelærke viser ligeledes høje tal både i i den nordlige del med Hulsig Hede 10 par og Lodskovvad-Råbjerg-området med 10 par, mens den sydlige del har Ålbæk Klitplantage 10 par, Råbjerg-Napstjært Moser med 18 par og Tolshave Mose to par. Det bør bemærkes at der ikke blev optalt i Skagen Klitplantage og Bunken Klitplantage.

Styrelsens tal for Rødrygget Tornskade er nok så imponerende med Hulsig Hede 51 par, Hederne ved Lodskovvad-Råbjerg gav 57 par – og de sydligere lokaliteter: Ålbæk Klitplantage to par, Råbjerg-Napstjært Moser 24 par og Tolshave Mose tre par. Dette kunne hænge sammen med gunstigt vejr i perioden, hvor ynglefuglene ankom.

Sydlig Blåhals blev hørt syngende på Grenen 2/6 – og det er vel et kun et spørgsmål om, hvornår det første ynglepar registreres i området omkring Skagen. Udover flere eksemplarer af syngende Karmindompap nord for Skagen by er der hørt en enkelt fugl ved Skiveren ved månedsskiftet maj-juni. Der var dog ikke nogen tegn på yngel.

Ringmærkning under Skagen Fuglestation

Af Henning Ettrup, bestyrelsesmedlem, Simon S. Christiansen, forstander og Mara Glane, ringmærker

Mette Christensen og Lucas Corneliussen på vej til natfangst med net og stænger.
Foto: Lærkebjørn Desholm.

Skagen Fuglestation er et populært sted at komme til for ornitologer fra det meste af verden. Det ses af de mange henvendelser, som stationen får hvert år fra ringmærkere, som ønsker et ophold i kortere eller længere tid. Fuglestationen havde i 2024 således igen besøg af en række erfarne og mindre erfarne ringmærkere fra både Danmark og resten af verden. Deres ophold var af forskellig varighed fra nogle få dage til flere måneder. Det blev i år til 34 forskellige ringmærkere fordelt på Danmark, Tyskland, England, Irland, USA, Belgien, Frankrig og Panama.

Foruden det faste mærkningssted ved ”Kabeltromlen” på østsiden af Sandormevej på Grenen, hvor der i alt blev fanget 5314 fugle (heraf 59 uden for standardperioden) og i forbindelse med CES-mærkning ved Skarvsøen (323 fugle fanget), blev der mærket ved Jennes Sø (1282 fugle fanget), på Nordstjernevej (485 fugle fanget) og i Fyrhaverne ved fuglestationen (74 fugle fanget). Der er desuden fanget sporadisk i Skagen by, på Nordstrand, i Ellekrattet, i Klitplantagen og på Grenen om natten (samlet 75 fugle fanget).

Endelig er der foretaget specialmærkning på fem lokaliteter i Nordjylland (Gistrup, Støvring, Tollerup, Vejgaard og Volsted Kær med i alt 26 fangede fugle).

Ringmærkning under Skagen Fuglestation blev foretaget året igennem, men den intensive mærkning af trækfugle startede ved Kabeltromlen i det tidlige forår og fortsatte frem til slutningen af november med en kort sommerpause indskudt. I 2024 var nettene åbnet første gang 20/3, hvorefter der blev mærket her frem til 19/11. Der blev mærket på i alt 182 dage ved Kabeltromlen. Afhængigt af vejrforhold blev der benyttet op til 260 netmeter på de enkelte fangstdage ved Kabeltromlen. Der mærkedes også efter særligt Gråsirken ved Jennes Sø med op til 90 meter net og ved Skarvsøen 120 meter net til CES. Endelig blev der fanget uregelmæssigt i Fyrhaverne med 20 meter net. I Grenen-området blev der fanget med lys og ketcher efter rastende fugle i klitterne eller på stranden, ligesom der blev fanget med net, hvor Stormsvaler og Natravne var målet om natten.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Antal fangstdage (hele året)	220	230	214	267	239	211	226	253
Antal fugle fanget	5775	7771	6266	10277	7786	7405	8674	7586
Heraf antal aflæsninger/genfangster	500	541	666	1532	891	875	978	948
Antal arter fanget	72	80	81	102	95	95	98	84
Antal fangstdage i standardtiden*	121	89	158	142	146	129	143	182
Antal fugle fanget i standardtiden*	3571	2425	3134	7565	5948	5282	6009	5255
Antal arter fanget i standardtiden*	70	68	72	75	74	65	78	64
CES fangster	286	308	232	216	311	-	405	323

*: standardtid er 20. marts - 20. juni og 20. juli - 20. november (2017-2019 i Sardinkrattet og fra efteråret 2019 i Kabeltromlekrattet).

Tabel 1. Fangstaktivitet under Skagen Fuglestation fordelt på år i perioden 2017-2024. Standardtid angiver 20. marts - 20. juni og 20. juli - 20. november af fugle fanget i Sardinkrattet eller i Kabeltromlekrattet (Sardinkrattet var aktivt fra 2017 til foråret 2019, mens der siden efteråret 2019 er mærket i Kabeltromlekrattet ca. 250 meter mod NV). Racer er ikke talt med i summen af arter.

Stemmingsbillede ved nettet.
Foto: Skagen Fuglestation.

Årets resultater

Årets fangst og ringmærkning blev fordelt på i alt 253 dage med et resultat på i alt 7586 fangede fugle (tabel 1) eller godt 1100 færre end i 2023 på trods af 27 flere fangstdage. Totalen dækker over 6638 mærkninger, 106 aflæsninger af fugle mærket tidligere år, 14 aflæsninger af fugle mærket i udlandet eller andre steder i Danmark samt 828 genfangster af fugle mærket samme år i Skagen. Der blev mærket i alt 84 arter (racer frasorteret).

Der blev i år foretaget ringmærkning i 253 dage (gennemsnit 233 dage for perioden 2017-2024), og det blev dermed det næsthøjeste antal fangstdage siden starten i 2017, kun overgået af 2020 med 267 dage (tabel 1). Fangstaktiviteten indenfor standard-perioden 20/3 - 20/6 og 20/7 - 20/11 i Kabeltromlekrattet fremgår ligeledes af tabel 1, og er den højeste hidtil.

	Forår	Efterår					Årets fangst
Navn	Total	1K	1K+	ad	Total	% 1K	Total
Grågås	1						1
Natravn	4	6		3	9		13
Fasan				1	1		1
Vandrikse		9		2	11		11
Lille Stormsvale				1	1		1
Ringdue	3	1			1		4
Stor Præstekrave	14	4			4		18
Almindelig Ryle	1	8			8		9
Sortgrå Ryle		2		1	3		3
Skovsneppe	5	2			2		7
Tredækker				2	2		2
Dobbeltbekkasin		1					0
Enkeltbekkasin	1	4	1	1	6		7
Rødben		1			1		1
Fjordterne		1			1		1
Spurvehøg	4						4
Skovhornugle	1						1
Mosehornugle	1						1
Vendehals	1						1

Som i de forudgående år, er det relativt få arter, som fanges i et antal på mere end 100 fugle. Ses bort fra fugle fanget mere end en gang i løbet af året, blev 15 arter eller 85,5% fanget i et antal på mindst 100 fugle (2023: 85,3%). Hyppigst mærket eller aflæst var igen Gråsisken (Nordlig) med et antal på 898 efterfulgt af Fuglekonge med 682, mens Munk med 601, Gransanger med 548 og Gærdesmutte med 496 mærkede eller aflæste fugle kom på de følgende pladser og dermed skubbede Rødhals og Blåmejse af listen. Færrest blev 33 arter (inkl. racerne Sibirisk Gransanger og Hvidsisken) fanget i et antal på blot 1-3 fugle, hvilket udgør mindre end 0,7%. Opsummering af årets fangster frasorteret fugle, som blev fanget mere end én gang i 2024, fremgår af tabel 2.

Tabel 2. Årstotaler for alle arter og racer. Sum af mærkede og aflæste fugle i første halvår og aldersfordeling af mærkede og aflæste fugle i andet halvår. Fugle fanget mere end en gang er ikke medtaget. Racer er markeret med kursiv og tæller ikke med i summen af arter

	Forår	Efterår					Årets fangst
Navn	Total	1K	1K+	ad	Total	% 1K	Total
Stor Flagspætte			1		1		1
Isfugl	1	4			4		5
Rødrygget Tornskade	2			1	1		3
Skovskade	2	3		1	4		6
Gråkrage	1						1
Sortmejse	35	3			3		38
Topmejse	5	4	1		5		10
Blåmejse	99	136	8	8	152	89,5	251
Musvit	49	52	11	10	73		122
Sanglærke		1	1	1	3		3
Skægmejse			11		11		11
Gulbug	29	2		4	6		35
Sivsanger	9	2			2		11
Buskrørsanger	2				0		2
Kærsanger	47	30		8	38		85
Rørsanger	107	149		31	180	82,8	287
Bysvale	1				0		1
Landsvale	2			1	1		3
Skovsanger	8						8
Hvidbrynet Løvsanger		1	1		2		2
Løvsanger	402	54		9	63		465
Gransanger	247	257	20	24	301	85,4	548
<i>Gransanger, Sibirisk</i>	1						1
Lundsanger	1						1
<i>Halemejse, Nordlig</i>	4	1			1		5
Munk	375	202	10	14	226	89,4	601
Havesanger	55	10	1		11		66
Høgesanger		1			1		1
Gærdesanger	154	35		7	42		196
Tornsanger	43	92		7	99	92,9	142
Fuglekonge	484	171	25	2	198	86,4	682
Rødtoppet Fuglekonge	3	3			3		6
Træløber	3	8	8		16		19
Gærdesmutte	198	280	11	7	298	94,0	496
Grå Fluesnapper	9	9		1	10		19
Rødhals	161	209	9	30	248	84,3	409
<i>Blåhals ssp.?</i>		2		1	3		3
<i>Blåhals, Sydlig</i>	1						1
Lille Fluesnapper	2						2
Broget Fluesnapper	29	2		1	3		32

	Forår	Efterår					Årets fangst
Navn	Total	1K	1K+	ad	Total	% 1K	Total
Rødstjert	32	9	1	2	12		44
Bynkefugl		2			2		2
Stenpikker		4			4		4
Misteldrossel	1						1
Sangdrossel	24	17	2	2	21		45
Vindrossel	17	24	2	11	37		54
Solsort	75	78		27	105	74,3	180
Sjagger	4			1	1		5
Ringdrossel	1						1
Jernspurv	33	43	4	4	51		84
Gråspurv	1	4	1		5		6
Skovspurv	6		16		16		22
Skovpiber	10	4			4		14
Engpiber	1	1			1		2
Skærpiber	2						2
Bjergvipstjert	1	1			1		2
Bogfinke	89	12	1	16	29		118
Kvækerfinke	4	12		5	17		21
Kernebider	6						6
Karmindompap	2						2
Dompap	5	20	3	6	29		34
Dompap, Lille	8	43	3	5	51		59
Dompap, Stor		6	1		7		7
Grønirisk	35	15	1	7	23		58
Gråsiskens ssp.?	2	1			1		3
Gråsiskens, Lille	29	140	65	44	249	56,2	278
Gråsiskens, Nordlig	887	4	1	6	11		898
Gråsiskens, Hvidsiskens		1			1		1
Stillits		4			4		4
Grønsiskens	15	8			8		23
Gulspurv	7	4		6	10		17
Rørspurv	15	59	4	9	72		87
Sum	3919	2278	224	330	2832	80,4	6751

Sidste efterårs influx af Gråsiskens kunne ses i forårets fangster, hvor især Nordlig Gråsiskens blev hyppigst fanget. Det gentog sig ikke i efteråret, selv om der blev fanget et pænt antal (249 fugle) af den lille race i efteråret. Ellers blev der ikke set de typiske invasionsarter i år. Der blev dog i foråret fanget et pænt antal Løvsangere (402) og Fuglekonger (484).

Selvom der i efteråret blev fanget få fugle ift. indsatsen, var andelen af unge fugle ift. adulte høj (se tabel 2). Samlet var ungfugleandelen på 80,4%. Blandt de 10 hyppigst fangede arter (>100 fugle, undtagen Tornsanger med 99) udgjorde andelen af ungfugle mere end 80% på nær for Solsort (74,3%) og Lille Gråsiskens (56,2%). For to arter lå andelen af ungfugle på mere end 90%: Gærdesmutte (94%) og Tornsanger (92,9%).

En sammenligning af arter, hvoraf der i mindst et år blev fanget mere end 100 fugle i perioden 2020-2024 viser, at flere havde været stabile, om end svingende over tid, også når der blev taget højde for forskel i antallet af fangstdage (se tabel 3). Enkelte arter afveg fra det generelle billede. Sangdrossel fortsatte som den eneste den aftagende trend over årene, hvilket også var tilfældet for Tornsanger, mens Løvsanger så ud til at rette de senere års tilbagegang. Blåmejse og Musvit så ud til at have en dårlig sæson, ligesom Havesanger, Rødhals og Rørspurv. (se tabel 3).

Tabel 3. Antal mærkede og aflæste fugle i perioden 2020-2024 for arter, hvor der mindst ét år blev fanget mere end 100 fugle. Årets genfangede fugle er fraserteret.

Art	2020	2021	2022	2023	2024
Blåmejse	498	325	332	512	251
Musvit	230	246	162	208	122
Kærsanger	115	78	84	100	85
Rørsanger	220	191	158	241	287
Løvsanger	650	685	425	324	464
Gransanger	539	535	431	506	548
Fuglekonge	604	407	281	607	682
Munk	800	458	489	595	601
Havesanger	155	111	118	97	66
Gærdesanger	295	290	238	232	196
Tornsanger	442	424	378	199	142
Gærdesmutte	376	375	340	395	496
Rødhals	820	700	466	551	409
Sangdrossel	115	66	67	49	45
Solsort	124	141	131	157	180
Jernspurv	166	220	82	84	84
Bogfinke	154	200	182	154	118
Dompap, Lille	79	80	105	112	59
Gråsiskens, Lille	475	490	678	489	278
Gråsiskens, Norlig	74	20	290	1158	898
Rørspurv	359	115	169	136	87
Fangstdage	267	239	211	226	253

Rosa Hicks fra England ringmærker en Munk. 4. september 2024. Foto: Skagen Fuglestation.

Genfangster og aflæsninger

Der blev genfanget 828 (822 i 2023) af de fugle, der fik ring på i 2024 svarende til 10,9% hen over alle arter (tabel 4). De fordelte sig på 31 arter, som blev genfanget i meget forskelligt antal. Hyppigst genfanget (antalsmæssigt) blev Fuglekonge (132), Gransanger (98) og Rødhals (96). Andelen af genfangede fugle varierede ligeledes meget med Solsort (21,9%), Rørsanger (21,8%) og Rødhals (18,9%), mens færrest (af fugle med mere end 100 fangede) blev genfanget af Bogfinke (3,3%), Løvsanger (2,7%) og Lille Gråsiken (1,4%). Der blev blot genfanget to (0,2%) Nordlig Gråsiken på trods af 898 fangster.

Der blev foretaget egen-aflæsninger af 106 fugle (139 fugle i 2023) fordelt på 21 arter. Samlet blev der således aflæst 1,4% af de fangede fugle, men det dækker over stor variation mellem arterne (tabel 4). Flest aflæsninger blev foretaget af Gransanger (17 fugle), Rørsanger (14 fugle) tæt fulgt af Gærdesanger (13 fugle). De tre relativt hyppigst fangede blev Musvit (7,6%), Gærdesanger (5,4%) og Solsort (4,4%). Overraskende var det, at der endnu ikke er blevet aflæst én eneste Løvsanger mærket tidligere år i Skagen, hvilket kan undre for en relativt hyppigt fanget art.

Natfangster, både med hjælp af termisk kikkert, ketsjer og med spejlnet var igen et fast indslag i årets mærkning, som resulterede i fangst af arter, som normalt kun fanges meget fåtalligt herhjemme. Der var målrettet fangst om natten efter bl.a. Tredækker i Himmerland, Lille Stormsvaler på stranden ved Grenen samt efter Natravn i Fyrhaverne og i Klitplantagen.

Disse fangster gav 2 Tredækker, 1 Lille Stormsvaler og 10 Natravn (inklusive en genfangst), som var målarterne. Samtidig gav det en del bonusarter i form af Stor Præstekrave (11), Dobbeltebekkasin (1), Enkeltebekkasin (7), Sortgrå Ryle (1), Alm. Ryle (9), Rødben (1), Fjordterne (1), Skovsneppe (6) samt Grågås (1) og Mosehornugle (1) (se tabel 2). Også en

Tabel 4. Antal fugle genfanget mindst en gang i 2024 (GEN), samt %-andel genfanget, hvor mere end 100 fugle er ringmærket (venstre side). Antal mærket tidligere år, men aflæst i 2024 (AFL), samt %-andel aflæst, hvor mere end 100 fugle er ringmærket (højre side).

	GEN	% GEN	AFL	% AFL
Natravn	1			
Vandrikse	3			
Stor Præstekrave	7			
Isfugl	2			
Skovskade	1			
Sortmejse	2		1	
Topmejse	3		2	
Blåmejse	59	18,8	4	1,3
Musvit	23	16,0	11	7,6
Skægmejse			1	
Gulbug	6		3	
Kærsanger	5			
Rørsanger	80	21,8	14	3,8
Løvsanger	13	2,7		
Gransanger	98	15,2	17	2,6
Halemejse			1	
Munk	41	6,4	3	0,5
Havesanger	1		2	
Gærdesanger	44	18,3	13	5,4
Tornsanger	24	14,5	6	3,6
Fuglekonge	132	16,3		
Rødtoppet Fuglekonge	1			
Træløber	5			
Gærdesmutte	75	13,2	4	0,7
Rødhals	96	18,9	7	1,4
Rødstjert	1			
Vindrossel	4			
Solsort	47	20,9	10	4,4
Jernspurv	13		1	
Skovspurv	2		1	
Skovpiber	1			
Bogfinke	4	3,3	3	2,5
Kværkefinke	1			
Dompap	2			
Dompap, Lille	16			
Dompap, Stor	1			
Grønirisk	1			
Gråsiken, Lille	4	1,4		
Gråsiken, Nordlig	2	0,2		
Gulspurv	3		1	
Rørspurv	4		1	
Sum	828		106	
Antal arter	31		21	

Rødtoppet Fuglekonge mærket i Thy og ti dage senere aflæst ved Kabeltromlen. 28. oktober 2024. Foto: Skagen Fuglestation

række småfugle blev fanget mere eller mindre tilfældigt på natfangsterne, bl.a. Sanglærke (3), Skærpiber (2), Engpiber (1) og lidt overraskende Isfugl (1), Bysvale (1) samt Gråspurv (4).

Der blev ikke fanget mange sjældenheder i år, men det blev alligevel til to Buskrørsanger fanget henholdsvis 27/5 i CES og 6/6 i Kabeltromlekrattet, hvor også Lundsanger (den fjerde ringmærkede siden 2017) blev fanget 1/6 og Lille Fluesnapper 17/5.

Herudover kan nævnes andre fåtallige ringmærkningsarter eller racer for Skagen. Det var Hvidbrynet Løvsanger (2), Rødtoppet Fuglekonge (7 inkl. en genfangst), hvoraf en var mærket på Agger Tange, så endnu et rekordår for arten, Sibirisk Gransanger (ssp. Tristis) (1 forårsfund), Høgesanger (1), Karmindompap (2), Hvidsiken (ssp. Exilipes) (1), Isfugl (5), Misteldrossel (1), Ringdrossel (1), Blåhals (4), hvoraf en var den første sydlige race (ssp. cyanecula) mærket om foråret i Skagen, Bjergvipstjert (2), Vende-hals (1), Mosehornugle (1) samt Skovhornugle (1).

Aflæsninger af eksterne ringe.

Der blev i 2024 blot aflæst syv småfugle mærket med metalring i udlandet mens syv var mærket andre steder i Danmark (se tabel 5). De aflæste fugle fordelte sig på

otte arter (inklusive Lille og Nordlig Gråsiken) og var mærket i fire lande i Europa, foruden de syv fugle fra Danmark, der alle er fra Thy. Nævnes skal Gransanger mærket 5/3 2024 på Menorca i Spanien og fanget 2000 km nordligere i Kabeltromlekrattet en måned senere! En anden interessant aflæsning er en Fuglekonge, mærket i Nord-Holland i oktober 2021, som blev fanget i Kabeltromlekrattet ultimo marts 2024. Herhjemme fra blev det også til et par interessante fund, da en Rødtoppet Fuglekonge blev aflæst 28/10 i Kabeltromlekrattet efter at være mærket 10 dage tidligere på Agger Tange. En anden usædvanlig fangst var en Nordlig Gråsiken, som blev mærket 28/12 2023 i Glæde i Thy og aflæst ved Jennes Sø én måned senere.

Foruden ovenstående metalmærker kom en række aflæsninger af farvemærkede fugle, hvoraf seks interessante fordelt på fem arter fremgår af tabel 5. Nævnes skal to Silkehaler mærket i november 2023 på vinterophold i Skotland, som blev aflæst i Skagen i maj 2024 (den ene to gange), Sortgrå Ryle, mærket på Svalbard 22/9, som blev aflæst på Skagen Havn 2286 km sydligere blot 20 dage senere. Endelig blev en Knopsvane, mærket i september 2012 i Helsingør fundet på Skagen Sønderstrand i marts 2024 (se tabel 5). Læs om farvemærkede måger, ternere og kjøver i særskilt artikel i årsskriftet.

Art	Dato for mærkning	Mærknings lokalitet	Alder ved mærkning	Dato for aflæsning	Lokalitet for aflæsning	Afstand km	Dage
Blåmejse	18-09-2023	Stockholm, Sverige	1K	21-03-2024	Kabeltromlekrattet	547	185
Blåmejse	25-11-2023	Tved, Thisted,	2K+	21-03-2024	Kabeltromlekrattet	140	117
Blåmejse	29-12-2023	Tved, Thisted	2K+	28-03-2024	Kabeltromlekrattet	140	90
Blåmejse	24-02-2024	Vang, Thisted	2K+	21-03-2024	Kabeltromlekrattet	153	26
Blåmejse	08-10-2023	Utsira, Norge	1K	08-10-2024	Kabeltromlekrattet	377	366
Sivsanger	03-09-2023	Hornborga sjön, Sverige	1K	25-05-2024	Kabeltromlekrattet	182	265
Rørsanger	11-06-2023	Vestfold, Norge	2K+	21-07-2024	Kabeltromlekrattet	147	406
Gransanger	25-03-2024	Menorca, Spanien	2K+	29-04-2024	Kabeltromlekrattet	2032	35
Fuglekonge	18-10-2021	Nord-Holland	1K	28-03-2024	Kabeltromlekrattet	693	892
Fuglekonge	08-10-2023	Blekinge, Sverige	1K	29-03-2024	Kabeltromlekrattet	366	173
Rødtoppet Fuglekonge	18-10-2024	Agger Tange	1K	28-10-2024	Kabeltromlekrattet	184	10
Dompap, Lille	19-10-2024	Hurup, Thisted	1K	18-11-2024	Kabeltromlekrattet	181	30
Gråsiskén, Lille	01-09-2023	Fosdalvej 27, Brovst	2K+	16-10-2024	Kabeltromlekrattet	101	411
Gråsiskén, Nordlig	28-12-2023	Glæde, Thisted	2K+	24-01-2024	Jennes Sø	122	27
Aflæsning af farveringe							
Knopsvane	04-09-2012	Helsingør	pull	11-03-2024	Sønderstrand Skagen		
Skarv	19-05-2024	Vorsø	pull	27-08-2024	Skarvsøen		
Islandsk Ryle	29-08-2024	Agder, Norge	1K	06-09-2024	Nordstrand Skagen	241	8
Sortgrå Ryle	22-09-2024	Longyear byen,Svalbard	1K	12-10-2024	Skagen Havn	2286	20
Silkehale	13-11-2023	New Elgin, Skotland	1K	7+11/5-2024	Skagen	916	
Silkehale	05-11-2023	Aberdeen, Skotland	1K	11-05-2024	Skagen		

Tabel 5. Aflæsninger af fugle mærket i udlandet eller andre steder i Danmark (se også artikel om farvemærkede måger).

Genfund fra andre steder

Af de mærkede fugle under Skagen Fuglestation fik vi i løbet af året besked om 20 fugle aflæst andre steder (se tabel 6), heraf 18 i udlandet fordelt på syv lande, ikke overraskende flest fra Norge. Blot tre fugle blev fundet i Danmark og alle i Skagen (to døde og en aflæst i Ellekrattet). Alle de udenlandske aflæsninger af fugle mærket i Skagen lå indenfor de forventede trækruter. Der er normalt ikke mange aflæsninger af Kærsanger, men i år var der to 1K fugle, som blev aflæst under trækket, en mærket 11/6 blev aflæst ved

Skurup i Sverige 8/8, mens den anden mærket 29/5 blev aflæst 20/8 i Ungarn 1354 km mod SØ. De tre aflæste Munke havde hver deres historie. En mærket i juni 2019 blev aflæst i Darmstad i Tyskland 827 km mod syd 5 ½ år efter mærkningen i oktober 2024, mens en 1K, mærket i august 2022, blev aflæst i Surrey i England 1000 km mod SV i september 2024. Den sidste Munk blev mærket 8/5 og aflæst 200 km mod nord tre dage senere i Bø i Norge. Endelig må nævnes en usædvanlig aflæsning af en Sortmejse, som blev mærket 9/4 og aflæst 30/4 672 km mod NØ på Jurma Fuglestation i Finland.

Art	Dato for mærkning	Mærknings lokalitet	Alder ved mærkning	Dato for aflæsning	Lokalitet for aflæsning	Afstand km	Dage
Sortmejse	09-04-2024	Kabeltromle krattet	2K	30-04-2024	Turku-Pori, Finland	672	21
Blåmejse	01-11-2023	Kabeltromle krattet	1K	22-03-2024	Halland, Sverige	90	142
Kærsanger	29-05-2024	Kabeltromle krattet	2k+	20-08-2024	Bács-Kiskun, Ungarn	1354	83
Kærsanger	11-06-2024	Kabeltromle krattet	2k+	08-08-2024	Skåne, Sverige	316	58
Løvsanger	04-05-2024	Kabeltromle krattet	2K+	07-05-2024	Halland, Sverige	90	3
Gransanger	29-09-2024	Jennes Sø	1K	16-10-2024	Wassenaar, Sydholland	740	20
Gransanger	23-09-2023	Jennes Sø	1K	10-02-2024	Leicestershire, UK	917	140
Munk	15-06-2019	Kabeltromle krattet	2K	24-10-2024	Darmstadt, Tyskland	827	1958
Munk	08-05-2024	Kabeltromle krattet	2K	11-05-2024	Aust-Agder, Norge	198	3
Munk	11-08-2022	Kabeltromle krattet	1K	24-09-2024	Surrey, UK	1002	775
Rødhals	27-09-2023	Kabeltromle krattet	1K	26-10-2024	Groningen, Holland	553	395
Solsort	01-04-2024	Nordstjernevej	2K	10-01-2024	Ryttervej, Skagen	1	284
Solsort	05-07-2020	Kabeltromle krattet	1K	24-05-2024	Ellekrattet, Skagen	2	19
Grønirisk	08-01-2023	Nordstjernevej	2K	06-04-2024	Ryttervej, Skagen	1	454
Gråsiskén, Lille	23-09-2023	Jennes Sø	1K	10-08-2024	Rogaland, Norge	292	322
Gråsiskén, Nordlig	29-03-2024	Jennes Sø	2K+	13-04-2024	Hedmark, Norge	410	15
Gråsiskén, Nordlig	05-03-2023	Jennes Sø	2K	27-03-2024	Häme, Finland	870	387
Gråsiskén, Nordlig	26-02-2024	Jennes Sø	2K	27-04-2024	Hedmark, Norge	410	61
Gråsiskén, Nordlig	28-02-2024	Nordstjernevej	2K	28-02-2024	Hedmark, Norge	355	0
Gråsiskén, Nordlig	24-03-2024	Nordstjernevej	2K	28-04-2024	Hedmark, Norge	411	35
Gråsiskén, Nordlig	24-03-2024	Nordstjernevej	2K	18-04-2024	Hedmark, Norge	410	25

Tabel 6. Fugle mærket under Skagen Fuglestation, men aflæst i udlandet eller andre steder i Danmark i 2024.

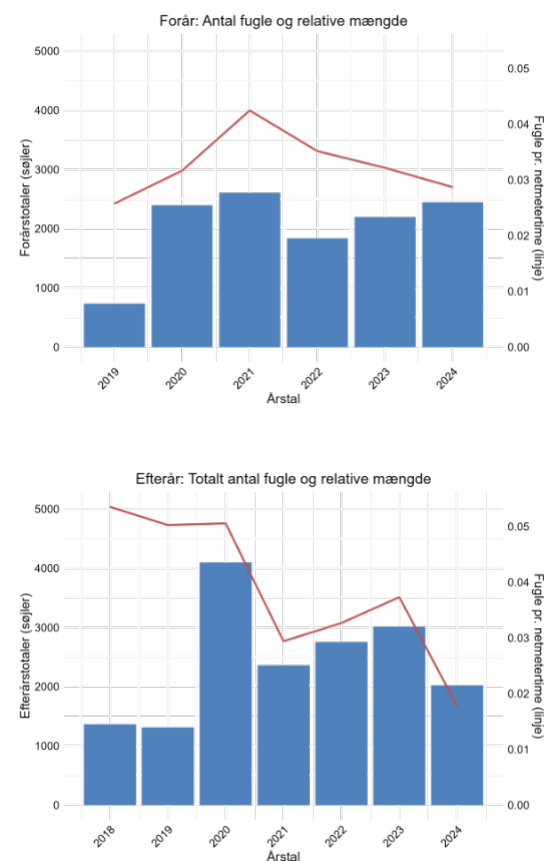
Lille Gråsiskén mærket ved Brovst 1. september 2023 og aflæst ved Kabeltromlen. 16. oktober 2024. Foto: Skagen Fuglestation.

Standardfangsten ved Kabeltromlen

Kabeltromlen var det faste fangststed for trækfugleovervågningen af småfugle, hvor der blev foretaget ringmærkning i standardperioderne (20/3 – 20/6 og 20/7 – 20/11) med max 260 netmeter. Standardtiden starter ½ time før solopgang og fortsætter mindst fem timer frem, når vejret tillader.

Når man ser på trends mellem år i ringmærkningsdata, er det vigtigt at tage højde for indsatsen i sæsonerne. Her har vi siden 2018 brugt netmetertimer som mål for indsats. Netmetertimer angiver hvor mange meter net der har været aktive til fangst, og i hvor mange timer de var åbne. Den relative mængde ringmærkede fugle udregnes herefter som en funktion af det totale antal fugle og antallet netmetertimer.

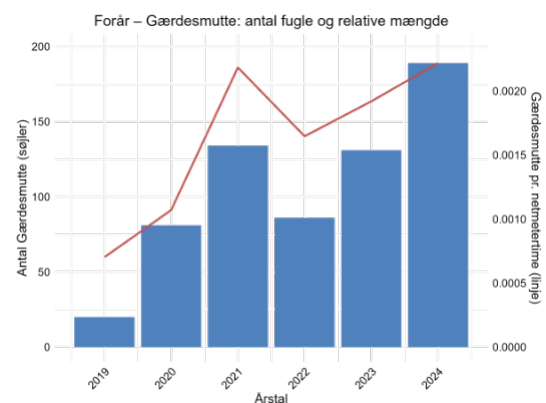

Figur 1. Viser det totale antal fugle ringmærket i forårets og efterårets standard perioder samt den relative mængde fugle mærket pr. netmeter time.

I foråret 2024 blev der totalt ringmærket 2445 fugle ved Kabeltromlen (alle genfangster og aflæsninger frasorteret). Det er det næsthøjeste antal hidtil, men indsatsen har dette år været lidt højere end de foregående, så når der korrigeres for mængden af netmetertimer, er det i den lave ende. Data fra foråret 2019 stammer fra det "gamle" ringmærkningsområde ved Sardinkrattet, hvor antallet netmetertimer var betydeligt mindre (se tabel 1). Dette sammenholdt med flytningen af alle net bevirker, at man skal være varsom med at sammenligne dette år, selvom afstanden mellem de to lokaliteter er kort (ca. 250 meter), og naturtypen det samme.

De fleste ringmærkningsstationer i Norden oplevede en del færre fugle end normalt i efteråret 2024. Det samme var tilfældet i Skagen, hvor det korrigerede antal fugle pr. netmeter time er det laveste, siden vi startede. Bemærk at data fra 2018 er fra Sardinkrattet og at efteråret 2019 var den første sæson ved Kabeltromlen. Der var her færre netmetertimer til rådighed end de efterfølgende sæsoner, hvilket kan have indvirkning på resultatet (se tabel 1).

Det er stadig en forholdsvis kort årrække at udlede konklusioner ud fra, men jo længere tidsserien bliver, jo mere sikkert bliver det at tolke på data over tid. Hvis vi zoomer ind på nogle udvalgte arter i standarddataene, er der alligevel nogle interessante tegn at spore.

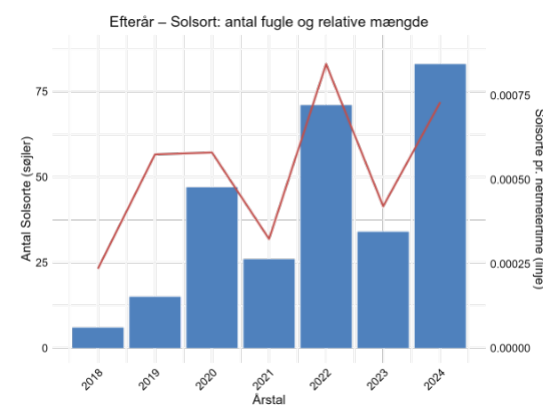

Figur 2. Totaler for antal ringmærkede Gærdesmutter i forårets standard perioder samt den relative mængde Gærdesmutter fanget pr. netmeter time.

Kort og – mellemdistancetrækfugle som Gærdesmutte, Solsort, Gransanger og Munk har generelt en enten opadgående eller stabil trend, mens der mærkes færre Afrikatrækkende arter som Løvsanger, Gærdesanger, Tornsanger og Havesanger.

Gærdesmutte er et eksempel på en kortdistance-trækfugl, som viser en positiv trend (figur 2)

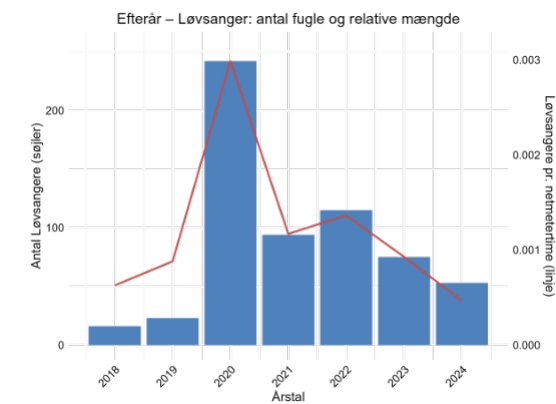
Udbrud af Usutuvirus blandt Solsorte i 2024 virker ikke til at have haft effekt på mængden af Solsorte, ringmærket i Skagen (figur 3). Et bud på dette kan være at mange af Solsortene i Skagen kommer fra ynglepladser nordpå, hvor Usutuvirus ikke er så udbredt som hos populationerne mod syd i f.eks. Tyskland. I den anden ende af landet på Gedser Fuglestation havde de omvendt den dårligste efterårssæson for Solsorte i ringmærkningen siden 2020.

Figur 3. Totaler for antal ringmærkede Solsorte i efterårets standard perioder samt den relative mængde Solsorte fanget pr. netmeter time

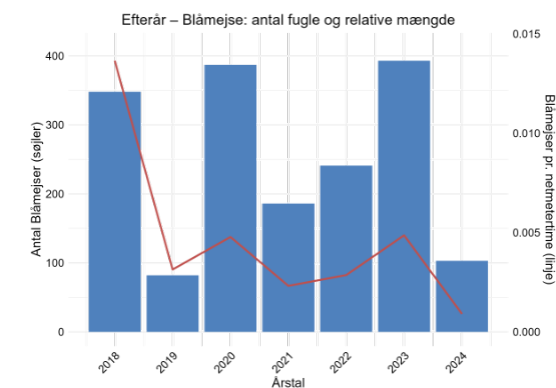
Løvsanger er et eksempel på en Afrikatrækkende art, der er i tilbagegang (figur 4) En trend der længe har været påvist på andre fuglestationer i Skandinavien. Det samme billede ses i Skagen. I efteråret 2024 led de yderligere et negativt knæk, trods forårets pæne antal.

Figur 4. Totaler for antal ringmærkede Løvsangere i efterårets standard perioder samt den relative mængde Løvsangere fanget pr. netmeter time.

Mejser (eks. Ved Blåmejs, figur 5) er en gruppe der kan fluktuere en del mellem sæsonerne med invasionslignende forekomster. Efteråret 2024 skilte sig ud ved at næsten ingen af de typiske invasionsarter optrådte i nævneværdig grad hverken i net eller på himlen.

Figur 5. Totaler for antal ringmærkede Blåmejser i efterårets standard perioder samt den relative mængde Blåmejser fanget pr. netmeter time.

	2023			2024		
Navn	1K	ad	Total	1K	ad	Total
Vandrikse		1	1	1		1
Brushane	1		1			
Spurvehøg		1	1			
Vendehals	1		1			
Isfugl				1		1
Sortmejse					2	2
Topmejse	1		1	1		1
Blåmejse	10	3	13	12	1	13
Musvit	2	1	3			
Skægmejse	1	3	4			
Gulbug	1		1			
Sivsanger		2	2		1	1
Buskrørsanger					1	1
Kærsanger	1	7	8	4		4
Rørsanger	60	118	178	63	94	157
Landsvale					1	1
Løvsanger	5	19	24	11	12	23
Gransanger	25	22	47	8	10	18
Sibirisk Gransanger					1	1
Munk	7	14	21	4	15	19
Havesanger	1	3	4	3	1	4
Gærdesanger	11	16	27	6	18	24
Tornsanger	11	16	27	18	5	23
Fuglekonge		1	1		1	1
Gærdesmutte		5	5			
Rødhals		3	3	1	1	2
Blåhals, Nordlig		1	1			
Broget Fluesnapper	1		1			
Sangdrossel					1	1
Solsort	1	8	9	2	2	4
Gul Vipstjert, Nordlig		1	1			
Bogfinke	2	3	5		5	5
Lille Dompap	1	1	2			
Lille Gråsiken	2	2	4		3	3
Grønsiken	1		1			
Rørspurv	2	6	8	8	5	13
Sum	148	257	405	143	180	323
Antal arter			30			24

CES 2024

Den systematiske fangst af ynglefugle (CES) kørte på andet år ved Skarvsøen. CES gennemføres efter samme metode hvert år med 12 ringmærkningsbesøg i sommerperioden. Der fanges med samme antal net (ved Skarvsøen 120 meter), placeret samme sted hver gang, og mærkning gennemføres med samme interval (10/11-dages perioder). Årets første periode starter omkring den 1. maj og sidste periode slutter med udgangen af august. Der blev foretaget et par mindre ændringer i placeringen af to net i forhold til 2023, da de stod for tæt på hinanden. Af tabel 7 fremgår fangsterne af alle fugle i 2023 og 2024 ved Skarvsøen. Der blev i 2024 fanget i alt 323 fugle, hvoraf 44 (13,6 % mod 14,3 % i 2023) blev fanget mere end én gang. Der blev således fanget 279 forskellige fugle fordelt på 24 arter. Fordeling på alder og periode for fangst fremgår af tabel 7. Den hyppigst fangede art var Rørsanger, som udgjorde halvdelen (49 %) af de fangede fugle efterfulgt af Gærdesanger med 7,4 % og Løvsanger og Tornsanger med 7,1 %.

Fordelingen af fugle mærket eller aflæst på perioder (altså fraserteret fugle fanget mere end en gang) i 2024, fremgår af tabel 8. De første ungfugle blev fanget i periode 5 og 6, men først fra periode 7 blev de fanget hyppigt. Halvdelen af årets fangede fugle var voksne, hvilket kunne tyde på en ynglesæson, der ikke

var specielt god, hvilket understøttes af en sammenligning med andelen af ungfugle fanget i Kabeltromlekrattet i efteråret på 33,7 %. Men måske havde ynglefuglene på Grenen bedre udbytte end længere nordpå? Til sidst må nævnes, at der i løbet af sommeren blev fanget et par specialiteter på sitet, da Buskrørsanger kom på som ny CES-art i Danmark sammen med den sibiriske race af Gransanger.

Jerup Vildtplejestation

I 2024 indledte fuglestationen et samarbejde med Jerup Vildtplejestation, Dyrenes Beskyttelse og Ringmærkningsadministrationen om at ringmærke fugle indleveret til pleje, inden de blev udsat igen. Formålet er at få viden om hvordan tilskadekomne vilde fugle klarer sig efter at have været i pleje.

CES 2024																								
Måned	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Total											
	1K	ad	1K	ad	1K	ad	1K	ad	1K	ad	1K	ad	1K	ad	1K	ad	1K	ad	1K	ad	1K	ad	Sum	
Vandrikse																		1		1		1		
Isfugl																		1		1		1		
Sortmejse		2																			2	2		
Topmejse													1							1		1		
Blåmejse													2		1			4	5	1	12	1	13	
Sivsanger									1												1	1		
Buskrørsanger				1																	1	1		
Kærsanger															1	2		1		4		4		
Rørsanger			5	8	8	20	12	5	6	11	6	8	14	7	12	7	25	3	63	94	157			
Landsvale							1													1	1			
Løvsanger		12												2	3	6			11	12	23			
Gransanger		4	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1			1	2	1	8	10	18				
Gransanger, Sibirisk					1															1	1			
Munk		5			4	1	2	1	2	1	3							4	15	19				
Havesanger						1									2	1		3	1	4				
Gærdesanger		4	1	2	1	3	3	2	1	1	3		1	1	1	1	6	18	24					
Tornsanger			1			3		7	1	1	2			4	4		18	5	23					
Fuglekonge			1																1	1				
Rødhals				1												1		1	1	2				
Sangdrossel		1																	1	1				
Solsort						1		1		1						1		2	2	4				
Bogfinke			2	1				1		1									5	5				
Gråsiken										2				1					3	3				
Rørspurv		4	1							2			1	2	3		8	5	13					
SUM		32	12	15	15	1	30	1	19	11	7	14	21	11	9	22	8	31	7	52	5	143	180	323
Antal arter		7	7	6	5	8	6	6		11	5	7		9		9		13				24		

Lignende samarbejde foretages ved andre vildtplejestationer i landet. Ringene som bruges på vildtplejestationer, er mærket med særlige koder for hurtig identifikation.

Det er hovedsageligt større fugle, der indleveres på Jerup Vildtplejestation, hvilket gav bekendtskab med arter som normalt ikke fanges ofte i Skagen. Syv fugle af seks arter blev ringmærket her i 2024 fordelt på Natugle (2), Slørugle (1), Tårnfalk (1), Knopsvane (1), Sølvmåge (1) og Ringdue (1).

Tabel 8. Fordelingen af fugle mærket i CES 2024 samt fugle mærket i 2023 men aflæst i 2024 fordelt på periode og alder:

Farvemærkede måger og terner ved Skagen i 2. halvår

Af Egon Østergaard, formand for Dansk Ornitologisk Forening, Knud Pedersen, bestyrelsesmedlem for Skagen Fuglestation og Ole Olesen, tidl. bestyrelsesmedlem for DOF Vestjylland

Skagen og i særdeleshed Grenen præges året rundt af måge- og ternearter i forskellige aldre. Mange mennesker registrerer dem blot som ”havmåger” uden synderlig interesse i dem, men som fugleinteresserede er det både udfordrende og spændende at kigge nærmere på, hvor de kommer fra, hvor de måske skal hen, og hvor gamle de er.

I 2023 begyndte vi i anden halvdel af året en målrettet aflæsning af de farvemærkede måger og terner på Grenen og til dels i Skagen Havn. Den registrering er fortsat og udvidet i 2024.

Efterhånden som datamængden er øget kraftigt, har det været nødvendigt at udvikle et Excel-regneark, der i højere grad gør det muligt at håndtere de mange aflæsninger. Det er Ole Olesen, der har stået for den del. Skagen Fuglestation vil fremover bruge dette værktøj ved fremtidige registreringer og behandling af data, og det vil gøre det meget lettere at få overblik over fuglenes forekomst.

Ride med svensk farvering, Grenen. 20. august 2024. Foto: Knud Pedersen

Betingelserne for aflæsninger ændrer sig meget i løbet af efteråret. I juli og august er det sommer på Grenen, og mågerne må dele stranden med *Sandormen* og de mange strandgæster. Derfor er aflæsninger tidlig formiddag og sen eftermiddag lettest, også fordi lyset da er bedst for at kunne se numrene på ringene.

Fra sidst i september og året ud er mågerne mere mobile, og de virker også mindre tillidsfulde. Vejret bliver efterhånden mere og mere udfordrende med sandfugning, der visse dage vanskeliggør aflæsning, og blæst i det hele taget er en udfordring, da aflæsningerne sker på lang afstand med teleskop. Sidst på året, er der stort set kun farvemærkede Svartbage tilbage, og der aflæses færre fugle.

Efter aflæsning af numrene på de farvemærkede fugle er aflæsningsdata, dvs. art, nummer og alder, enten indtastet i den norske database <https://www.ringmerking.no/cr/>, indberettet til Statens Naturhistoriske Museum (SNM), København, <https://www.fuglering.dk/> eller verificeret ved direkte kontakt til et konkret mærkningsprojekt i udlandet via siden: <https://cr-birding.org/>.

I den norske database er mærkningsdata tilgængelig med det samme, mens de øvrige aflæsninger kræver manuel behandling og svar. Det kan derfor tage flere måneder, inden vi har disse data, der giver mulighed for at se nærmere på fuglenes livshistorier. Nogle af dem lever hele deres liv i havområderne omkring Skagerrak og Kattegat, mens andre kommer langt omkring til Rusland og Afrika.

En artikel om aflæsningerne i 2023 er bragt i Skagen Fuglestations Årsskrift 2023 (Østergaard & Pedersen 2023) og kan læses på stationens hjemmeside under Publikationer.

Tabel 1. Artsfordeling af aflæste fugle.

Art	Antal fugle		
	2024	2023	Gengangere
Svartbag <i>Larus marinus</i>	260	212	61
Sildemåge <i>Larus fuscus</i>	212	47	11
Sølvmåge <i>Larus argentatus</i>	45	24	4
Splitterne <i>Thalasseus sandvicensis</i>	24	1	0
Ride <i>Rissa tridactyla</i>	20	16	4
Kaspisk Måge <i>Larus cachinnans</i>	7	0	0
Hættemåge <i>Chroicocephalus ridibundus</i>	5	0	0
Fjordterne <i>Sterna hirundo</i>	2	2	0
Stormmåge <i>Larus canus</i>	1	0	0
Sorthovedet Måge <i>Ichthyaeetus melanocephalus</i>	1	0	0
Almindelig Kjove <i>Stercorarius parasiticus</i>	1	0	0
Total	578	302	80

Resultater
I 2024 blev der foretaget 802 aflæsninger af farvemærkede fugle over 78 dage i perioden 1. juli-20. december, mod 409 aflæsninger over 50 dage i perioden 11. juli-13. december 2023.

Der blev i 2024 aflæst farveringe på 578 forskellige fugle fordelt på otte arter måger, to ternearter og én kjove. En oversigt fremgår af Tabel 1.

Arterne

Svartbag *Larus marinus*
Ligesom i 2023 blev Svartbag den talrigeste art med farvemærkede ringe. Der var i alt 375 aflæsninger af 260 forskellige fugle. Fordelingen af deres faktiske alder sammenlignet med 2023 fremgår af Tabel 2.

Svartbag	Antal	%	%
Alder	2024	2024	2023
1K	59	23	23
2K	8	3	8
3K	16	6	5
4K	9	3	3
5K+	168	65	61
	260	100	100

Tabel 2. Aldersfordeling af aflæste Svartbage 2023 og 2024.

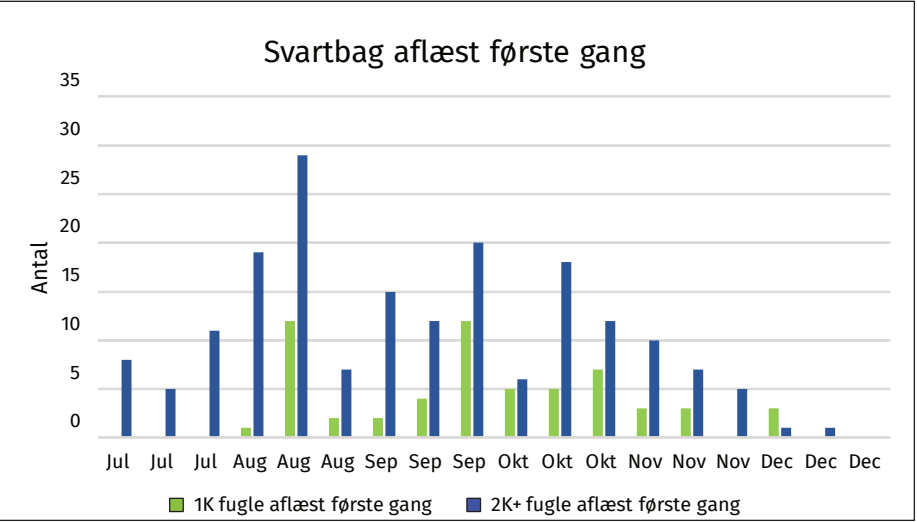
Langt de fleste af fuglene var mærket på enten Hirsholmene (52 %) eller i Sydnorge (40 %). De resterende 22 fugle var mærket på Læsø (8), øvrige Danmark (4), Vestnorge (4), Anholt (3) og Sverige (3).

Farvemærkede Svartbag forekom hele perioden. Nogle af fuglene blev aflæst adskillige gange, mens andre kun sås en enkelt dag. I Figur 1 ses fordelingen af førstegangsagttagelser af hver fugl, og det fremgår her, at 1K-fuglene ankom primo august og fortsatte med at dukke op resten af året. De ældre fugle, der i sagens natur er mere talrige, fulgte samme mønster, men nogle af disse ankom allerede i juli måned, måske fugle der var mislykket med at yngle eller endnu ikke kønsmodne.

Langt de fleste, 187 fugle, blev kun aflæst en enkelt dag, mens de resterende fordelte sig med 49 aflæst to dage, 12 aflæst tre dage, 7 aflæst fire dage, 4 aflæst fem dage og 1 aflæst seks dage.

Af de 212 aflæste fugle i 2023 er 61 (29 %) af dem også aflæst i 2024. Det drejede sig næsten udelukkende om 5K+ fugle, og kun én nu 2K fugl blev aflæst, mens resten var 3K og 4K.

Den ældste fugl var en 18K.

Figur 1. Første aflæsning i 2024 af henholdsvis 1K og 2K+ Svartbage.

Sammenfatning

Forekomsten i 2024 lignede meget billedet fra 2023, og aldersfordelingen er stort set identisk. Af Figur 1 ses, at de første 1K- fugle dukkede op primo august, men nye fugle blev aflæst helt frem til december. Antallet af farvemærkede fugle faldt i løbet af november, men mulighederne for aflæsning forringedes også væsentligt på grund af vejret.

Det fremgår nu tydeligt, at Svartbagene ved Skagen primært er ynglefugle fra Hirsholmene og det sydlige Norge, og at adskillige af dem returnerer igen året efter. Grenen og Skagen Havn er således et tilbagevendende rasteområde for adulte og yngre fugle før deres videre færd rundt i vinterkvarteret, primært i Kattegat, Skagerrak og Nordsøen.

Sildemåge *Larus fuscus*

I 2024 blev der aflæst betydeligt flere Sildemåger end i 2023 (Tabel 1), og det skyldtes primært en større tælleaktivitet først på sæsonen i juli og august.

Der sås flest adulte fugle, idet 85% (181) af de aflæste fugle var 4K+ (i 2023 var det også 85 %). Antallet af 1K fugle var derimod ret lavt. I 2024 var 8 % (17) af de aflæste fugle kun få måneder gamle, mens det tilsvarende tal for 2023 var 9 % (4).

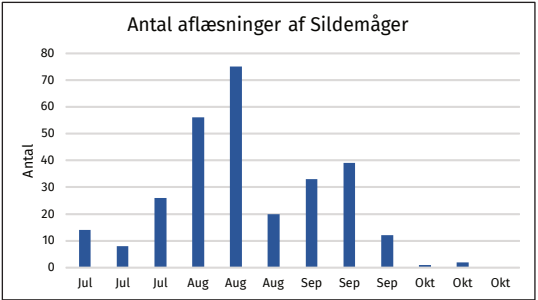
Langt hovedparten (63 %) af fuglene var ringmærket på Hirsholmene, hvilket også var tilfældet i 2023. De øvrige mærkningssteder fremgår af Tabel 3. Som det fremgår, er der meget stor overensstemmelse med

2023. Kun 6 % var fugle fra det øvrige Danmark, fx Langli i Vadehavet, Klægbanken i Ringkøbing Fjord og Sprogø.

Antallet af Sildemåger på Grenen toppede medio august og ebbede ud i løbet af september. Midt i oktober var næsten alle fugle trukket videre mod vinterkvarteret syd for Pyrenæerne. Dette billede afspejler sig også i antallet af aflæste fugle i Figur 2. Årets sidste Sildemåge blev set på Grenen 19. november og var en 1K.

	Hirsholmene	Nidingen (S)	Syd norge	Øvrige DK	Øvrige
2024	65 % (138)	15 % (31)	14 % (30)	5 % (11)	0,5 % (1)
2023	59 % (27)	22 % (10)	11 % (5)	4 % (2)	4 % (4)

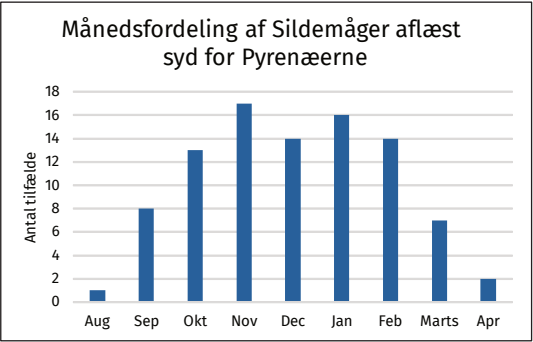
Tabel 3. Ringmærkningssted for Sildemåge.

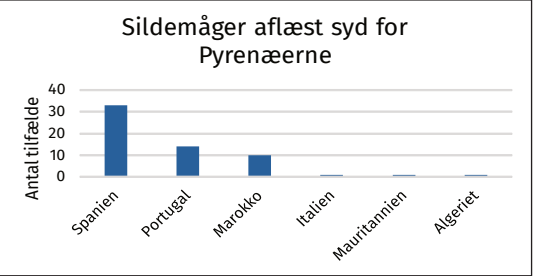
Figur 2. Antal aflæsninger.

Hvis man kigger nærmere på de 212 aflæste fugles livshistorier, som det fremgår af aflæsningerne modtaget fra ringmærkningsprojekterne, så er der kun fem aflæsninger nord for Pyrenæerne i november-marts. Figur 3 viser, hvor mange af de 212 fugle der uden for yngletiden på et tidspunkt i deres liv er aflæst i den pågældende måned syd for Pyrenæerne. Tilsvarende viser Figur 4, hvor mange af fuglene, der er aflæst i de pågældende lande.

I alt 24 (12 %) af de 195 2k+ fugle var aflæst syd for Pyrenæerne på et tidspunkt i deres liv, og af disse var to aflæst syv forskellige år, ofte i de samme områder år efter år.

Figur 3. Antal fugle aflæst syd for Pyrenæerne.

Sildemåge 4K+ med svensk farvering og lyslogger. Grenen. 15. august 2024. Foto: Knud Pedersen.

På hjemmesiden <https://migrationatlas.org/node/1818> får man et fint visuelt billede af Sildemågernes træk i Europa.

Den 9. juli blev en Sildemåge 2K aflæst på Grenen. Fuglen blev mærket som redeunge 9. juli 2023 ved Hamina øst for Helsinki, Finland – altså nøjagtig ét år før den blev aflæst på Grenen. Desuden er den aflæst ved Flisviken, Sundre på Gotland 19. august 2024. Denne underart har en østligere trækrute end underarten intermedius, som vi ser i Skagen (HELCOM 2013).

Baltisk Sildemåge ynglede tidligere på Ertholmene og på Bornholm, men der er ingen ynglefund i Danmark efter 2015. Underarten optræder nu som fåtallig eller sjælden trækgæst på Bornholm, Christiansø og østsjællandske kystområder. Meget sjælden i Vestdanmark med få sikre fund (Christensen et al., 2022).

De to ældste aflæste Sildemåger var 19K+.

Sammenfatning

Der blev i 2024 aflæst betydeligt flere Sildemåger end i 2023, hvilket især skyldtes større aflæsningsaktivitet først på sæsonen. Aldersfordeling og mærkningssted viste samme mønster som året før. Efter 1. oktober har de fleste Sildemåger forladt Skagen på deres træk mod vinterkvartererne syd for Pyrenæerne. For første gang er der nu dokumenteret en Baltisk Sildemåge i Skagen.

Figur 4. Antal fugle aflæst syd for Pyrenæerne fordelt på lande.

Baltisk Sildemåge
2K, Skagen.
9. juli 2024.
Foto: Knud
Pedersen.

Sølvmåge *Larus argentatus*

I 2024 blev der registreret næsten dobbelt så mange farvemærkede Sølvmåger som forrige år. Fordelingen af deres faktiske alder sammenlignet med 2023 fremgår af Tabel 4.

Tabel 4. Aldersfordeling af registrerede Sølvmåger 2023 og 2024.

Sølvmåge	Antal	%	%
Alder	2024	2024	2023
1K	10	24	29
2K	9	20	12
3K	6	15	13
4K+	20	41	46
I alt	45	100	100

Hovedparten (82 %) af fuglene var mærket i Sydnorge, mens resten var mærket i Finland (3), Rusland (2), Hirsholmene (2) og Vestnorge (1). De to russiske var henholdsvis 18K og 7K, og Bird Ringing Centre of Russia oplyser, at de begge blev mærket som redeunger i Kandalakshskiy Nature Reserve i Murmansk, 1.544 km nordøst for Skagen. Den ene den 8. juli 2018 og den anden 5. juli 2007.

Af de 45 fugle var der fire gengangere fra 2023, to adulte fugle og to 2K-3K, alle fra Sydnorge. Noget tyder på, at fuglene hurtigt trækker videre, da 35 af fuglene kun blev aflæst én dag, mens resten er aflæst to-fire dage.

Den ældste fugl, der blev aflæst, var 19K. Den blev mærket i juni 2006 ved Mandal i Sydnorge, men er ikke registreret siden juni 2007.

Sammenfatning

Forekomsten var stort set som i 2023, men der blev aflæst betydeligt flere fugle, hvilket ikke umiddelbart kan forklares. Måske skyldes det en mere intensiv optælling i 2024. Aldersfordelingen svarede stort set til forrige år, og ligeså mærkningsstedet. I år var 82 % mærket i Sydnorge, mens det i 2023 var 87 %.

Det var bemærkelsesværdigt med to russiske fugle og et besynderligt sammentræf med to fugle mærket på samme fjerne lokalitet og med 11 års mellemrum. Måske de har dannet par og har fulgtes ad på trækket. Fuglene blev kun set én dag.

Splitterne *Sterna sandvicensis*

Der var 27 aflæsninger af 24 forskellige fugle fordelt på 13 dage i perioden 8. juli til 17. september. I 2023 var der kun to aflæsninger af en fugl. De seks af fuglene blev aflæst 8. juli blandt 280 rastende Splitterner på Grenen. Hovedparten af fuglene var mærket i Danmark (42%) og de øvrige primært fra nabolande til Nordsøen. Undtaget var to fugle fra Østersøen mærket som redeunger i Polen ved Gdansk i juli 2024 og aflæst på Grenen 16. og 17. september, som de sidste aflæsninger af Splitterner dette efterår.

Splitterne 1K med hollandsk farvering,
Nordstrand.13. august 2024.
Foto: Knud Pedersen

Aldersmæssigt fordelte fuglene sig med syv ungfugle (1K) og 17 ældre fugle (3K+). Den ældste fugl var en 9K fra Holland mærket 23. juni 2016, og den blev aflæst på Grenen 10. og 19. august 2024. De danske fugle var mærket på Hirsholmene (3) og Agger Tange (7).

En del af fuglene er aflæst flere gange andre steder. Fx er der 24 aflæsninger af den nævnte hollandske 9K fugl. De fleste fra Holland, men også fra Western Cape i Sydafrika 30. januar 2020. En dansk unge mærket på Krik Sandø, Agger Tange 4. juni 2021 blev aflæst 25. og 26. januar 2023 i Namibia og ved Western Cape,

Mærkningsland/ alder	1K	2K	3K+	I alt	%
Danmark	2	0	8	10	42
Tyskland	0	0	1	1	4
Holland	3	0	4	7	29
Belgien	0	0	1	1	4
UK	0	0	3	3	13
Polen	2	0	0	2	2
Sum	7	0	17	24	

Tabel 5. Mærkningslande og aktuel alder for Splitterner aflæst på Grenen i 2024.

Sydafrika 5. januar 2024. Fuglen blev efterfølgende aflæst ved Uggerby Strand 15. juli 2024 og ved Nordstrand, Skagen 13. august 2024.

Sammenfatning

Aflæsningerne af farvemærkede Splitterner viser, at fugle fra ynglebestandene i Danmark og lande som grænser op til Nordsøen bruger Grenen som rastepads i juli-september. Efter yngletiden foregår der et spredningstræk til områder omkring Nordsøen med gode føderessourcer. De største koncentrationer af rastende og fouragerende fugle ved Skagen ses ofte i forbindelse med blæsende vejr fra vest. Fuglene søger læ og hvile på stranden, og årsungerne fodres stadig af forældrene. De to fund af polske ungfugle viser, at fugle fra Østersøen også bruger Grenen som rastepads under efterårstrækket.

Ride *Rissa tridactyla*

I perioden 8. juli til 17. september blev der aflæst 20 fugle med gule, svenske farveringe. Alle var mærket som redeunger på øen Nidingen ved den svenske vestkyst i Halland ca. 50 km syd for Gøteborg og 90 km sydøst for Grenen. Hele 14 af fuglene blev aflæst på dagene 10. august (3) og 11. august (11), hvor de rastede på Grenen sammen med yderligere 30 Rider. De 12 af fuglene blev kun aflæst på en dato, mens syv af fuglene blev aflæst på to datoer og en fugl blev

aflæst på tre datoer. Største forskel på første og sidste dato for aflæsning var på 35 dage.

Alder	Antal
1K	1
2K	0
3K	2
4K	0
5K	7
6K	5
7K	2
8K	1
9K	0
10K	2

Tabel 6. Aldersfordelingen af aflæste Rider.

Sammenfatning

Det var en typisk forekomst med alle aflæste fugle i juli-september, hvor Riderne ofte hviler sig på stranden, og aflæsning af farveringe er mulig. Senere på efteråret, hvor hovedparten af Riderne udelukkende ses på træk, er det sjældent at se en rastende Ride på stranden. I modsætning til i 2023 var der ingen aflæsninger af fugle fra den danske yngleplads ved Bulbjerg. Ringmærkning af unge Rider på Nidingen har fundet sted siden 1980. Fra sommeren 2014 blev ungerne også mærket med en farvering, og det har givet mulighed for mange flere aflæsningen med viden om fuglenes alder og bevægelser. Den ældste ringmærkede Ride fra Nidingen er nu 29 år (mærket i juni 1993), mens den ældste danske fugl blev 26 år (Jårs 2024).

Kaspisk Måge ad. Grenen. 12. september 2024. Foto: Knud Pedersen.

Kaspisk Måge Larus cachinnans

Der var ni aflæsninger af syv forskellige fugle. De seks af fuglene var mærket i Polen, og en var mærket i Tyskland. Aldersfordelingen var 1K (3), 2K (1), 3K (1), 5K+ (1) og 9K (1). Den tyske fugl (9K) blev aflæst 26. og 29. september. Den var mærket som redeunge 6. juni 2016 ved Gräbendorfer See, sydøst for Berlin. Fem af de seks polske fugle havde oprindelse i ynglekolonier i det østlige og sydøstlige Polen. Den sjette var mærket som redeunge i den nordvestlige del. En 1K fugl blev aflæst på Grenen både 11. oktober og 11. november, og det dokumenterer, at fuglene kan opholde sig i området gennem længere tid.

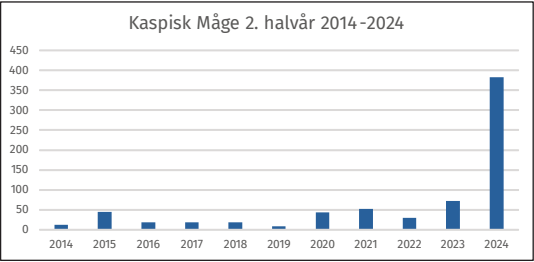
Sammenfatning

I andet halvår af 2024 optrådte Kaspisk Måge i et hidtil uset antal ved Skagen. Opregnet som fugle pr. dag uden hensyn til eventuelle gengangere fra dag til dag var der i perioden fra juli til december 383 observationer fra Grenen og Skagen Havn. Hidtil største år var 2023 med 72 observationer. Største dage i 2024 var 2. december (13) og 21. oktober (12). Mediandato var 5. november.

I tabellen herunder ses fordelingen på måneder og alder af de observerede fugle.

Tabel 7. Antal Kaspiske Måger på Grenen og i Skagen Havn 2024.

2024	1K	2K	3K	4K+	Sum
Juli		1		2	3
August	12	8	3	4	27
September	39	15	5	6	65
Oktober	43	11	4	18	76
November	94	25	9	18	146
December	32	12	5	17	66
Sum	220	72	26	65	383

Figur 5. Forekomst af Kaspisk Måge ved Skagen i perioden 2014-2024.

Gennem de seneste 100 år - og særligt i de seneste årtier - har Kaspisk Måge gennemgået en voldsom udvikling som ynglefugl i Europa. Fra at være fåtallig og kun kendt som ynglefugl ved Sortehavskysten i Ukraine har arten spredt sig mod nordvest og yngler nu i flere central- og vesteuropæiske lande. En opgørelse over ynglebestandene i Europa i 2022 nævner en samlet bestand på 28.000-38.000 par. Den største bestand findes i Ukraine (13.000-16.000 par). Desuden kan nævnes Polen (5.700 par), Tyskland (1.050-1.200 par) og Holland (100 par) (Przymencki et al 2024). Der er endnu ingen ynglefund fra de nordiske lande, men man må forvente, at det vil ske inden for kort tid. I Danmark optræder Kaspisk Måge i stigende antal. Flere og flere feltornitologer bliver fortrolige med artens kendetegn og rapporterer fund via DOFbasen. Fokuseret søgning efter Kaspisk Måge under de målrettede observationer efter farvemærkede måger betyder helt sikkert også flere fund af arten.

De fleste Kaspiske Måger ses normalt i landets sydøstlige egne (Bornholm, Møn, Stevns, Langeland) og i Vadehavsregionen. I det sene efterår 2024 var der usædvanligt store koncentrationer af rastende Kaspiske Måger ved Fanø i november med op til 288 fugle 27. november (Haaning Nielsen 2024). Den store forekomst ved Skagen i efteråret 2024 skal nok også ses i dette perspektiv.

Fjordterne ad. med norsk ring. Grenen. 12. juli 2024. Foto: Knud Pedersen.

Hættemåge Chroicocephalus ridibundus

Fem Hættemåger blev aflæst i perioden 9.-17. september. Alle bar hvid farvering og var mærket ved Oslofjorden i Sydnorge. Aldersfordelingen var tre 1K, en 4K og en 10K+. Den ene ungfugl aflæstes første gang 4. august og sidste gang 17. september. En adult fugl (10K+) blev aflæst tre gange i perioden 9. juli til 7. august.

Hættemåge optræder ret fåtalligt som rastende ved Grenen gennem 2. halvår. I 2024 rastede de fleste fra begyndelsen af august til slutningen af september. Største dag i august blev 21. august (165) og største dage i september var 1. september (175) og 16. september (200). Aflæsningerne af farvemærkede fugle tyder på, at norske fugle udgør hovedparten.

Fjordterne Sterna hirundo

Som i 2023 blev der aflæst to farvemærkede Fjordterner i 2024. Den første blev aflæst 11. juli og var en adult (11K) mærket som redeunge ved Vansjø i Sydnorge 8. juli 2014. Fuglen blev også aflæst 29. maj 2024 som ynglende ved Vansjø. Den 12. juli aflæstes endnu en norsk fugl mærket som ynglefugl (3K+) ved Moss, Østfold, Sydnorge 19. juni 2024.

De to fund fra 2024 understøtter formodningerne om, at norske fugle udgør en væsentlig del af de mange rastende Fjordterner ved Grenen i juli-august. Dagscifre på 200-800 fugle blev registreret i juli-august 2024. Fuglene stammer tilsyneladende især fra ynglekolonier i Sydnorge.

Sorthovedet Måge 1K, Grenen. 20. august 2024.
Foto: Knud Pedersen

Sorthovedet Måge *Ichthyæetus melanocephalus*

En 1K Sorthovedet Måge med gul farvering blev aflæst på Grenen 17. september. Fuglen var mærket som redeunge ved Pionierinsel, Stade, Hamburg 15. juni 2024. Fuglen blev også aflæst i Hirtshals Havn 12. september. Det er første aflæsning af en farvemærket Sorthovedet Måge på Grenen.

I 2. halvår af 2024 blev det hidtil største antal Sorthovedet Måge registreret i Skagen. Summen af fugle pr. dag uden hensyn til gengangere fra dag til dag blev på 108 i perioden 2. juli-8. oktober. Største dag var 1. september (12) og månedsfordeling var juli (2), august (49), september (56) og oktober (1). Bortset fra en 2K fugl 2. juli og 16. august var alle ungfugle (1K).

Stormmåge *Larus canus*

En Stormmåge med grøn, norsk farvering blev aflæst 4. august. Der var tale om en ældre fugl (3K+) mærket i Sydnorge.

Stormmåge optrådte fåtalligt som rastende ved Grenen i 2. halvår af 2024. Største forekomster var 1. september (109), 29. november (110), 1. december (155), 17. december (146) og 29. december (105).

Almindelig Kjove *Stercorarius paraciticus*

En på mange måder bemærkelsesværdig aflæsning af Almindelig Kjove skete på Grenen 24. august 2024. En 3K mørk form rastede denne morgen og var flere gange på ternejagt inde over stranden. Det blev bemærket, at fuglen havde en hvid farvering om højre tarse. På et tidspunkt stod den på stranden og kunne fotograferes. Ud fra fotos kunne ringkoden læses som J46N. Koden virkede lidt bekendt, og det viste sig da også, at vi havde aflæst en Almindelig Kjove 1K med næsten identisk kode (J47N) i begyndelsen af august 2022. Indtastning af koden i den norske database ”Fargemerking.no” gav hurtigt svar på fuglens oprindelse. Den var mærket som unge i naturreservatet Hvaler, Østfold i Norge 23. juni 2022 og altså fra samme kuld som søster/bror J47N. Meget overraskende at begge unger fra dette kuld er aflæst på Grenen med to års mellemrum.

Ifølge Dansk trækfugleatlas (Bønløkke et al 2006) er der tidligere syv genfund i Danmark af Almindelig Kjove ringmærket i udlandet. Fuglene var mærket i Finland (2), Sverige (2) og på Fair Isle (3). Alle syv genfund var fra Jylland i efterårsmånederne august-november og drejede sig om yngre fugle. De to augustfund fra Skagen i 2022 og 2024 passer ind i dette mønster.

Afslutning

Aflæsningerne i 2024 har bekræftet, at Grenen og Skagen i det hele taget er en vigtig raste- og træklokalitet for en lang række måge- og ternearter. I år har der været aflæsninger af nye arter, idet der er aflæst både Almindelig Kjove, Stormmåge og Sorthovedet Måge, og antallet af aflæste Kaspiske Måger er stigende i takt med den øgede forekomst i Danmark. Baltisk Sildemåge er for første gang dokumenteret fra Skagen.

Det er nu veldokumenteret, hvor de rastende Svartbage, Sildemåger og Sølvmåger kommer fra. For de to førstes vedkommende har aflæsninger gennem mange år dokumenteret, at Svartbage tilbringer vinteren primært i Nordsøen/Skagerrak, mens Sildemågerne overvintrer syd for Pyrenæerne på den Iberiske Halvø eller i Nordafrika.

Aflæsningerne på Grenen viser også, at rigtig mange af de aflæste Svartbage, Sildemåger og Rider yngler på Hirsholmene, på øen Nidingen i Sverige og langs den sydnorske kyst fra den svenske grænse til Norges sydligste punkt.

Tak

En stor tak til Simon S. Christiansen og Ragnar Smith fra Skagen Fuglestation for at bidrage med optællinger og indhentning af mærkningsdata. Aarhus Universitet/ Kjeld Tommy Pedersen og Jacob Sterup takkes for at fremsende mange mærkningsdata og Statens Naturhistoriske Museum/Amanda Johannisson for at videreformidle aflæsningsdata. Jørgen Hulbæk

Fjordterne og Splitterne, Grenen.
Arkivfoto: Knud Pedersen.

Christiansen takkes også for levering af aflæsningsdata. Desuden en stor tak til øvrige frivillige på Skagen Fuglestation for at medvirke til aflæsningerne.

Litteratur

Bønløkke, J., J.J. Madsen, K. Thorup, K.T. Pedersen, M. Bjerrum og C. Rahbek 2006: Dansk Trækfugleatlas. Rhodos, Humlebæk.

Christensen, J.S., T.H. Hansen, P.A.F. Rasmussen, T. Nyegaard, D.P. Eskildsen, P. Clausen, R.D. Nielsen & T. Bregnballe 2022: Systematisk oversigt over Danmarks fugle 1800-2019. - Dansk Ornitologisk Forening.

Haaning Nielsen, H. 2024: Hidtil største forekomst af Kaspisk Måge i Danmark, Netfugl.dk, 2. december 2024.

HELCOM Red List Bird Expert Group 2013: <https://helcom.fi/wp-content/uploads/2019/08/HELCOM-Red-List-Larus-fuscus-fuscus.pdf>

Järås, T. 2024: Åldersrekord, Tretåig mås - Vår Fågelvärld 1:2025, s. 42-43.

Przymencki, M. et al. 2024: Breeding-range expansion of the Caspian Gull in Europe: 2021-2022 update, British Birds vol. 117 January 2024, 26-35.

Østergaard, E. & K. Pedersen 2023: Farvemærkede måger og terner på Grenen i efteråret 2023. - Skagen Fuglestation, Årsskrift 2023. https://www.skagenfuglestation.dk/images/arkiv/dokumenter_arkiv/publikationer/Aarsskrift_2023_online.pdf

Faglige projekter

Af Simon S. Christiansen, forstander og naturvejleder ved Skagen Fuglestation

Udover standardiseret overvågning af fugletrækket gennem observationer og ringmærkning om morgenen, er Skagen Fuglestation ofte involveret i andre tidsbegrænsede naturovervågningsprojekter. I det følgende beskrives hvordan feltarbejdet i et udvalg af disse faglige projekter forløb i 2024. Fuglestationen er altid åben for samarbejde omkring videnskabelig dataindsamling, som vi efterhånden har en del års erfaring med i forskellige sammenhænge. Mange af projekterne er blevet gennemført efter fælles idéudvikling mellem fuglestationen, frivillige og universiteter eller andre forskningsinstitutioner.

Sendere på Solsorte

Danske fuglestationer har ad flere omgange deltaget i et projekt, hvor der sættes sporingsenheder på Solsorte. Projektet ledes af Max Planck Institute of Animal Behavior, og koordineres i Danmark af Ringmærkningsadministrationen på Statens Naturhistoriske Museum. Senderne med en vægt på ca. 3 gram giver information om fuglenes position og deres aktivitetsniveau gennem målinger af acceleration. Udover at følge fuglene geografisk giver data således også mulighed for at undersøge deres adfærd og deres energiforbrug.

*Solsort med sender.
Foto: Skagen Fuglestation.*

Sammen med Blåvand Fuglestation og Hans Rytter på Fyn blev der i november sat 24 sendere på Solsorte i de tre landsdele. Ti af dem i Skagen. Mange af fuglene virkede til at være lokale fugle, men en af dem fløj kort tid efter mærkningen til Lendum vest for Frederikshavn. En anden fugl fra Skagen opholder sig i skrivende stund (ultimo januar) i Storvorde øst for Aalborg. Længdespringeren var dog en Solsort fra Fyn, som trak til vinterkvarter i Newcastle, England. Det bliver spændende at følge fuglenes bevægelser i foråret, når deres trækdirft igen sætter ind. Fuglene kan følges på hjemmesiden movebank.org

Smitteopsporing

I vinteren 2023-2024 var der et forhøjet antal danskere, som blev syge af Ornitose (også kendt som Papegøjesyge). Samme tendens kunne ses i vores nabolande. Ornitose er en luftvejsinfektion forårsaget af bakterien Chlamydia psittaci og kan i nogle tilfælde bl.a. give lungebetændelse. Som oftest er det mennesker, der arbejder med burfugle eller holder hobbyfugle, specielt duer, som bliver smittet, men denne vinter var der mistanke om, at smitekilden skulle findes hos vilde fugle. I alt var der registreret 27 tilfælde af mennesker syge med Ornitose i den omtalte

vinter, så selvom der fandtes et forhøjet antal tilfælde, var det stadig sjældent at mennesker blev syge af det.

Sammen med Søren Anker Uldum på Statens Serum Institut tog Fuglestationen initiativ til at undersøge, fra hvilke miljøer smitten mellem vilde fugle og mennesker opstod, samt hvor hyppigt forekommende bakterien var, mens det stadig var vintervejr. Sammen med Hans Rytter, Søren Klarskov Pedersen og Joakim Matthiesen indsamlede vi derfor prøver af fugleekskrementer fra tilfældige haver, havne, parker og marker i Nordjylland, Vestsjælland, København og på Fyn. Prøver fra havne og parker var alle negative, men der var derimod positive prøver af Chlamydia psittaci fra i alt syv ud af 19 besøgte haver med foderbræt. Det tydede derfor på at bakterien var ret hyppig i netop havemiljøer. Der blev desuden fundet en positiv prøve i ekskrementer fra en Ringdue på en mark.

*Indsamling af ekskrement-prøver til test for Chlamydia psittaci.
Foto: Niels Eriksen*

Næste skridt var at prøve at spore, hvor præcist patienterne kunne have været i kontakt med vilde fugle eller deres ekskrementer, samt om der var fuglearter, der havde højere prævalens end andre. Her

samarbejdede vi med Ringmærkningsadministration på Statens Naturhistoriske Museum om at fange fugle i de nordjyske haver, hvor vi i første omgang havde påvist forekomst af Chlamydia psittaci i fugleekskrementer samt i haver hos borgere, der tidligere på vinteren havde været indlagt med Ornitose. Desuden interviewede vi de tidligere patienter om deres færden på deres grund for om muligt at spore, hvor smitte kunne være opstået. På de indfangede fugle tog vi prøver med vatpinde i kloak og svælg.

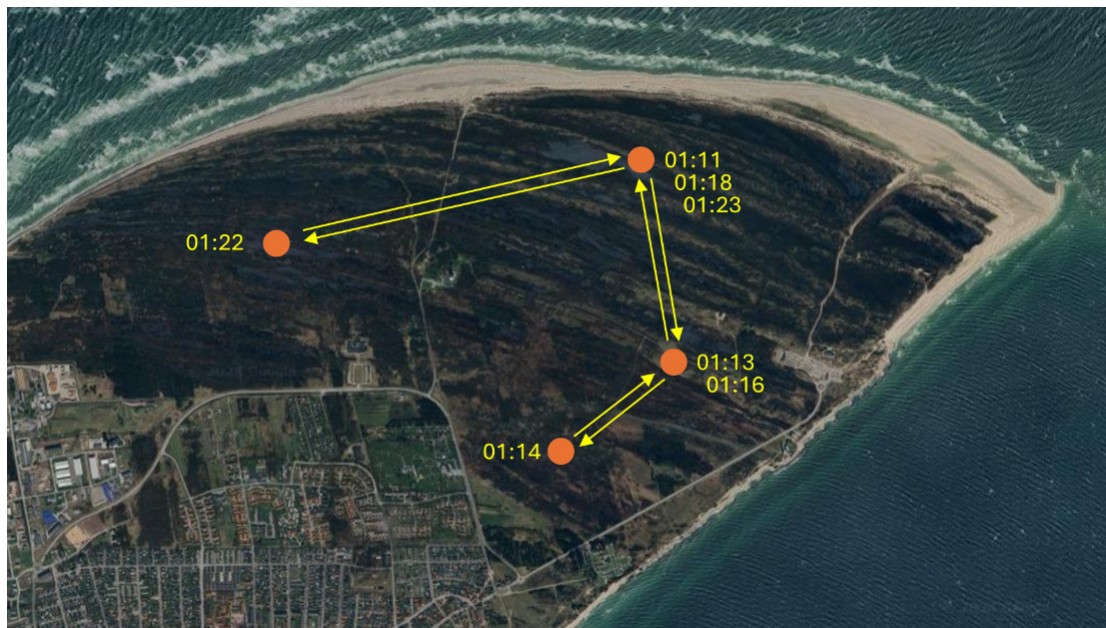
Vi var på dette tidspunkt inde i april måned og en del af fuglene, som havde været i haverne tidligere på vinteren, var trukket videre. Der blev heller ikke registreret nye smittetilfælde på dette tidspunkt. På trods af dette havde vi dog alligevel en positiv ekskrementprøve, og blandt de indfangede fugle var der en enkelt positiv prøve fra en Blåmejse (i alt blev der taget prøver fra 25 individer af lidt forskellige småfugle-arter). Hvis den sidste del af undersøgelsen havde foregået tidligere på vinteren, havde forekomsten af Chlamydia psittaci hos fuglene sandsynligvis været højere.

Som haveejere skal man ikke frygte at fodre fuglene, men det er altid godt med en god hygiejne omkring foderpladsen, også i ft. andre sygdomme der kan smitte fuglene imellem. Rør derfor ikke ved døde fugle i haven og undgå at komme i kontakt med fugleekskrementer. Det er desuden en rigtig god ide at hælde kogende vand over foderpladsen og på underlag med ekskrementer, inden du rengør disse steder. Dels for at dræbe evt. bakterier, men også for at undgå at bakterier støves op i luften. Brug handsker og vask hænder efterfølgende. Hvis du opdager flere døde fugle i haven samtidigt, bør du stoppe med fodring i en periode.

Lydoptagelser om natten

Sammen med Simon Gillings fra British Trust of Ornithology havde vi fra sidste uge af april til midten af juni to til fire lydoptagere aktive hver nat på forskellige lokaliteter ved Storsig, Skarvsøen og Nederose. Formålet var at overvåge forekomsten af natakter arter, der rastede i området, samt at træne et program til automatisk genkendelse af de relevante arter.

Data fra mange af nætterne er endnu ikke analyseret og

Tidspunkter for optagelser af Plettet Rørvagtel. 12. maj 2024. Cirklerne viser lydoptagernes placering. Figur: Simon Gillings.

resultaterne må vente med at blive præsenteret, men indledende gennemgang af lydfiler fra de første ugers nætter har allerede givet nogle interessante observationer. Mosehornugle hørtes kalde på optagelser fra Storsig i slutningen af april. Spørgsmålet er om de engang måske kunne finde på at yngle i området. Der er ikke tidligere dokumenteret yngleforsøg i Skagen, og arten har heller ikke i 2024 været observeret i juli måned. Samme billede har været gældende andre år, at de forlader området i løbet af juni og derfor nok ikke er ynglende.

Der var en del aktivitet af Atlingand på lydfilerne i månedsskiftet april/maj. Et par blev set ind i juni på Grenen, og kunne måske have gjort yngleforsøg, men der blev ikke observeret ællinger. Vagtel blev hørt på optagelser fra 4/5, 5/5 og 8/5, mens Plettet Rørvagtel var at høre den 25/4 og 12/5. Fuglen på den sidstnævnte dato fløj en tur rundt i området, hvor den i løbet af 12 minutter blev registreret på alle fire optagere. Desværre blev der ikke hørt Tredækker på nogen af lydfilerne.

Højdemålinger

I foråret bistod fuglestationen Aarhus Universitet med

radarovervågning og højdemålinger af rovfugle og andre større fuglearter. En dataindsamling som kan gøre os klogere på fuglenes trækadfærd til havs, når de forlader Skagen Odde.

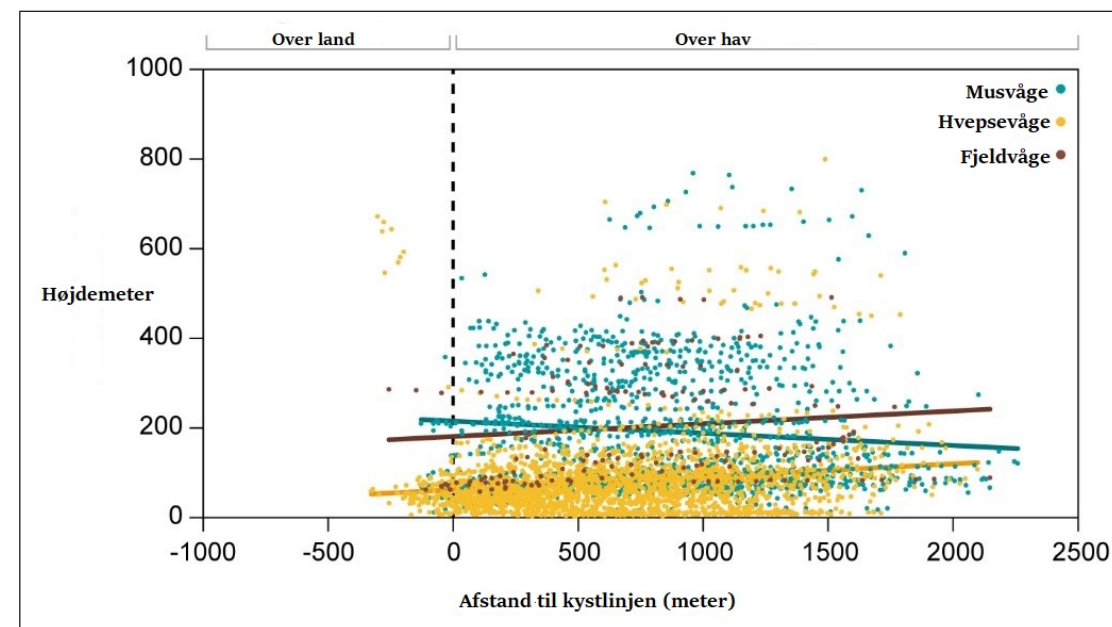
Radaren var i 2024 placeret ved Sandormsporet fra midten af marts til midten af juni, med bemanning gennemsnitligt tre dage om ugen. Radaren har den fordel at den kan følge fuglene længere end øjet rækker. En rangefinder kikkert blev brugt til at måle fuglenes flyvehøjde, når de trak ud fra Odden. Nedenfor vises et eksempel på, hvad resultater fra højdemålingerne kan bruges til.

Det ses tydeligt at Hvepsevågerne generelt trækker fra land i en lavere højde end både Musvåge og Fjeldvåge. Typisk under 200 meter, mens mange af Musvågerne befinder sig mellem 200 – 400 meter. Dette stemmer helt overens med, hvad man som observatør oplever, at Hvepsevågerne ofte kan komme "snigende" lavt i landskabet på deres vej mod Grenen. Grafen viser også at Hvepsevågerne har tendens til at stige lidt i højden ude over havet jo længere de kommer væk fra kysten.

Tak

Tak til fuglestationens samarbejdspartnere på de videnskabelige institutioner som vi har været i kontakt med i løbet af 2025 herunder medarbejdere på Aarhus, København og Aalborg Universiteter samt Statens Serum Institut.

Aarhus
Universitets
opstilling med
radar og
rangefinder
kikkert.
Foto: Skagen
Fuglestation.

Målinger i 2024 af flyvehøjder hos tre arter våger i relation til afstand fra kystlinjen (0). Musvåge (1279 punktmålinger), Hvepsevåge (2184 punktmålinger), Fjeldvåge (155 punktmålinger). Linjerne indikerer den generelle trend for ændring i flyvehøjden (Figur: Ecoscience, Aarhus Universitet).

Formidlingsaktiviteter

Af Simon S. Christiansen, forstander og naturvejleder ved Skagen Fuglestation

*En familie ser nysgerrigt til ved ringmærkningen.
4. maj 2024.*

Foto: Skagen Fuglestation.

Formidling af fuglelivet og Skagen-områdets dyreliv er en af hjørnestenene i fuglestationens virke. Ikke kun i forbindelse med ture, events, artikler, nyheder og foredrag, men i høj grad også i den daglige kommunikation. Frivillige, lokale og gæster møder hinanden hver dag ude i felten og deler deres oplevelser, viden og færdigheder med hinanden. Kan være under en kort samtale på Grenen, under et besøg hos ringmærkerne ved Kabeltromlen, eller når assistenter og gæster i fuglestationens lejlighed fortæller om deres oplevelser hjemme på fuglestationen. Værdien af de her samtaler kan man til tider glemme lidt i det daglige da de ikke dokumenteres eller planlægges. De opstår spontant. Set hen over et år er det ikke desto mindre måske en af de største forcer i stedets naturformidling.

Som medlem af DOF har man en mulighed for at blive en del af dette miljø ved at booke en uge i fuglestationens lejlighed. Det var der ca. 60 fugleinteresserede, som gjorde i 2024, hvor der var gæster i 31 af årets uger. Fra distancen kan man følge sæsonen på fuglestationens hjemmeside hvor de unge assistenter hver dag skriver om deres oplevelser sammen med billeder fra dagen i den online dagbog. I alt blev der skrevet 300 dagbøger i 2024.

Foredrag

Efter nogle år uden offentlige foredrag i Det Grå Fyr kom der igen aktivitet på dette område i samarbejde med Naturstyrelsen. Vi var meget glade for, at foredragsholdere på egen hånd henvendte sig og tilbød at fortælle om deres undersøgelser. I efteråret kom Master Mariner Peter Østrin på besøg og fortalte om Spækhuggere og andre hvaler i Nordsøen. Et meget relevant emne for netop Skagen, som er det sted i

Danmark, der årligt ses flest forskellige hvalarter. Geolog Søren Munch Kristiansen fra Aarhus Universitet havde et spændende oplæg om Skagen Oddes geologiske udvikling og om hvilke fuglearter, der fandtes i området tilbage i tiden. I starten af året besøgte jeg selv nogle af DOF's lokalgrupper og viste billeder fra det forgangne år på fuglestationen. I maj havde fuglestationen besøg af Simon Gillings fra den britiske organisation British Trust of Ornithology, som under sit besøg gav et lydrigt foredrag om fuglestemmer og lydoptagelser til interesserede fuglekiggere i området.

Søren Munch Kristiansen fra Geoscience på Aarhus Universitet holder foredrag i Det Grå Fyr. 15. oktober 2024.

Foto: Skagen Fuglestation.

Medier

Mindst ni gange optrådte fuglestationen i nationale eller regionale medier. Her blev der bragt genkendelige historier fra tidligere år omkring observationer af Spækhuggere og fugledød blandt havfugle, men også flere nye historier blev bragt. Bl.a. historier om fuglestationens engagement i smitteopsporing af papegøjesyge sammen med Statens Serum Institut og Københavns Universitet, Tv-program om mærkning og overvågning af de truede Kirkeugler sammen med Lars Bo Jacobsen, Aarhus - og Københavns Universitet samt Tv-program om Vildtplejestationer sammen med Jerup Vildtplejecentral, som vi startede samarbejde med i 2024. Her ringmærker vi tilskadekomne fugle inden de udsættes. Et samarbejde der også involverer Dyrenes Beskyttelse og Københavns Universitet. I DOF's medlemsblad "Fugle og Natur" bidrog vi med fuglehistorier for børn og unge i hvert nummer. Håber vi derigennem har plantet et lille frø hos nogle

fugleinteresserede børn og deres forældre, så de tager ud og oplever fuglene i Skagen eller andre steder.

Vinterdage

I alt blev der gennemført 54 ture i 2024 med lige omkring tusind deltagere. Årets første tur løb af stablen i vinterferien med en tur til Grenen. Det var den første af mange vandringer til Grenen, hvor fuglestationen i samarbejde med Naturstyrelsen tilbød offentligheden at komme med og opleve årstidens fugleliv i ferieperioderne. I februar fik vi også besøg af et ungt medlem af DOF's Ørneklub for børn, idet Alfred på 11 år tog med os i felten en weekend og bl.a. kunne se Silkehaler for første gang. Alfred besøgte os efterfølgende flere gange i løbet af året. Det var herligt at se, hvordan han og andre børn sugede viden til sig og se deres spænding, når en ny art var i sigte. Vi oplevede i 2024 generelt en lille stigning i antallet af børn og unge, som henvendte sig og gerne ville med os ud at se på fugle i deres fritid, men der er stadig plads til flere! Påsken lå tidligt, men det afholdt ikke naturinteresserede gæster i at komme ud. Hele 36 personer var således med på den første af to fugleture, vi afholdt i påskedagene.

*Den unge Alfred ser sine første Silkehaler.
15. februar 2024.*

Foto: Skagen Fuglestation.

Studerende

En håndfuld lejrskoler besøgte os, hvor eleverne både kunne opleve fuglene i ringmærkningen helt tæt på, men også få pulsen op gennem læringslege på stranden. Studerende fra de videregående uddannelser var som vanligt en fast bestanddel af årets program, hvor bl.a. pædagogstuderende prøvede kræfter med at bruge naturen som læringsrum, og internationale studerende fra Aarhus Universitet fik indblik i videnskabelige metoder til overvågning af fugle. Gennem hele efteråret havde fuglestationen en praktikant fra Natur- og Kulturformidler Uddannelsen i Hjørring. Ragnar Smith var derfor turleder på mange af turene i efteråret. Desværre nedlægges denne uddannelse, hvorfor vi fremover ikke længere vil få praktikanter herfra. Ærgerligt, da alle fire langtidspartikantter, som fuglestationen har haft gennem årene, alle har været studerende fra Natur- og Kulturformidler Uddannelsen.

Michigan, Schweiz, Finland

Skagen tiltrækker mange internationale gæster, og blandt dem kommer også fuglekiggere. I 2024 kom vi derfor vidt omkring på verdenskortet. Bl.a. kunne stationens assistenter tage en gruppe belgiere og en familie fra Schweiz med på tur, mens ringmærkerne fik besøg af naturvejledere fra Finland. Længst væk fra kom dog et par fra Michigan, der fik oplevet fuglene i ”Den Gamle Verden”.

Finske naturvejledere på besøg, 2. august 2024.
Foto: Skagen Fuglestation.

Skoleklasse i leg på stranden, 19. juni 2024.
Foto: Skagen Fuglestation.

Virksomhedsbesøg

Medarbejdere fra den lokale virksomhed FF valgte at bruge en hyggelig eftermiddag i selskab med fuglestationen, hvor der blev konkurreret i det lokale fugleliv. To statslige styrelser kom også på virksomhedsbesøg i efteråret. Fuglenes navigation og adfærd var temaet da Geodatastyrelsen i Aalborg kom på besøg, mens Länsstyrelsen i Västra Götaland fik indblik i fugletrækket over Kattegat, på en dag hvor også DOF's formand holdt et oplæg om DOF's syn på etablering af energiparker.

Assistenterne Ragnar, Andrew og Rosa forbereder en aktivitet for en gruppe gæster, 21. august 2024.
Foto: Skagen Fuglestation.

Euro Birdwatch Day

Den 5. oktober deltog fuglestationen traditionen tro endnu engang i den årlige event ”Euro Birdwatch Day”. Her sætter BirdLife-partnere i hele Europa fokus på fuglenes fantastiske rejser ved på samme dag at tælle fuglene og invitere alle interesserede med ud at opleve fugletrækket. I Danmark deltog vi sammen med fuglestationerne i Gedser og Blåvand. Over 12.000 trækkende fugle blev denne dag talt på de tre fuglestationer, mens totalen for hele Europa endte på 3,57 millioner fugle.

Fuglefestival

Den årlige fuglefestival i Kr. Himmelfartsferien var en stor succes og måske den mest velbesøgte siden 2017, hvor fyret og fuglestationen lancerede deres åbning. Der var mellem 20 og 30 deltagere på hver af de i alt ni ture i området. Her blev både Grenen, Nordstrand, Gyvelstien, Råbjerg Mile og Sandmilen besøgt. På festivalpladsen ved Det Grå Fyr viste Naturbutikken, Nikon, Swarovski, Leica og Kowa deres produkter frem, mens der hver dag var spændende foredrag om GPS-mærkning af Stor Hornugle og Sædgæs, farvemærkede måger, de danske Kongeørne, Stormsvaler og en historie om to fuglekiggere i Skagen under 2. Verdenskrig.

Ved Kabeltromlen var en Vendehals i ringmærkningen meget populær, men den sjældneste fugl blev fundet ved Pælebakke Klit da en Alpejrnspurv blev fundet hoppende rundt på klitten. Kun sjette gang, denne art blev set i Skagen. Den første var faktisk set samme sted tilbage i 1985. Både DOF's Ungdomsklub og Ørneklubben for de mindre børn var talrigt til stede og gav ideelle muligheder for fugleoplevelser for de unge. Festivalen blev afsluttet med hyggelig grillaften i fyrhaven i smukt solskinsvejr.

Natten

Med støtte fra Friluftsrådet gennemførte fuglestationen offentlige ture om natten. Det gav gæsterne nogle anderledes muligheder for at opleve det lokale dyreliv

efter solnedgang, når de var udstyret med natkikkerter, lytteudstyr og lygter. Årets første nat-ture gik til Natravnenes yngleplads. En af sommernætterne oplevede en heldig familie at se en nysgerrig Natravn flakse i cirkler omkring dem helt tæt på og lande på stien foran dem. I august kunne interesserede følge med, når der blev forsøgt at fange og ringmærke nataktive fugle omkring Det Grå Fyr ud på de sene natteimer. De som holdt ud længe nok, blev belønnet med at se det kæmpe gab på en Natravn, og de rigtigt heldige kunne en enkelt nat komme helt tæt på en hårdfør lille havfugl, da en Lille Stormsvaler blev ringmærket. Ellers var det lydløse flagermus, kravlende strandtudser og farverige natsværmere, der blev studeret af turdeltagerne i denne periode.

I efterårsferien gik nat-turen til Grenens spids, hvor sæler og andre pattedyr blev fundet med natkikkert mens stjernerne lyste på himlen. 28 friske mennesker gik med denne nat, mens lige så mange var på venteliste. I 2025 vil vi holde to nat-ture i efterårsferien, så vi kan følge med efterspørgslen. Dejligt at så mange i befolkningen har mod på at opsøge de naturoplevelser natten gemmer på. Efterårsferien markerede også afslutningen på årets ture, hvor den sidste gik ud til ringmærkerne ved Kabeltromlen. Her blev der sagt god rejse til en lille Fuglekonge på kun 5,6 gram, inden den skulle videre til sit overvintringskvarter i England.

Festivalgæster besøger ringmærkningen ved Kabeltromlen, 10. maj 2024.
Foto: Skagen Fuglestation.

Hvaler og sæler omkring Skagens Odde

Af Anders Østerby, bestyrelsesmedlem for Skagen Fuglestation

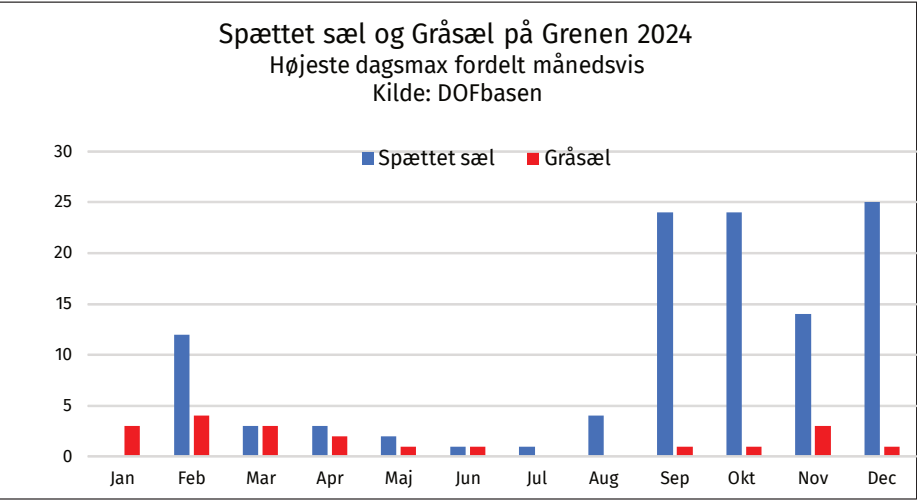

Sæler

Spættet sæl (Phoca vitulina) og Gråsæl (Halichoerus grypus)
Årets forekomst af de to sælarter følger meget mønstret fra 2023 – antallet ligger en lille smule højere for Spættet sæl. En iagttagelse på årets næstsidste dag drejer sig om hele 25 Spættet Sæl på sælbunkeren – der har nok været trængsel. Fundet af en Gråsæl på

Sæler og måger på Grenen. September 2024.
Foto: Anders Østerby.

Grenen 27/12 med rester af lanugo-pelsen bevidner, at dyret var ret ungt og kunne tyde på, at den ikke var langt væk fra fødselsstedet.

Figur: Anders Østerby

Hvaler

Spækhugger (Orcinus orca)
Der er i 2024 gjort to observationer af arten ved Skagen:

25. maj: 4 ex. trækkende Ø set fra Grenen.

12. august: 5-6 ex. set fra Grenen.

Det er atter oplagt at sammenstille de nordjyske observationer med de vestsvenske og sydnorske fund, der fremgår af henholdsvis artsportalen.se og artsdatabanken.no. Peter Grahns angiver i artsportalen, at antallet den 13. maj er vurderet ud fra to observationer, og at der kan have været flere end 15 dyr.

Dato	Skagen	Syd norge	Vestsverige
21.4.		4 ex.	
13.5			Min 15 ex.
17.5.		7 ex.	
25.5.	4 ex.		
12.7.			4 ex.
3.8.			4 ex.
6.8.			4 ex.
12.8.	5-6 ex.		
6.11.		6 ex.	

Figur 1. Spækhugger ex. pr. obsdag i Skagerrak 2024 fordelt geografisk.

Spækhugger han med tydelige identifikationsmærker.
Nord for Grenen. 12.august 2024.
Foto: Olga Filatova.

Under observationen i august, kontaktede fuglestationens observatør Olga Filatova fra Roskilde Universitet, der sammen med sine folk sejlede ud og fandt flokken ca. 10 km nord for Grenen – en gruppe på 5-6 hvaler, heraf én ung han og mindst en unge. Flokken blev fulgt i cirka en time, hvor de foretog meget lange dyk – svømmeretningen var generelt mod nord. Fotos blev sendt til Peter Grahns i Sverige, der kunne identificere en af hvalerne som en han, han havde mødt i Sverige siden 2018 (Olga Filatova i mail). Denne beretning understreger i øvrigt, at selv ved nærkontakt med Spækhuggerne kan de være svære at tælle nøjagtigt – fra land blev det angivet at der var observeret fire dyr.

Peter Østrin har i sin artikel ”På sporet af havets ulve” (Magasinet Naturen, 1. årgang, nr. 2. 2024, side 6-13) givet sit bud på, hvor Spækhuggerne i Skagerrak stammer fra. I nærhed af dette havområde findes der tre bestande: Bestanden i Norskehavet, der lever af sild året rundt, bestanden, der holder til ved Hebriderne og lever af havpattedyr og endelig bestanden af makreljægere, der overvintrer sammen med Nordsømakrellen vest og nord for Shetland. En del af denne bestand følger med Nordsømakrellen ind i Nordsøen og Skagerrak om foråret. Observationerne i Skagerrak og ved kysterne følger dette mønster frem til efteråret, hvor makrellen vandrer vestpå, og hvorefter der er få observationer i perioden november-marts. Udbredelseskortene med surveys i perioden 1978-2018 af ICES’ arbejdsgrupper viser også, at Spækhuggere forekommer sporadisk i Skagerrak hele året. Tilbage står så at finde ud af, hvad Spækhuggerne lever af om vinteren i Skagerrak.

Hvidnæse (*Lagenorhynchus albirostris*)

Der er fem forårsobservationer af arten og en enkelt i december, der falder lidt uden for det normale mønster for forekomsterne. Umiddelbart kunne forårsfundene tyde på, at det drejer sig om den samme flok. Søgning i den norske og svenske database gav ikke nogle fund af arten i Skagerrak i 2024.

17. april: 9 ex. Nordstrand og Grenen

30. april: 5 ex. Nordstrand

11. maj: 4 ex. Nordstrand

12. maj: 8 ex. Nordstrand

13. maj: 12 ex. Grenen

30. december: 5 ex. Grenen

I perioden 2017-2024 er der fire obsdage i april, fem obsdage i maj og en obsdag i december af arten udfør Nordstrand og Grenen. Der kunne godt være en sammenhæng med forekomsten af ungsild og makrel (jævnfør Peter Østrins artikel).

Marsvin (*Phocoena phocoena*)

Året igennem observeres få dyr i forhold til tidligere – 1-6 ex. pr. observation (ingen i februar, juni og september). Kun en enkelt større iagttagelse falder uden for dette mønster: 2. august med 16 ex. Grenen. Kan forekomsten af Spækhuggere have ændret Marsvinenes vandrings- og fourageringsmønster, hvor især de større forekomster i april-maj synes at mangle?

Vågehval (*Balaenoptera acutorostrata*)

Tre observationer, hvoraf der er usikkerhed om artsbestemmelsen på dyret i oktober efter korrespondance med observatøren:

15. maj: 1 ex. Nordstrand

19. maj: 2 ex. Grenen og Nordstrand

10. oktober: 1 ex. Grenen

I perioden 2017-2024 er der i DOFbasen en obsdag i april, ni obsdage i maj og en i oktober af Vågehval fra Grenen og Nordstrand. Vågehvalernes optræden kunne i øvrigt hænge sammen med forekomsten af ungsild langs vestkysten – de sild, som Nordsømakrellen i øvrigt også følger. Ungsildene har på dette tidspunkt en længde på omkring 10 cm (jævnfør Peter Østrins omtalte artikel). Vågehvaler i Nordsøen foretrækker Tobis, Makrel og Sild – i prioriteret orden (Windsland, K.; Lindstrom, U.; Nilssen, K. T.; Haug, T. (2007). "Relative abundance and size composition of prey in the common minke whale diet in selected areas of the northeastern Atlantic during 2000–04". *Journal of Cetacean Research and Management*. 9: 167–178.).

Bardehval sp. (*Balaenoptera/Megaptera* sp.)

21. juli: 1 ex.

Som det angives i noten til observationen, har der formodentlig været tale om en Finhval ud fra beskrivelsen, men andre arter kunne ikke udelukkes.

Sæler på Grenen. September 2024.

Foto: Anders Østerby.

Svalehale(r) i Skagen

Af Jørgen Kabel

Den 28. juli 2024 fandt Jonas Kjærgaard to Svalehale(r) på toppen af Stokmilen ved Damstederne i Skagen. De to Svalehale(r) viste sig efterfølgende at forblive meget stationære på Stokmilen i en længere periode på 3-4 uger. Det muliggjorde for mange naturinteresserede at twitche og fotografere de store flotte sommerfugle. Det gav også anledning til nogle spørgsmål om, hvor de egentlig kom fra og hvad de lavede lige der på Stokmilen, som er Skagens højeste naturlige punkt.

Svalehale *Papilio machaon*, er Europas mest udbredte sommerfugl. Den forekommer fra Middelhavet i syd til det nordlige Skandinavien, men findes også vidt udbredt i Asien og Nordamerika. Danmark er dog lige blevet undtagelsen, hvor den i nyere tid har glimret med sit fravær som ynglende dagsommerfugl, og den blev her officielt erklæret uddød i 1978. Men historisk set har Svalehalen været ret almindelig i Danmark. Tilbage i tiden før det intensive landbrug tog fart, fandtes den udbredt i store dele af både Jylland og Sjælland og blev endda betragtet som et skadedyr på gulerodsmarker rundt omkring i landet.

De Svalehale(r), der nu om dage alligevel bliver set i

Stokmilen.

Foto: Jørgen Kabel.

Danmark fra tid til anden, må hovedsagligt betragtes som trækkende individer fra de omkringliggende lande.

Svalehale. 2. august 2024.

Foto: Jonas Kjærgaard.

Flest observationer bliver gjort på Skagenhalvøen & Læsø i nord samt Sydsjælland & øerne i syd. De nordjyske fund gælder primært sommerfugle, der stammer fra Sverige og til dels nok også fra Norge, mens de sjællandske fund sandsynligvis er trækkende individer fra Tyskland og Polen.

Hvis vi zoomer ind på svalehale-forekomsten i Skagen, så ses der typisk 1-2 individer om året. Nogle år er 0 år og på et godt år ses der måske op til 4-5 individer som det maksimale. Langt de fleste fund er som regel meget flotte og friske i dragten når de opdages, hvilket indikerer at de er ret nyklækkede. Derfor kunne det være nærliggende at tro, at der må være tale om individer fra en lokal bestand. I min optik er der dog alt for få og tilfældige fund til, at der kan være tale om en egentlig ynglebestand på skagenhalvøen, og jeg tror faktisk de fleste individer vil blive opdaget, idet Svalerale er en meget stor og iøjenfaldende sommerfugl, som også *“ikke sommerfugle-kyndige”* straks vil lægge mærke til. Så der kan næppe flyve ret mange Svalerale rundt i Skagen uden at de vil blive opdaget, fotograferet og straks meldt ud til andre eller delt på diverse sociale medier.

Den svenske skærgård på vestkysten af Sverige, fra syd for Göteborg og nordpå til Oslofjorden, rummer en stor koncentration af Svalerale. Det samme gør sig gældende for kyststrækningen i Norge mellem Kristianssand og Oslo. Her flyver den typisk i to generationer: 1. generation

klækker maj/primo juni og 2. generation klækker ultimo juli/august. Fundene af friske individer i Skagen er stort set altid indenfor de samme perioder og oftest i forbindelse med højtryksvejr og varme vinde fra øst. Afstanden fra Skagen til de nærmeste svenske skærgårdsøer ved Göteborg, med faste bestande af Svalerale, er ca. 60 km. Svalerale er en meget dygtig og hurtig flyver, også over vand, så det er en smal sag for en frisk nyklækket sommerfugl at bliver ført over Kattegat i en østenvind, for dernæst at havne på kysten ved Skagen.

Flere fund af Svalerale i Skagen er dog også gjort i dagene efter en nordvestenvinds periode. Det gælder blandt andet de to ovennævnte individer fra Stokmilen. Derfor er det min opfattelse, at vi også ser individer fra den norske bestand i Skagen. Hvis vindforholdene er optimale på det rigtige tidspunkt, hvor der er nyklækkede Svalerale i den norske skærgård, kan de såmænd nok også godt trække den lidt længere vej over Skagerrak, dvs fra kysten af Norge ned til Skagen-halvøen.

I dagene før fundet på Stokmilen var der netop en kraftig nordvestenvind, samtidigt med at der var masser af nyklækkede 2. generations Svalerale i den norske skærgård. Min formodning er derfor at de to individer stammer fra Norge. Et tredje fund blev desuden gjort i Skagen by samme dag, den 28. juli 2024, så et lille influks af Svalerale fra nordvest, pga optimale vind og vejrforhold er nok forklaringen.

(GBIF-kort)
Kortet viser de sidste 20 års observationer af Svalerale med Skagen placeret i centrum. Både vestkysten af Sverige og sydøstkysten af Norge har faste bestande af Svalerale, som under optimale vejrforhold kan trække til Skagen over Kattegat fra øst eller over Skagerrak fra nordvest.
Kilde: www.GBIF.org

I Skagen er Stokmilen/Damsted klit og Flagbakken de steder, hvor der oftest bliver fundet Svalerale. Det er samtidigt også de to højste klittoppe/bakker i området, så det er ikke helt tilfældigt, at det netop er her, man kan være heldig at finde Svalerale på et gunstigt tidspunkt. Svalerale “hilltopper” nemlig. D.v.s. en del af deres natur er, at hannerne søger de højeste punkter i landskabet og danner territorie her, således at hunnerne nemmere kan finde frem til dem, for at parring kan finde sted. De territoriale hanner vil typisk opholde sig og vende tilbage til den samme højtbeliggende plet igen og igen i en periode i håb om besøg af parringsparate hunner. Hunnerne vil derimod kun opsøge hannerne kortvarigt på bakketoppene for parring og så flyve videre ud i landskabet for at lægge æggene på egnede værtsplanter, som primært er fra skærmpantefamilien, bl.a. arter som kærsvovlrød, kvan, dild, pastinak, persille, gulerod etc.

Svalerale over Stokmilen. 28. juli 2024.
Foto: Jonas Kjærgaard.

De to individer fra Stokmilen juli/august 2024 var sandsynligvis to hanner. Det viste deres stedfasthed og klassiske territorieadfærd over en længere periode. De jagtede rundt med hinanden ind i mellem, men udviste aldrig parringsadfærd. Generelt er hunner større og mere bredvingede end

hannerne. Det er dog for usikkert at fastslå kønnet alene ud fra størrelse, da den kan overlappe mellem hanner og hunner, men adfærd på stokmilen tyder entydigt på, at det var to hanner. Så det giver ihvertfald ikke ret megen håb om noget lokalt afkom i den forbindelse.

Ved flere tidligere lejligheder er der dog observeret to individer på Flagbakken som netop udviste parringsadfærd. Så her kan der godt have været lagt æg i området efterfølgende, som måske har givet anledning til nogle dansk-klækkede individer. Men en egentlig bestand på Skagenhalvøen er der ikke tale om, dertil er antallet af observationer for få.

I det sydøstlige Danmark er der derimod ret spændende nyt. I løbet af sommeren 2024 er der gjort en række fund af svalehalelarver rundt omkring, især på Bornholm, men også andre steder på Sjælland og øerne. Fundene er stort set alle gjort i haver hos private, bl.a. på planter som fennikel, dild og gulerod. Det er et nyt og uset fænomen i det relativt store omfang som det har været, og det giver håb om, at Svalerale måske kan være igang med at genetablere sig med en bestand i Danmark. Så med de mange larvefund i sommeren 2024 er det bestemt forventeligt, at der vil blive set et pænt antal “dansk-klækkede” individer i den sydøstlige del af landet i løbet af sommeren 2025. Cyklussen er, at 2024 generationen af larver som forpupper sig i sensommeren, overvintrer som puppe, indtil de vil forvandle sig til en ny generation af nyudfløjne sommerfugle i maj-juni 2025. Det skal blive spændende at følge hvor omfattende, det bliver, når observationerne begynder at tikke ind fra den del af landet i løbet af 2025. I Skagen tror jeg dog fortsat vi må “nøjes” med nogle tilflyvere fra vores nabolande fra tid til anden, når ellers både tidspunkt og vejrforholdene er optimale til det.

Kilder:
naturbasen.dk
artportalen.se
artsobservasjoner.no
GBIF.org
danske-natur.dk
(samt egne observationer og tanker)

The Year at The Bird Observatory

Årets oplevelser set med assistenternes øjne

Foto: Skagen Fuglestation.

Gennem hele sæsonen skriver assistenterne dagbøger og mange læser med fra dag til dag på Skagen Fuglestations hjemmeside. Denne artikel kan betragtes som et resumé af dagbøgerne og fortæller med assistenternes eget sprog highlightene fra februar til og med december.

Throughout the season, the volunteers write daily reports and many followers read these reports on the Skagen Bird Observatory website. This article can be considered a summary of the diaries and tells the highlights from February to December in the assistants' own language.

February

By James Wareing

The season stuttered into life amidst the snow and stormy weather with the arrival of James Wareing, from England. James had spent the last year in Papua New Guinea and so was still acclimatising to both the culture and the weather.

Being one of the quieter months of the year, especially due to the weather, the work schedule was not quite as busy. We did, however, manage multiple Fulmar (Mallemuk) surveys along the beach from the lighthouse to Gammel Skagen. This work is part of a study that Aarhus University has carried out in collaboration with Skagen Bird Observatory, where the stomachs of the collected Fulmars are examined to measure how much plastic they contain. Unfortunately, only one Fulmar was found this month, but we did

manage to also send eight Guillemots (Lomvie) to the university for analysis.

With the visit for the weekend of former volunteer Esben Hansen, we went out night-catching with the thermal scope to try and ring the first bird of the year. We managed to catch a great bird to start the year, a Kingfisher (Isfugl). Attempts to put up the ringing nets around the lighthouse though were delayed by the ground still being too wet.

Whenever the weather allowed, we also began observations at Verdens Ende 3. There were some numerous movements of Guillemots (Lomvie) with over 2,500 being recorded during three hours one morning. Other highlights included a Sooty Shearwater (Sodfarvet Skråpe) and a Little Auk (Søkonge).

On 28 and 29 February our first volunteers for the spring season arrived, Johanna Veentjer, Mira Kieckbusch, Isis Khalil, Magnus Houen Lauritsen and

Simon Kiesé. This signalled the real start to the season, although the weather did not always agree, and we finished the month with more seabird observations and night-catching as the signs of spring started to show. We finished the month with another nice bird to ring as Simon Kiesé and James Wareing caught a Rock Pipit (Skærpiber).

James with a Kingfisher. 10th of February 2024.
Foto: Skagen Fuglestation.

March

By Magnus Houen Lauritsen

The early March was spent on preparing the ringing and to fulfill the daily counts at World's End 3. We mostly spend the evenings catching birds with torches - mostly Eurasian Woodcock (Skovsneppe). On a specific evening, after a morning observation with snowy weather, Simon and I decided to give it a try at 'The Secret Lake' (Den Hemmelige Sø). As soon as we arrived at the lake, we spotted six Eurasian Woodcocks (Skovsneppe) in the thermo. Unfortunately, they got flushed when we turned on our torches. Meanwhile, we noticed two Greylag Geese (Grågås) in the

background. "Should we try to catch them?", I whispered. Simon lacked a bit, before responding: "Yeah! For sure!". We sneaked closer as one of them flew away. The second one went into the lake. Luckily, we were equipped with rubber boots and prepared for such a challenge, so we continued the hunt. What we didn't know was the depth of the lake. Shortly after an intense hunt, we were standing in 70 cm. of water with a goose in our arms. The perfect recipe for getting a cold or a flu.

On the 10th of March Johanna stumbled over a beetle at Nordstrand. A beetle, which I hoped to find on my stay in Skagen. It had not been recorded in the entire country until I found it in Skagen in 2020. The Danish population seems to be declining, which also might be the reason why it's considered 'NT - (Nearly Threatened)' on the Danish red list.

We did a few Fulmar (Mallemuk) surveys as well. "Fortunately" there were no Fulmars to be found, so we decided to clean up plastic from the beach during the survey. We found immense amounts of plastic, of which we only were able to clean up a small amount from.

The next days (the 14th and 15th) were spent on putting up nets for the upcoming ringing season. On the 15th, during our work with the nets, we noticed a huge migration of Blackbirds (Solsort) an hour before sunset. Johanna and I decided to do a spontaneous inland count, which resulted in more than 1800 Blackbirds in a single hour.

On the 20th of March, the ringing season could begin. It was a memorable date, with a total of two Wrens (Gærdesmutte), three European Robins (Rødhals) and six Blackbirds (Solsort). It was also the day for Mira and Johanna to return to their studies in Germany. And as it is, when people leave, rare stuff turns up. On the 21st, a Eurasian Hoopoe (Hærfugl) was found by Peder Dannow near the lighthouse, and it stayed for more than two weeks. It was also the day Hayley Land and Simon's friend Hannes Schäfer arrived. Hannes stayed for a week, and Hayley until the 8th of June.

The birds had noticed the signs of spring as well, the busy days of ringing and counting were upon us, due to the numbers that started to rise. The 27th was no

Observers counting the migraton in the morning at Grenen. Foto: Skagen Fuglestation.

exception. On that date, 80 Goldcrest (Fuglekonge) as well as a Firecrest (Rødtoppet Fuglekonge) were ringed. If they felt busy in the ringing at Kabeltromlen, so did I at Nordstrand. A Skagen Record of more than 3000 Mistle Thrushes (Misteldrossel) was a reality, just like the 7500 Chaffinches (Bogfinke) and more than 6500 Woodpigeon (Ringdue). I wouldn't be able to do it without the help from Knud Pedersen, Erik Christophersen and Isis Khalil. The birds brought a new volunteer with them that day. Hanelie Sidhu arrived at the lighthouse and helped in the ringing until she left on the 9th of May.

The 28th continued like the day before. Nearly 20.000 Chaffinches (Bogfinke) were counted at Nordstrand, and 219 Goldcrests were ringed at Kabeltromlen. A total of 281 birds were ringed at Kabeltromlen that day adding the 98 from Michael Ancher, an amount of 379 birds were ringed in Skagen that day. Maybe an all time best day in March for Skagen.

On the 29th, my birthday was celebrated by some of my family. It turned out to be a good day, even though the numbers of birds had lowered a bit again. On the 30th, the first Black Kite turned up. Easter was upon us, and March came to an end.

April

By Hanelie Sidhu

The night from the 31st of March to the 1st of April

was foggy, but two volunteers of Skagen Fuglestation stayed up, trying to catch Short-eared Owls (Mosehornugle) It was Simon Jr. and Hanelie, but we did not succeed that night. Despite of that and the terrible view, we made an interesting observation. In the shine of the light of the lighthouse, we saw passerines, flying to the top, attracted by the apparently only source of light this night. This is a known phenomenon and has been reported in different places, especially in the old days. We went up, too, and managed to catch the first two birds on top of the lighthouse of Skagen Bird Observatory!

The first of April continued with the traditional easter egg-blowing and painting with a delicious omelette by Simon Sr. for his volunteers.

The volunteer team in April was Hayley, Isis, Magnus, Simon Jr. and Hanelie.

After some very good days in March, April brought unexpectedly low numbers in the ringing at Kabeltromlen. Even for April, it was rather cold and some winter species could be observed in bigger numbers than usual at that time of year. Occasionally, we could see and hear Waxwings (Silkehale) flying over Kabeltromlen. At the same time, some Africa-migrants arrived very early. The earliest Wood Warbler (Skovsanger) in Skagen on record was ringed on the 9th of April!

The tireless tries of Simon Jr. to catch Short-eared

Owls (Mosehornugle) were finally rewarded and we caught the 2nd for the station!

In the morning observations, April brought both very busy and very slow days. Two of the highlights, that just the observers saw, were a Surf Scoter (Brilleand) and an American Black Scoter (Amerikansk Sortand). However, the Steppe Eagle (Steppeørn) was a bird, we could all enjoy, it just flew above the lighthouse!

Another highlight of the month was the celebration of Jørgen Hulbæks 70th birthday at the bird observatory. All volunteers who stayed at Skagen in spring know and appreciate that birdwatcher, who is coming to Skagen every spring for decades. Together with some of the regulars of Danish birders in Skagen, we had a nice evening celebrating Jørgen.

May

By Isis Khalil

In May the spring season came to its peak, both in birds and in birders. This month marked the beginning of the Constant Effort Site (CES) in Skarvsøen where the ringing focus shifted from migratory birds (at Kabeltromlen) to local breeding birds. There were some odd birds at the start of this period, including a day with both Bohemian Waxwings (Silkehale) and Barn Swallows (Landsvale) flying over Kabeltromlen, giving the illusion of both winter and summer at the same time.

Shortly after the beginning of May, Hanelie Sidhu packed her bags and flew south to continue her journey with ringing. In her absence, Seán Walsh crash-landed into the station, eager and freshly out of the Amazon. The team was now complete for the remainder of the month, with Seán joining Simon Kiesé, Magnus Houen Lauritsen, Isis Khalil, and Hayley Land.

Skagen Fuglestation took the liberty to participate in the “Battle of the Towers”, an annual competition between bird stations where individuals try to see as many species as possible from one spot. We made a strong impression with 104 species counted, but we were unfortunately unable to beat the other stations.

On May 2nd a record was beat, not a Skagen record, not a Denmark record, but a world record! The Skagen Bird Observatory team took part in the counting of the most Eurasian Hobbies (Lærkefalk) in one location in one day in the world with 128 birds. It was a beautiful experience for everyone in Skagen.

A bit later in the month of May, the Skagen Fuglefestival (Skagen Bird Festival) which is an annual festival that happens during the peak of migration (particularly that of birds of prey) was celebrated. Birders, enthusiasts, ornithologists, and other tourists come together to share in the knowledge and enjoyment of birds while enjoying good food, music, and fun events. During this year's Fuglefestival, there was a rumoured Indigo Bunting (Indigofinke) seen flying over Skagen, and many visitors came to Kabeltromlen to witness a Eurasian Wryneck (Vendehals) getting ringed. During the 3-day event some of the activities available to visitors included guided tours, educational presentations, visits to the museum in The Gray Lighthouse (Det Grå Fyr), seeing the ringing at Kabeltromlen, and a barbecue to wrap the event up (it was lovely to share food and comfort with many friends new and old). The sun was shining, the days were warm, the company was good, and everyone had a very hygge time.

On the 21st of May, we got together with the Blink restaurant staff and The Gray Lighthouse (Det Grå Fyr) staff for a delicious meal after some lectures on Hawfinch (Kernebider) moult strategies by Simon S. Christiansen. We discussed collaboration among our three different groups in order to unite the community and plan future events together. Everyone was very friendly and had wonderful ideas, and the food was absolutely incredible.

Finally, as May began to reach its close, Skagen rewarded us with one final spectacular gift: Orcas (Spækhugger)! Upon seeing the Orcas (Spækhugger), Simon Kiesé got in contact with the Syddansk Universitet – who research Orcas (Spækhugger) and managed to guide them right to the whales. I had been waiting to see them all season, so this was a very pleasant surprise (and only a couple days after my birthday)!

June

By Sean Walsh

June is not a month most birders think of when they’re on the lookout for rare birds. For most of Denmark, they might be correct about that, but Skagen is a little special.

On June 1st, we volunteers exclaimed “We like June, June is good.” It was a gross oversimplification of how we felt about the first day of the true summer season, and what we had ahead of us. I’ll start with some of the rarer birds in our ringing programme: On this day, we caught both Greenish Warbler (Lundsanger), a fourth for the station, and Common Rosefinch (Karmindompap).

Throughout the month, we also caught another Blyth’s Reed Warbler (Buskrørsanger), the fourth for the bird observatory, just a week after the one in May and Siberian Chiffchaff (Sibirisk Gransanger). Catching rare birds like these ones are really cool for us ringers, but more importantly scarcely caught birds provide us with great scientific opportunity to study wing formulae, moulting, plumage, and even taking DNA samples.

Though we did have our fair share of excitement in June, there was also lots of downtime to fill as the seasonal projects came to a pause. We, the volunteers, went back through all of the data from the season and verified it, corrected it so it could be published. We also used the spare time to brush up on our moulting strategies, especially for more difficult species such as Lesser Whitethroat (Gærdesanger). While we could, we also spent lots of time going to Grenen and Nordstrand for some night catching. We focussed mostly on Common Ringed Plover (Stor Præstekrave), of which we ringed a record number of chicks and adults for the observatory. We hoped that later on in the season, a survival rate for chicks reared on the beaches near Skagen could be calculated.

Overall, though June is generally considered a quiet month by many Danish birders, the volunteers and local birders and twitchers of Skagen knew very well that the month of June could bring a few decent surprises, as well as chances to start up pet projects for the station to fill up our time.

July

By Lucas Corneliussen

July in Skagen can be an unusual time for birding, as the spring migration winds down and the autumn migration gradually begins. The first half of the month was dedicated to educating potential future long-term volunteers and training them in all aspects of Skagen Fuglestation’s work. The second half of the month marked the beginning of the standardized autumn ringing season at Kabeltromlen, as well as the start of the observation count season. While the early days of July were somewhat slow, the month still produced several spectacular birds and provided excellent opportunities to closely study the local breeding species.

On July 1, the station bid farewell to two of its long-term volunteers, Simon Kiese and Sean Walsh. Walsh completed his second season, while Kiese concluded his nearly year-long tenure at Skagen Fuglestation. In their place, three new short-term volunteers—Myrthe Van Bremp, Asia Kane, and Benjamin Bech—joined the team. This finalized the group for the next two weeks until Ragnar Smith arrived for a six-month stay and Rosa Hicks for a three-month stay.

Skagen is a bustling tourist destination in the summer, but this did not deter the station’s volunteers. Many late nights were spent attempting to catch European Nightjars (Natravn) and European Storm-Petrels (Lille Stormsvale) at multiple sites around Skagen. The team had considerable success with the Nightjars, even discovering a nest at Sandmilén. However, they were not as fortunate with the storm-petrels. Over the course of the month, three Nightjars were ringed at the station and four more at Sandmilén. A camera was also placed next to the nest at Sandmilén, allowing volunteers to observe a live stream of the nest daily. Two chicks hatched, but unfortunately, just a few days later, a fox (Ræv) predated the nest.

When standardized ringing officially began on July 20, the station was initially averaging 35 birds per day. However, deteriorating weather conditions soon forced frequent early closures or prevented the nets from being opened at all. Despite these setbacks, several remarkable species were caught on the days ringing

was possible, including Water Rail (Vandrikse), Red-backed Shrike (Rødrygget Tornskade), Icterine Warblers (Gulbug), and numerous Blackcaps (Munk).

Many assume that bird activity slows down in Skagen during July, but this month proved that it can be just as exciting as other times of the year. Skagen is one of those rare places where anything is possible, and no species can be entirely ruled out based on seasonal expectations. As July came to an end, we looked forward to the heart of autumn migration and the many thrilling days yet to come at Skagen Fuglestation.

August

By Rosa Hicks

We started August with sunrise at 05:13 and sunset at 21:33, that’s 980 minutes for birding and sleep-deprived madness. And that is just considering daylight, because a common theme of August was our descent into darkness...

Skagen in August is bustling with tourists, and it’s easy to see why. Warm golden sand underfoot, vast skies filled with sunshine overhead, and sparkling seas teeming with Common Seals (Spættet Sæl), Harbour Porpoises (Marsvin) and Orca (Spækhugger). The sea was undoubtedly the highlight of the month’s birding, with migration counts bringing in strong numbers of Fulmar (Mallemuk) and Skua and various Wader species. Particularly exciting sightings came courtesy

*Birdwatching in the afternoon near the old Højen Fyr.
Foto: Skagen Fuglestation.*

of the talented Ragnar Smith and Frederik Johansen, who spotted three species of Shearwater: Sooty Shearwater (Sodfarvet Skråpe), Manx Shearwater (Almindelig Skråpe), and Balearic Shearwater (Balearskråpe). However, the star of the show was the infamous Brown Booby (Brun Sule), only the third record for Denmark. This incredibly rare visitor put Skagen on the map and instantaneously quadrupled the average number of birders in Skagen in August!

Throughout August we dedicated several nights to catching European Storm Petrels (Lille Stormsvale) and European Nightjars (Natravn). On these nights, the crew took shifts staying up until dawn to regularly check the nets. Spending balmy nights watching the empty beach light up with each sweep of the lighthouse beam, accompanied by the eerie echoes of the Petrel sound tapes, made for a welcomed change of pace to life at the station. These nights were also cherished for the chance to be joined by guests from farther afield, sharing bird stories while drinking copious cups of coffee into the early morning. During August we mist netted for seven nights and ringed three Nightjars and the single best European Storm Petrel in the world – just ask Ragnar. During several of these nights, we were treated to spectacular displays from the Aurora Borealis. Cycling out to Worlds End 3 and watching the ethereal lights grow brighter and brighter as we got further and further from the lighthouse was simply magical!

And so, August came to an end, giving us 44,640 minutes of bird bonanza. While sleep may have been in short supply, the knowledge learned, skills practiced, and memories made in these 31 days are certain to last far longer.

September

By Augustin Sticksel

September started off with good weather and some changes in the staff. Ezra and Frederick left at the beginning of the month, and they were replaced by Mara Glane from northern Germany and Augustin Sticksel, who arrived in the last days of August. Later in the month, Emma Fabré from France joined the team, and with that, the September team was complete.

We attempted to catch European Storm Petrels (Stormsvale) and Nightjars (Natravn) again on the second of September, without any success, unfortunately. However, we did manage to catch some Kingfishers (Isfugl) the next day— maybe not as exciting, but still a beautiful bird that we don't catch too often at Kabeltromlen.

A couple of days later, Lisa Vergin gave the volunteers a lecture about the aging of passerines using the

*Volunteers in search for birds.
Foto: Skagen Fuglestation.*

ossification of the skull as a method of identifying first-calendar-year birds.

We also visited the Lille Vildmose. That turned out to be a great idea—we saw a Golden Eagle (Kongeørn), Whooper Swans (Sangsvane), and Red Deer (Kronhjort), but the highlight was definitely the last bird we saw: A beautiful Eagle Owl (Stor Hornugle)!

We had some more fun trips around Skagen. One day, we drove to Råbjerg Kirke and saw a White-tailed Eagle (Havørn) and some Cranes (Trane). Later that day we tried to properly identify a Golden Plover (Hjejle), wondering if it could have been a possible Pacific Golden Plover (Sibirsk Tundrahjejle) but, unfortunately, it wasn't.

The days flew past as autumn gradually took over from summer. We saw some great birds, like a Short-toed Lark (Korttået Lærke), Great Northern Divers (Islom), and a Rose-colored Starling (Rosenstær). The ringing included occasional surprises, such as a Water Rail (Vandrikse) or a Kingfisher (Isfugl).

But it wasn't just the birds that made the month special—the people we met deserve a mention too. The guests in the lighthouse apartment were all very interested in our work, supportive, and a great part of life at the lighthouse, though they only stayed for short periods. One guest, Peter Østrin, gave us an interesting presentation about Orcas, their identification, and their feeding behavior, which was very informative.

Simon S. Christiansen, the head of the Bird Observatory, also gave the volunteers a session on the identification of Phylloscopus warblers in hopes of improving our skills ahead of the first rare warbler sightings. This turned out to be quite useful, as soon after, some Yellow-browed Warblers (Hvidbrynet Løvsanger) started appearing around Skagen. Ragnar and Simon also led guided tours for tourists and the staff of a local fishing supply company, showing them the birds and wildlife of Grenen.

At the end of September autumn was now undeniably upon us. The pipits and finches had arrived, the warblers were gone, and the wind grew stronger. We had beautiful birds, delicious food, good laughs, fun guests, and great volunteers this month!

October

By Mara Glane

October started with the weather turning rougher, and we experienced more and more colder days with a lot of wind. Hopes were high that the wind would bring some rarities and exciting birds our way. With the promise of good birding opportunities, we also had many visitors at Kabeltromlen, World's End 3, and the Lighthouse throughout the month.

In the beginning of October, a group from Finland visited Skagen and was shown around by Simon to study the natural soundscape at the tip of Denmark. Shortly afterward, the European Birdwatch Day had us counting all the birds we saw that day. Ragnar also led a guided birdwatching tour fit for the occasion. On that day, we observed 74 different bird species. We also hosted visitors from Sweden, who held a meeting in the conference room. On the same day, a notable visitor from Norway came by Kabeltromlen - a Blue Tit (Blåmejse) with a Stavanger ring, our first international recapture in a long time.

*Guest's at the ringing site at Grenen.
Foto: Skagen Fuglestation.*

One particularly memorable day was the 16th October. The morning started with excitement when we caught a Long-tailed Tit (Halemejse), a species many of us were thrilled to see up close (because it's cute). In the afternoon, not only us volunteers but everyone associated with the bird observatory at that time, made a trip to Jerup to ring a Mute Swan (Knopsvane), which was recovering at the rescue centre there and set for release soon. Bigger tools were needed to ring and measure the swan and it was an interesting change from all the tiny songbirds we typically handle at Kabeltromlen. The day ended with another highlight, as we kindly were invited to a very very nice dinner at Blink.

In October we also had a lot of fun and success in night catching. Many nights, we went out and caught Dunlins (Almindelig Ryle), Purple Sandpipers (Sortgrå Ryle) and Jack Snipes (Enkeltbekkasin). Beyond catching birds, exploring the nocturnal wildlife around the lighthouse and beach in the dark added to the thrill.

The most memorable bird we caught at Kabeltromlen in October surely was the Yellow-browed Warbler (Hvidbrynet Løvsanger). We also had the luck of spotting this remarkable bird in the field multiple times. One day in October we set a new third-place record for the highest number of Sooty Shearwaters (Sodfarvet Skråpe) seen in Skagen in one day - 45! This could only be topped by the Sabine's Gull (Sainemåge) we saw the next day. This October also provided good chances to learn about the identification of Caspian Gulls (Kaspisk Måge), as there were many around this year and we had many opportunities to look for their distinguishing features.

November

By Ragnar Smith

month for rarities in Skagen in the autumn. November is to autumn, what June is to spring, birdwise, but even though we didn't have anything exceedingly rare, every day was exciting. Along with the exciting birds, birdwatchers were plentiful in the first half of November with the almost-local Jørgen Hulbæk Christiansen visiting Skagen, where he sat with us almost every day at Worlds End 3, keeping us in good company until 11 November, where he left us, though not without leaving a parting gift in the shape of some lovely Asian take away. SU (Danish Rarity Committee) was also in Skagen for a few days for their biannual meeting, discussing the many rarities that people keep finding in Denmark, but even with the coming and goings of visitors the core group of volunteers didn't change with me, Mara Glan, Emma Fabré and Thomas Weston keeping it smooth.

Of other interesting happenings, we were also a part of a GPS-tracking project by the Max Planck Institute of Animal Behaviour, in which we had received 10 tiny GPS-backpacks to fit onto Blackbirds, so they could be tracked, as a part of an effort to find out where different populations of Blackbirds spend their winter, it is going to be interesting where the Blackbirds that pass through Skagen might end up.

Around 15 November the weather turned for the worse with wind picking up and temperatures dropping, which made ringing a difficult mission, if not outright impossible. But that didn't deter the ringers from doing

night catching, which resulted in plenty of snipes and woodcocks! The craziest catch was a Jack Snipe (Enkeltebekkasin) with a measured body weight of 91,7 g which might be one of the heaviest Jack Snipes recorded.

22 November we got handed a Little Auk (Søkonge) by two Swedish tourists, but it sadly didn't survive, though I biked as fast as I could towards the observatory with the auk hidden in one hand.

The following day was the big day out for SKAF as we went to Lille Vildmose to look at geese, eagles and Smews (Lille Skallesluger) though it was two out of three on that account and we failed to see the King Eider at Egense, but at least we succeeded seeing the expat Steppe Eagle (Steppeørn) that has been living near Frederikshavn for two years now! Steppe Eagle was a lifer for everyone except me and Simon, but to see this quintessential aquila-eagle at relatively close range again was perfect.

*Blackbird tagged with a tracker.
Foto: Skagen Fuglestation.*

Otherwise, the weather was different shades of cold, cloudy and windy, but that didn't deter us from doing the daily counts as the last official migration count was held 30 November, which for me meant that I had been doing almost non-stop migration count from 16 July till the end of November. Quick napkin calculations means that I have been doing approx. 480 hours of migration count for 120 days. Tough but, every day was worth it.

Highlights from migration this month, and therefore me in particular, were many with the long-awaited Pine Grosbeak (Krognæb) being at the top of the list, four individuals on two dates (11-12 November). On the first day the bird was only heard by a lucky few at Kabeltromlen and World End 1, while the next day one bird was seen perching on a tower for almost everyone to see, except me, but I found two coming in from the sea not too long after which were seen and heard by three other birders that were standing with me.

*Thomas Weston in the field near the Bird Observatory.
Foto: Skagen Fuglestation.*

December

By Thomas Weston

December was a month that consisted of four things: Christmas, cleaning, a little birding here and there, and getting ready for the winter closure. With the standardized migration counts finishing at the end of November, and standardized ringing ending in mid-

November, we started the month by enjoying some time together as a team.

We started celebrating Christmas on the first day of advent, where we completed an unofficial migration count, and then undertook some festive baking whilst listening to Christmas songs. Festive baking involved traditional Jødekage, Zimtsterne (kanelstjerne), and Husarenkrapfen (hussar donuts), as well as seabird shaped gingerbread. Gingerbread designs were based on autumn migration count highlights from the last couple of months including Little Auk (Søkonge), Sooty Shearwater (Sodfarvet Skråpe) and Gannet (Sule). This really did bring the Christmas spirit to us in what seemed to be a mild season, though we did see snow once in December whilst we were cleaning. Other festive activities included us playing games of Shuffleboard and Wingspan, buying Christmas presents together in town, and all of us going to the local brewery and enjoying a nice meal altogether.

A little birding here and there was definitely completed throughout the first week and was a good little distraction whilst we cleaned and prepared the observatory for closing. We went on a few wild walks in the wind and ended up seeing a nice range of species. Our standout highlights from December included a Kingfisher (Isfugl) at Jennes Sø and Batteriskoven but perhaps the same bird; Purple Sandpipers (Sortgrå Ryle) just outside the Lighthouse on the hips; and an Iceland Gull (Hvidvinget Måge) at the Tip and outside the Lighthouse. It was not until after the majority of the team had left at the end of the first week of December that team member Ragnar found the bird of the month, a King Eider (Kongederfugl), in the second week of December. Other fun birding tasks completed this month included our excursions to the harbour to undertake some gull feeding and ring reading.

The last ringing by our team was completed with Michael at Batteriskoven on the 6th where we caught a stunning first year female Kingfisher (Isfugl), a scarce bird for Skagen but for some reason this year has been a record year for the number of birds caught whilst ringing. With all the tasks completed by us, and the observatory almost closing its doors for another year, we said goodbye to myself on the 6th, Mara on the 7th, Emma on the 8th, and Ragnar later in the month.

Fuglefestival i Skagen

Af Stine Duelund Kaas Christensen, DOF Østjylland

Skagen, fugle, forårstræk og Kristi Himmelfartsferie hænger nøje sammen. Hvert år samles massevis af fuglekiggere, når Skagen Fuglestation afholder Fuglefestival ved Det Grå Fyr og inviterer til foredrag, ture og fællesskab omkring fugle. Masser af øjne, kikkerter og teleskoper er derfor rettet mod himlen, vandet, ja nærmest hver en busk bliver studeret af de mange nysgerrige birdere.

Det er fantastisk at bevæge sig rundt i området omkring Danmarks nordligste by, og en sand fornøjelse at se, at nærmest uanset hvor man bevæger sig hen, så er der folk med kikkerter, og er der bare en lille bakketop, ja så står der også nogen med et skop på toppen af den!

Fuglefestivalen i 2024 var kun min anden, og den gav masser af minder til scrapbogen. Sådan en cykeltur mod Grenen inden solen står op, hvor man passerer Det Grå Fyr i morgendis, når ud til klitterne og ser

solopgangen, mens man kan se fugle og morgenfriske birdere alle vegne, kan noget helt specielt!

Jeg kommer ikke udenom at 2024-udgaven af Skagen Fuglefestival peakede den sidste dag. Jeg havde besluttet mig for at benytte dagen til at trave lidt rundt ved Gyvelstien og Skagen Klitplantage, for at ende ved Pælebakke Klit og se på rovfugle. På min vej lykkedes det mig endelig at få set min første Vende-hals, og Steppeørnen var også så flink at flyve direkte over mig, så med de to nye krydser var jeg allerede godt tilfreds! Da jeg rundede af ved Pælebakke Klit, lå i klitterne i fantastisk solskin og havde overflyvende Rød Glente, Havørne og Traner, så var jeg egentligt dækket ind med gode fugleoplevelser for den dag. Troede jeg...! På vej ned til min cykel igen, var der en mindre fugl der fløj rundt og landede på nogle sten. Jeg satte mig på hug, og de næste godt 10 minutter sad jeg så der, skiftevis kiggende i kikkert eller klikkende i vildskab på kameraet, mens fuglen blot kom tættere og tættere

*Første billede viser det store opbud, der var i forbindelse med Alpejernspurven. De to sidste viser billeder af selve fuglen.
Fotos: Stine Duelund Kaas Christensen.*

på. Den fouragerede lystigt og viste sig på perfekt vis frem, så jeg blot kunne sidde og nyde oplevelsen. Da den var fløjet lidt videre, blev det tid til at konsultere Fugle i Felten, for Google Lens havde godt nok foreslået Alpejernspurv, men det virkede også som et vildt bud. Men med alt det fotomateriale jeg havde fået, kunne jeg jo godt se at den ret præcist matchede den grå og rødbrune fugl i bogen, så jeg konstaterede, at der jo nok var noget om det!

Lettere befippet måtte jeg derfor straks finde nogen, der kunne verificere fundet. De første jeg stødte på var ikke rigtig overbevist, men til mit held rendte jeg så ind i bl.a. Oluf Lou, der kunne bekræfte mistanken om, at det da var en Alpejernspurv jeg havde fundet! Vel

nærmest kun fem minutter efter den blev meldt ud, begyndte folk at strømme til, og så tog det ellers fart! Jeg var egentlig på vej hjem, men da folk bare fortsatte med at støde til, så var jeg alligevel nødt til at se al virakken, der var skabt. Det var en vild oplevelse, der tilmeld gav titlen som finder af Festivalens Sjældneste Fugl, og et klassisk eksempel på at være ”på det rigtige sted, på det rigtige tidspunkt”!

Om man er finder af en sjælden fugl, eller blot er tililende for at se den, så er det lige netop sådan nogle oplevelser man kan blive beriget med, når man tager til Skagen Fuglefestival, hvilket da også betyder at jeg allerede har booket ophold i Skagen i Kristi Himmelfartsferien 2025!

Gyvelmarkerne, et nyt vådområde

Af Lars H. Mortensen

Foto: Lars H. Mortensen

Gyvelmarkerne har vi normalt kendt som nogle ret tørre græsmarker, som for længst er blevet opgivet af landbruget. Dele af området er efterfølgende blevet brugt af fiskerne, når garnene skulle repareres og spredes ud i fuld længde. Senere hen lagde området græs til det store motorcykeltræf, hvor flere tusinde motorcyklister hvert år samlede sig for blandt andet at opleve det legendariske husmorstrip i det store øltelt lørdag aften. Da Skagenfestivalen var på sit højeste valgte man at flytte en stor del af koncerterne ud på Gyvelmarkerne, hvor store og små telte og boder i nogle dage udgjorde en hel lille landsby, på de ellers normalt så fredelige marker. Festivalen flyttede dog tilbage til byen nok blandt andet fordi man et enkelt år oplevede et gevaldigt skybrud med deraf følgende oversvømmelser af festivalområdet og det i en sådan grad, at selv "Smatten" på Roskilde festivalen må have kigget misundeligt mod Skagen. Denne oversvømmelse var måske et forvarsel om hvad Gyvelmarkerne engang kunne blive til, nemlig et vådområde. Efteråret og vinteren 2023-24 var meget nedbørsrige og ved forårets komme var det tydeligt, at Gyvelmarkerne nu var meget fugtigere, end vi nogensinde før havde set dem. Vandet havde tilsyneladende ikke noget sted at løbe hen, da alle de omkringliggende områder også var usædvanligt vandfyldte. Og med foråret kom også fuglene, og de tog godt imod det nye oversvømmede område, som nu

flittigt blev benyttet som rasteplads for fugle på vej nordpå, men der var også ynglefugle, som skulle finde vej til det nye vådområde.

Rastende fugle

I løbet af foråret og sommeren blev der registreret ikke mindre end 18 forskellige arter af vadefugle. Den talrigeste vadefugl blev Tinksmed med i alt 1248 individer. Tallet er fremkommet ved at lægge alle dagsmaks tallene sammen. Forårstrækket forløb fra 27/4 til 29/5 med i alt 375 fugle, med flest 28/4 18 rastende og 1/5 med 45 rastende Tinksmede. Returtrækket blev set i perioden 16/6 til 13/8 med i alt 873 rastende fugle, med 164 rastende 27/6, 250 28/7 samt 93 rastende 14/7 som de bedste dage. Disse maks. tal viser faktisk at lokaliteten i 2024 var en af de allermest benyttede rastepladser for arten i Danmark. Svaleklire sås med 109 eksemplarer i perioden 5/4 til 14/8 med de største tal 28/6 20 rastende og 17/7 ligeledes 20 rastende. Hvidklire registreredes med 156 rastende i perioden 24/4 til 27/7 med et maks. 2/5 på 18 stk. Sortklire blev set i perioden 30/4 til 27/6 med i alt 31 fugle og 6 rastende 2/5 var den bedste dag. Dobbeltbekkasin blev på et par tællinger inde i området 13/8 og 18/8 registreret med 58 individer på begge dage. Lille Præstekrave blev registreret med i alt 11 eksemplarer. Stor Præstekrave blev i perioden 13/5 til 22/7 registreret med 84 rastende fugle og maks. blev

5/7 med 12 fugle. Brushane blev registreret i perioden 2/5 til 7/7 med 100 eksemplarer hvor 15 rastende 15/5 og 14 rastende 17/6 blev de bedste dage. Temmincksryle blev i perioden fra 9/5 til 20/5 set med 19 eksemplarer hvor maks. blev 20/5 med otte rastende fugle. Gul Vipstjert blev i tidsrummet fra 26/4 til 8/7 registreret med minimum 1646 rastende fugle, hvor de bedste dage blev 12/5 160, 13/5 200 og 23/5 110 rastende. Hvid Vipstjert blev registreret med 574 rastende fugle i perioden 20/3 til 12/9 og de bedste dage blev 12/4 30 og 24/4 med 66. Også Landsvale kunne i nogen grad ses raste i området, og 250 fugle 29/5 blev den bedste dag for arten. Der ses også en del rastende Stære i området, således blev 1100 set rastende 25/6 og 1500 rastende 28/6. I perioden fra 31/3 til 22/7 blev i alt 7377 rastende Stære set.

Fåtallige arter

Gyvelmarkerne blev i 2024 også gæstet af nogle mere fåtallige arter. Den største publikumsmagnet blev den 2K han Citronvipstjert, der rastede i området fra 23/4 til 24/4. Det er jo en tid på året hvor der altid er mange gæstende fuglekiggere i Skagen, så der var mange, der fik sig en fin oplevelse med denne smukke art.

Citronvipstjert 2K han,
Gyvelmarkerne.
23. april 2024.
Foto: Jan Eske Schmidt

Rosenstær,
Gyvelmarkerne.
30. juni 2024.
Foto: Werner Larsson

En anden fugl som tiltrak sig nogen opmærksomhed var en fin adult Rosenstær, som var at finde sammen med de mange rastende Stære i dagene 28/6 til 30/6. Gyvelmarkerne fik også besøg af to syngende Plettet Rørvagtel i dagene fra 20/5 til 30/5. Der var også besøg af Sølvhejre ved flere lejligheder i løbet af sommeren. En Rørdrum hørtes pauke 12/6 og en rastende fugl sås 18/8.

Ynglefugle

Det viste sig at Viberne fandt de våde marker egnede som yngleplads. Vi har normalt aldrig ynglende Viber i Skagensområdet, så det er interessant at se, hvor hurtigt fuglene finder vej, lige så snart et nyt potentielt yngleområde byder sig til. Der sås Vibeunger fra i hvert fald tre par, og en del flere forsøgte sig, men der var et stort pres fra prædatorer i form af primært Gråkrager, som altid var at finde i området. Jeg så ved en enkelt lejlighed, hvordan en krage fløj afsted med et vibæg i næbbet. Der var også ræve som jævnligt patruljerede engene. Dobbeltbekkasinen ynglede også i området, og der blev set unger fra i alt fald et par, men de op til fem spillende hanner tyder jo på, at der har været en del flere ynglepar. Gråenderne fandt sig også hurtigt til rette i området. De første pullus sås 22/4 og 4/5 sås hele 32 pullus fra flere forskellige kuld. Et par Rødben holdt til i perioden 22/4 til 27/6 og blev ofte hørt syngende, men sikker yngel blev desværre aldrig konstateret. To par Hættemåger blev set rugende sidst i juni, men yngleforsøgene blev opgivet af ukendte årsager. Det bliver spændende at følge Gyvelmarkerne de næste år, for at se om den for fuglene meget gunstige høje vandstand kun var en engangsforestilling, eller om det bliver noget både vi og fuglene kan få glæde af i fremtiden.

Er Bølleblåfuglen forsvundet fra Skagen Odde

Af Magnus Houen Lauritsen og Anders Østerby

Dagsommerfuglene i Danmark er under pres. Dette skyldes en række forskellige faktorer, herunder er tab af levesteder den væsentligste årsag. Det samme gør sig gældende i et af de områder med mest oprindelig og uberørt natur, Skagen Odde.

Jørgen Kabel har i fuglestationens årsrapport for 2022 redegjort status for de dagsommerfugle, der forekommer på Skagen Odde. Efterfølgende ser det ud til at Sortbrun Blåfugl ikke længere findes i Frederikshavns Kommunes del af Skiveren-området (nord for Skiverenvej), men kun i Hjørring Kommune.

Formålet med vores undersøgelse i sommeren 2023 var at prøve at fastslå, hvorvidt der fortsat er en bestand af Bølleblåfugl (*Agriades optilete*) i det nordøstlige Vendsyssel, herunder Råbjerg Mose. Dette arbejde bar et par andre arters status med sig i arbejdet, der til sidst endte ud med grundigere optælling af arterne Isblåfugl (*Polyommatus amandus*), Moserandøje (*Coenonympha tullia*), Violetrandet ildfugl (*Lycaena hippothoe*) og Engblåfugl (*Cyaniris semiargus*) på de mest egnede steder. Observationer af disse arter er nævnt ved de enkelte delområder.

Undersøgelsesområdet var bestemt ud fra registreringen af de seneste fund af arten via tilgængelige databaser, primært Naturbasen, hvor fundstederne er angivet på kort – med den usikkerhed at ikke alle observationer er gjort, hvor prikkerne er anbragt.

Bølleblåfuglens biologi*

Arten flyver i Vendsyssel fra primo juni til ultimo juli. Den er næsten udelukkende tilknyttet sur jordbund - typisk moser - hvor de foretrukne værtsplanter, Tranebær og Mosebølle vokser. Herpå lægger hunnen nor-malt 70 æg, alt efter hvor meget næring hun har fået i form af nektar, men også vejret har en

*Kilde: Lepidopterologisk Forenings fakta om 36 dagsommerfugle.

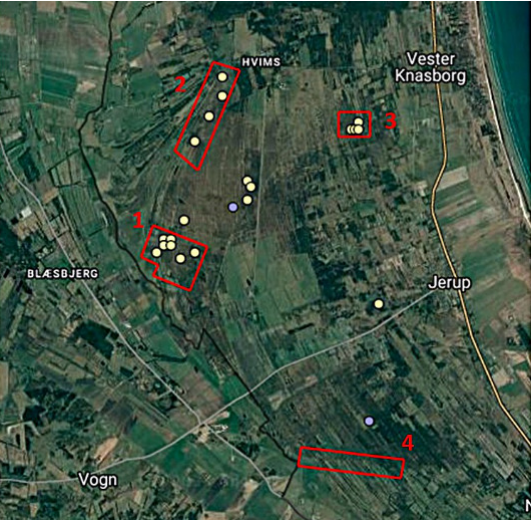
indflydelse. Ægget klækker efter cirka en uge, hvorefter larven sidder skjult på undersiden af værtsplantens blade, mens den spiser sig stor. I modsætning til flere andre arter af blåfugle er den er ikke tilknyttet myrer.

Bølleblåfugl, Tavelssjön, Sverige.
Foto: Knud Pedersen.

Larven overvintrer, inden den igen omkring første april begynder at spise den resterende del af værtsplanten, inden den forpupper sig i cirka to uger. Bølleblåfugl er meget varmekrævende, hvilket gør den sårbar over for tilgroning af dens levesteder. Den er ret standfast, og bliver ret tæt på det område, hvori den har haft sin livscyklus. Enkelte strejfer kan dog godt flyve et par hundrede meter væk fra oprindelsesstedet for at

rekognoscere efter nye egnede levesteder. Man ser sjældent arten søge nektar på blomster. Til gengæld raster begge køn ofte på soleksponerede flader. Hannen udnytter gerne højere vegetation som udkigspost, når ikke den flyver flakkende rundt, lavt over vegetationen i sin søgen efter en uparret hun. I Hammer Bakker finder man den sandsynligvis eneste bestand herhjemme, hvor værtsplanterne ikke vokser under delvist akvatiske forhold, men i stedet på en bakketop i sandet miljø, hvor den lever på Mosebølle.

Besøg i de 4 delområder med dato og observatør:

Område 1	26. juni: MHL+AØ
	28. juni: MHL
Område 2	26. juni: MHL+AØ
Område 3	29. juni: AØ
Område 4	28. juni: MHL+AØ

Undersøgelsens omfang

Vi havde håbet på at sommeren 2023 blev året, hvor bestanden af dagsommerfugle på Kragsskovhede Statsfængsels arealer skulle kortlægges. Desværre var det ikke muligt at få tilladelse til at besigtige arealer-ne - til vores store ærgrelse. Området ser ellers lovende ud – ud fra satellitbilleder. Det var da også med Bølleblåfugl og Ensianblåfugl (*Phengaris alcon*) i tankerne, at vi planlagde en tur til området, der desværre skulle vise sig ikke at bære frugt. Området lader ikke til tidligere at være undersøgt særligt grundigt, men tilstødende arealer huser bestande af vigtige arter som Hedepletvinge (*Euphydryas aurinia*), Gråbåndet Bredpande (*Erynnis tages*) og Isblåfugl (*Polyommatus amandus*).

Område 1

Dette område kastede følgende arter af sig: 6 Sortåret Hvidvinge (*Aporia crataegi*), 5 Brunlig Perlemorsommerfugl (*Boloria selene*), 1 Storpletlet Perlemorsommerfugl (*Issoria lathonia*), 25 Stor Bredpande (*Ochlodes sylvanus*), 12 Græsrandøje (*Maniola jurtina*), 18 Engrandøje (*Aphantopus hyperantus*), 61 Moserandøje, 3 Violetrandet Ildfugl, 38 Foranderlig Blåfugl (*Plebejus idas*), 2 Engblåfugl og 18 Isblåfugl – men desværre ingen Bølleblåfugle....

Område 1 er præget af gamle tørvegrave under kraftig tilgroning.
Foto: Anders Østerby.

Område 2

I dette område registreredes 15 Moserandøje, 2 Isblåfugl og 100+ Foranderlig Blåfugl. Her var der heller ingen Bølleblåfugle at se.

Område 3

I dette område, der biotopsmæssigt minder om område 1, men som er under endnu kraftigere tilgroning, blev følgende arter observeret: 2 Argusblåfugl (Plebejus argus), 25 Foranderlig Blåfugl og 1 Moserandøje, men heller ikke skyggen af Bølleblåfugle her.

Område 4

Tolshave Mose blev medtaget i undersøgelsen med baggrund i en iagttagelse af 17 individer 4. juli 2006 (Naturbasen). Ud fra vores vurdering var sted-nålen ikke placeret nøjagtigt, hvorfor vi valgte at undersøge et område, der rummer rimme-dobbe-landskab i det sydvestlige hjørne. Her var der desværre heller ingen Bølleblåfugle at se – til gengæld glædeligt med pæne tal af andre arter: 10 Violetrandet Ildfugl, 50 Foranderlig Blåfugl, og hele 58 Isblåfugl – desuden 1 Engblåfugl og 1 Brunlig Perlemorsommerfugl.

Diskussion

Uden for Råbjerg Mose foreligger der i nyere tid tre fund af Bølleblåfugl (højt ti år gamle) i det nordlige Vendsyssel, heraf alle tre på Skagen Odde. Fundene er gjort i henholdsvis Napstjert Mose, Skagen Odde Naturcenter (Skagen) og Kalmar Rimmer - lidt vest for Jerup. Ingen af ovennævnte lokaliteter blev besøgt i sommerens løb af de to forfattere. Til gengæld er arten ej heller fundet i områderne af andre siden 2016, på nær Kalmar Rimmer, hvor der sidst blev set ét individ i 2018. De inderste afkroge af Råbjerg Mose blev ikke besøgt af forfatterne i 2023, men MHL havde flere ture i løbet af flyveperioden i 2021, dybt inde i mosens mest centrale område, uden at være stødt på arten. Det skal i den forbindelse også nævnes, at arten ikke er registreret fra området i 2024 i nogle af databaserne. Andre potentielle lokaliteter er i nyere tid blevet undersøgt grundigt for en evt. bestand af Bølleblåfugl. Et eksempel er Tversted Rimmer, hvor en bestand af Ensianblåfugl formåede at leve en skjult tilværelse gennem mange år. Denne lokalitet besøgte begge forfattere i 2021, 2022 og 2023 - uden at vi stødte på en bestand af Bølleblåfugl.

Hvorvidt det ud fra ovenstående data kan konkluderes, at arten er forsvundet fra det nordlige Vendsyssel, kan diskuteres. Flere forhold skal medregnes i vurderingen, herunder troværdigheden af dokumenterede fund, fluktuering, tid og sted samt det, at individer kan overses. Endvidere kan arten være ekstremt lokal, og derfor være svær at opdage på større lokaliteter. Dog kan det konkluderes, at arten uden tvivl har haft en betydelig nedgang de seneste fem år på Skagen Odde. Dette fænomen beskrives også i Lepidopterologisk Forenings faktablade om 36 danske sommerfugle. Her er der eksempler på deciderede kollaps af ellers store sunde bestande i Skidendam og Teglstrup Hegn på Sjælland. Hvad årsagen til disse kollaps er, er der kun gis-ninger om. Dog nævnes næringstilførsel fra luften som en mulig årsag, da det kan påvirke kvaliteten af larvernes foderplante.

En anden årsag kan være ringe genetisk variation mellem individer i en bestand. Især med en art som Bølleblåfugl, der fluktuerer så meget i forekomst fra år til år. Dette giver nemlig enkelte år med få individer - og dermed minimal genetisk variation - til at føre bestanden videre. Det er muligvis dette der sker i disse år, hvor mange populationer af dagsommerfugle forsvinder helt uforklarligt. Op gennem industrialiseringen var det den direkte ødelæggelse af levesteder, der var en trussel for sommerfuglene. Senere var det forringelse og forkert forvaltning af levesteder, og i dag kan det altså være konsekvensen af fragmentering bestandene imellem, der får bestandene til at smuldre mellem fingrene på os. Dette fænomen kaldes extinction debt, altså en forsinket endelig uddøen af en bestand der reelt set var dømt ude for længe siden.

En sidste mulighed kan også være sprøjtegifte i form af insekticider, der spredes fra blomst til blomst via vilde bier. Dette kan føre til en påvirkning af nervesystemet og dermed adfærden hos sommerfuglene, der i sidste ende kan have negativ indflydelse på reproduktionsraten. Under alle omstændigheder er én af ovennævnte årsager et godt bud på, hvorfor vi oplever så store tilbagegange i disse år. Måske har alle tre årsager en lille finger med i spillet.

Brun Sule i Skagen

Af Ragnar Smith, frivillig ved Skagen Fuglestation

*Brun Sule, 30. august 2024.
Foto: Frederik Johansen.*

26/8 startede i modsætning til som så mange andre dage på Skagen Fuglestation med, at jeg var i lidt dårligt humør. Der havde i de forgangne dage ikke været særligt mange sjældne fugle eller fugle i det hele taget, og den kraftige vind fra sydvest og sydøst generede meget med sandfygning ude på Verdens Ende 3, hvor vi laver vores havfugletællinger helt ude i yderste klitrække mod spidsen. Da man på radaren endvidere kunne se, at det så ud til at regne, så sagde faktisk til de andre frivillige, Frederik Johansen og Augustin fra Tyskland, at vi ikke tog ud. Det fortalte jeg videre til Hans Christophersen, der boede i lejligheden ved siden af. Han sagde så, at han ville gå ud alligevel, hvorfor jeg så vendte om og sagde ”Hvis en mand går ud, så går alle ud”, hvilket skulle vise sig at være en rigtigt god ide. Ude på Verdens Ende 3 kom regnen aldrig, og der var lidt fugle, der trak forbi, så det var ikke helt galt. Da der så lige pludselig rastede en Sodfarvet Skråpe ude i revet helt inde ved vandkanten, troede vi, at det var dagens højdepunkt. Men op af formiddagen stilnede det stille og roligt af, og vi begyndte at indstille os på at pakke sammen, men klokken 09:46, en halv time inden dagens fire timer med standardiserede havfugletællinger var omme, panorerer jeg mod øst, henover revet ud for spidsen og er i gang med at tjekke Sulerne, da jeg lige pludselig ser en Sule komme ind fra højre, hvor jeg først kun ser oversiden, en helt ensfarvet chokoladebrun overside uden lys overgump. Allerede der når jeg at tænke ”Brun Sule” og da jeg så ser en lys mokka brun bug mod et forbryst der har samme farve som hovedet og oversiden, lyse undervinger og et mærkelig blårosa næb, falder femøren med et brag, og den viser lige oversiden igen, ingen hvid overgump stadig, som er et meget vigtigt kendetegn, da unge Suler kan variere

utroligt meget, og nogle af dem kan lige Brun Sule utroligt meget! Alt det sker på under fem sekunder, og da verdens langsomste fem sekunder er gået, begynder jeg med bævren at råbe ordene ”b-b-b-Brun Sule!” også ad lungernes fulde kraft ”Brun fucking Sule”. Jeg får råbt så højt, at Frederik Johansen, som sad to meter ved siden af mig, melder om, at han næsten fik tinnitus af det. Og herfra går det stærkt og der mange ting der skal ske samtidig. Jeg får ansopret alle hen på fuglen, der allerede er hurtigt på vej mod sydvest ind i Kattegat, bagefter får jeg fisket kameraet op og skudt nogle brugbare billeder og til sidste hopper jeg op på klitten, som vi sidder i læ af for at få signal, så jeg kan melde fuglen ud på telefon og Zello. Her bruger jeg de næste to minutter på at få guidet de observatører, der sidder længere inde i land hen på fuglen – men uden held, da jeg selv ikke kan se fuglen og melder videre hvor de andre ser fuglen. Her mister vi den så lavt hen over bølgerne. Jeg hopper ned til de andre, hvor der bliver jublet, hoppet rundt og delt highfives og krammer ud til alle, inklusiv to tjekkiske fuglekiggere der tilfældigvis havde sat sig ved siden af os, 30 sekunder inden jeg fandt fuglen. En drømmeart kom i kassen på bedste manér! Heldigvis kom fuglen tilbage både 29/8 og 30/8, hvor mange flere fik mulighed for at se den her eksklusive havfugl. Den gjaldt også mig selv, da jeg aldrig nåede at se den første dag (udover lige da jeg fandt den), da jeg havde travlt med at melde fuglen ud. Efterfølgende er fuglen blevet set i Sverige ved Falsterbo 25/9 og 27/9, Øland 29/9, samt ved Faxe Ladeplads i Danmark den 1/10 og 2/10, så endnu flere fuglekiggere fik glæde af den under dens rundfart i Østersøen.

Brun Sule (*Sula leucogaster*) er en af syv arter, der hører til slægten Sula og er udbredt i troperne verden over og er i modsætningen til vores egen sule-art mere kystnær og har en adfærd, der minder mere om måge end sule, da den gerne fisker helt inde ved stranden og imellem fiskebåde, og gerne gør det fra overfladen, hvor vores egen sule (*Morus bassunus*) næsten udelukkende gør det fra meget høje dyk. Den yngler dog på lignende habitater, på skrænter ude på mindre øer og atoller, hvor den sjældent bevæger sig mere end 90 kilometer fra den yngleplads, som den typisk holder sig ved året rundt.

Brun Sule, Grenen. 29. august 2024.
Foto: Ragnar Smith.

I Europa er den en sjælden gæst, hvor de nærmeste områder, hvor den yngler eller er regelmæssig gæst, er Cape Verde og i Aqaba-bugten i det nordlige Røde Hav, hvor den også er en meget fåtallig, men årlig gæst. Artens historik i Danmark hænger i høj grad sammen med dens historik i Europa, hvor den indtil 2016 var en meget sjælden gæst langs kysterne, hvor det dog sidenhen er sket en voldsom stigning. I Storbritannien var den aldrig set før, der i 2016 blev fundet to individer på et år og igen i 2019, hvor der blev fundet tre individer på et år, dags dato er de op på omkring 14 fund. Spanien har en næsten ens tendens, hvor de op til 2016 havde 11 fund og dags dato er de oppe på omkring 35-40 fund. Den kraftige stigning er også smittet af på resten af Europa, hvor både Sverige, Finland, Tyskland og Polen har fund af Brun Sule. I Danmark kom det første fund i 12/9-2020, hvor der blev fundet en ud for Dueodde. Det fund bærer også æren for at være det første i Skandinavien. Det andet fund kom 4/11-2023, hvor der blev fundet en afkræftet fugl på Rømø-dæmningen, som så ikke overlevede

dagen. Den aktuelle fugl fra 26/8-2024 er så Danmarks tredje fund og med den igangværende udvikling i Europa bliver det nok ikke den sidste.

Den voldsomme stigning i fund af Brun Sule i Europa er en del af en større tendens, man særligt ser på de europæiske kyststrækninger mod Atlanterhavet, hvor der netop siden 2016 er sket en voldsom stigning i fund af mange havfugle-arter, der ellers hører til længere ud i Atlanterhavet eller længere syd på. Blandt andet er arter som Storskråpe, Sydpolararkjove og albatrosser, alle arter der yngler ned mod Antarktis og tilbringer den australske vinter i det sydlige eller centrale Atlanterhav, begyndt at blive set i meget større antal. Blandt andet er Sydpolararkjove gået fra at være en stor sjældenhed i Spanien til at være en sjælden, men regelmæssig gæst ved kysterne, og de sidste cirka otte fund for Storbritannien er blevet fundet indenfor de sidste otte år, og Storskråpen kan nu ses fra de britiske kyster i tusindvis, hvor den før var en fåtallig gæst. Årsagen, der ligger bag denne tendens, kan måske findes i, at havtemperaturen stiger, og derfor er fuglene begyndt at søge nærmere vores breddegrader, og derfor oplever vi en stigning i antallet af fund. En underliggende årsag kan måske også findes i, at der er en tendens til, at vi får flere lavtryk, der bringer kraftige vinde med sig. Vindene krydser Atlanterhavet og samler derfor mange af havfugle op og skubber dem ind mod Europa. Fundet af den Brun Sule fra i år passer med, at vi fik rester af orkanen Ernesto, der bevægede sig op langs den amerikanske østkyst for så at krydse Atlanterhavet. I forbindelse med det vejrsystem fik Europa besøg af op til flere Sortbrynet Albatrosser, Vandrealbatros, op til flere Brun Sule og rekordstore mængder af skråper. De her tendenser, vi ser udfolde sig i Atlanterhavet, betyder, at det kun bliver mere spændende at se på havfugle i Danmark, og måske kan vi se frem til flere eksotiske havfugle, som vi ellers ikke ser på de her breddegrader, når de kommer tæt på de danske kyster i forbindelse med efterårsstormene. Næste art må da blive endnu en albatros!

Overvintrende Steppeørn i Nordjylland

Samme ørn set to på hinanden følgende år i Skagen

Af Hans Christophersen, bestyrelsesmedlem for Skagen Fuglestation

Steppeørn 3K, Bøjlevejen. 12. maj 2024.
Foto: Knud Pedersen.

Siden den første Steppeørn blev set i Skagen i 1979, er i alt 12 forskellige individer set i Skagen og Nordjylland. Steppeørn har altid været en sjælden gæst i Skagen, og i en periode på godt 40 år fra 1979 til 2020 er arten blot set i syv af årene. Ofte har de gæstende fugle dog opholdt sig i området i en længere periode i foråret. Folk, der husker længere tilbage, kan nok især huske en fugl, der opholdt sig i området i 1988 i en lang periode fra 5/4 til 18/5. Fuglen fik tilnavnet 'Eddie the Eagle' efter en skihopper, der på det tidspunkt blev berømt grundet sine manglende resultater. Ja, faktisk sluttede han vel sidst i de fleste konkurrencer, som han deltog i. Manden var englænder og hed i virkeligheden Michael Edwards. 'Eddie' var imidlertid en fugl med læderstroppe om benene, hvilket vidnede om, at den havde en forhistorie i fangenskab. Det samme gjaldt faktisk hele seks fugle, som blev set i Skagen i perioden 1977-90. Disse indgår ikke i de 12 fund. Det er endvidere værd at bemærke, at der siden 1990 ikke foreligger fund af Steppeørne med læderstroppe.

I 2001 opholdt en Steppeørn sig ved Skagen i en uges

tid. Den blev set på returtrækket ved Hjallerup og var således den første nordjyske fugl, der blev iagttaget uden for Skagen.

Siden år 2020 har forekomsten imidlertid skiftet karakter med fund af hele fem fugle siden da, hvoraf flere også er set på andre lokaliteter i Nordjylland. I 2020 blev endda hele tre forskellige individer iagttaget i Skagen. En af disse blev også set over Aalborg og en anden i Lille Vildmose. Igen i 2022 blev der set Steppeørn i Skagen, denne gang på flere datoer i perioden 9-29/5. Der var som tidligere år tale om en yngre fugl, denne gang en 3K! De fleste af de øvrige iagttagelser har drejet sig om 2K fugle.

Året efter, nærmere betegnet 5/6 2023 nåede endnu en Steppeørn Skagen. Denne gang var det en 2K-fugl, der blev 'hængende' i området helt ind i sommerperioden, idet den efter at have været set i området dagligt frem til 28/6 dukkede op flere gange i perioden 5-17/7. Efterfølgende blev den set ved Rødhus 9/8 og igen ved Dronninglund Storskov 20-23/8, men herefter blev den ikke set i næsten tre måneder, og man antog den for at være trukket sydover. Imidlertid dukkede en Steppeørn op i Understed-området sydvest for Frederikshavn 11/11.

Dragtkarakterer viste, at det drejede sig om samme fugl, som tidligere på året blev set i Skagen. Fuglen blev atter set i februar 2024 (nu som 3K) med flere iagttagelser i perioden 1-25/2, og 17/4 dukkede den så atter op ved Skagen. Her blev den et velkomment indslag gennem hele foråret med stort set daglige observationer i en meget lang periode frem til 10/6.

Herefter var det forventeligt at den atter ville returnere mod øst eller sydøst mod områder, hvor den normalt er hjemmehørende, men 27/6 blev den set ved Måstrup (nordvest for Sindal) og 27/7 ved Jerup Strand samt igen ved Måstrup 12/8 og 9/10. I november indfandt den sig atter i området sydvest for Frederikshavn, hvor den blev set jævnligt i perioden 7-23/11. Omkring årsskiftet 2024/25 var den atter at finde her – nu som 4K. Det skal blive interessant at se, om Steppeørnen atter er at finde ved Skagen i foråret 2025. Stort set alle iagttagelser i landet har drejet sig om 2-3K fugle. Det kan dog ikke udelukkes, at der blandt disse yngre fugle også har været 4K-fugle. De kan til tider være svære at skelne fra 3K, men fuglen der ved årsskiftet 2024/25

*Steppeørn 2K, Øksenhede. 12. november 2023.
Foto Brian Skræm*

opholdt sig i Nordjylland er sikkert en af meget få 4K Steppeørne, der er set i landet.

Det er blot anden gang, at en Steppeørn overvintrer i Danmark og det er ikke set tidligere i to på hinanden følgende vintre. Første gang var i vinteren 2000-2001, hvor en 2K (senere 3K) fugl opholdt sig på Bornholm i godt et halvt år.

Kilder:

Christensen, J.S., T.H. Hansen, P.A.F. Rasmussen, T. Nyegaard, D.P. Eskildsen, P. Clausen, R.D. Nielsen & T. Bregnballe 2022: Systematisk oversigt over Danmarks Fugle 1800-2019. – Dansk Ornitologisk Forening.

https://dklist.net/fugl.dk/dklist.php?id=species_info&species_id=200

www.nordjyllandsfugle.dk

Afsluttende bemærkning

*Aftenfalk 2K han, Nedermose. 14. maj 2024.
Stort influks af Aftenfalk i maj med i alt 120 fugle.
Foto: Knud Pedersen.*

